

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Matouš Vrběcký

Informační povinnost při jednání o uzavření smlouvy

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Vít Horáček, Ph.D.

Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 1. 6. 2016

Prohlašuji, že předloženou diplomovou práci jsem vypracoval samostatně a že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo téhož titulu.

V Praze dne 1. 6. 2016

.....

Matouš Vrběcký

Děkuji panu doktoru Vítu Horáčkovi za laskavou pomoc a cenné rady poskytnuté mi při psaní této práce.

Dále tímto děkuji Pavlíně Širůčkové za stálou podporu, jakož i neustávající inspiraci, a Vladimíru Bidlasovi za zevrubnou jazykovou korekturu.

Obsah

OBSAH	4
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	8
ÚVOD	9
1. OBECNÁ INFORMAČNÍ POVINNOST JAKO SKUTKOVÁ PODSTATA PŘEDSMLUVNÍ ODPOVĚDNOSTI	12
1.1. Předmluvní odpovědnost	12
1.2. Skutkové podstaty předmluvní odpovědnosti v občanském zákoníku	14
1.3. Obecná informační povinnost	15
1.4. Význam informační povinnosti	16
2. INFORMAČNÍ POVINNOST V ZAHRANIČNÍCH ÚPRAVÁCH, V EVROPSKÉM SMLUVNÍM PRÁVU, V DOBRÉ VÍŘE A V ZÁSADĚ POCTIVOSTI	19
2.1. Informační povinnost v zahraničních úpravách	19
2.1.1. Německo	20
2.1.2. Francie	21
2.1.3. Anglie	22
2.1.4. Spojené státy americké	24
2.2. Informační povinnost v evropském smluvním právu	25
2.2.1. Principy evropského smluvního práva	25
2.2.2. Návrh evropského občanského zákoníku	26
2.2.3. Evropský zákoník o smlouvách	27
2.3. Dobrá víra a poctivost	28
2.4. Shrnutí	29

3.	VÝVOJ PRÁVNÍ ÚPRAVY INFORMAČNÍ POVINNOSTI	31
3.1.	Informační povinnost v České republice	31
3.2.	Otázka existence informační povinnosti v obecném zákoníku občanském	31
3.3.	Informační povinnost před účinností občanského zákoníku	33
3.3.1.	Prevenční povinnost	33
3.3.2.	Prevenční povinnost v tuzemské rozhodovací praxi	36
3.3.3.	Odpovědnost za neplatnost právního úkonu	37
3.3.4.	Specifické druhy informační povinnosti	39
3.4.	Shrnutí vývoje informační povinnosti	40
4.	ROZSAH OBECNÉ INFORMAČNÍ POVINNOSTI	42
4.1.	Okolnosti, jejichž sdělení obecná informační povinnost vyžaduje	42
4.2.	Okolnosti týkající se platnosti smlouvy	42
4.2.1.	Negativní okolnosti	42
4.2.2.	Pozitivní okolnosti	43
4.3.	Okolnosti týkající se zájmu smlouvu uzavřít	44
4.3.1.	Rozhodující okolnosti, o kterých strana ví, v zahraniční rozhodovací praxi	44
4.3.2.	Rozhodující okolnosti, o kterých strana ví, v tuzemské rozhodovací praxi	46
4.3.3.	Pokus o vymezení rozhodujících okolností, o kterých strana ví	48
4.3.4.	Rozhodující okolnosti, o kterých strana vědět musí	50
4.4.	Rozsah obecné informační povinnosti v závislosti na postavení stran a na smluvním typu	52
4.5.	Meze obecné informační povinnosti	54
4.6.	Další možná omezení rozsahu obecné informační povinnosti	55
4.7.	Specifické druhy informační povinnosti jakožto ochrana spotřebitele	59
4.7.1.	Ochrana spotřebitele prostřednictvím informačních povinností	59
4.7.2.	Specifické druhy informačních povinností vůči spotřebiteli a jejich vztah k obecné informační povinnosti	60
4.8.	Shrnutí	62

5. NÁSLEDKY PORUŠENÍ OBECNÉ INFORMAČNÍ POVINNOSTI	63
5.1. Stanovení následků porušení obecné informační povinnosti	63
5.2. Omyl	63
5.2.1. Pojetí omylu v občanském zákoníku	63
5.2.2. Omyl jakožto následek porušení obecné informační povinnosti	65
5.3. Neúměrné zkrácení a lichva	67
5.3.1. Pojem neúměrného zkrácení a vymezení jeho vztahu k obecné informační povinnosti	67
5.3.2. Vztah lichvy k obecné informační povinnosti	69
5.4. Povinnost k náhradě újmy způsobené porušením obecné informační povinnosti	71
5.4.1. Povinnost plynoucí ze zákona nebo ze závazku?	71
5.4.2. Rozsah náhrady újmy	74
5.4.3. Omezení a vyloučení povinnosti k náhradě újmy	76
6. VADNÉ PLNĚNÍ A OBECNÁ INFORMAČNÍ POVINNOST	79
6.1. Otázka vztahu úpravy vadného plnění a obecné informační povinnosti	79
6.2. Dvě možné situace	80
ZÁVĚR	83
SEZNAM CITOVANÉ A POUŽITÉ LITERATURY A DALŠÍCH ZDROJŮ	85
Komentáře	85
Monografie	85
Odborné články	86
Příspěvky ve sbornících	88
Zahraniční literatura	88
Internetové zdroje	90
Soudní rozhodnutí	91

SHRNUTÍ	93
Informační povinnost při jednání o uzavření smlouvy	93
Information duty in pre-contractual negotiations	94
KLÍČOVÁ SLOVA	96

Seznam použitých zkratk

BGB	<i>Bürgerliches Gesetzbuch</i>
o. z. či občanský zákoník	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
o. z. o. či obecný zákoník občanský	zákon č. 946/1811 sb. z. s., obecný zákoník občanský
obč. zák.	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
obch. zák. či obchodní zákoník	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
zákon o ochraně spotřebitele	zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele
zákon o spotřebitelském úvěru	zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů
zákon o obchodních korporacích	zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

Úvod

Již od přijetí německého občanského zákoníku *Bürgerliches Gesetzbuch*, jehož účinnost nastala v roce 1900, ale zejména v posledních desetiletích soudy mnohých států svým výkladem stanoví povinnosti stran sdělit si určité informace.¹ Úvahy o informační povinnosti však lze nalézt i v mnohem vzdálenější historii. Například již Marcus Tullius Cicero ve svém díle *De officiis* z roku 44 př. n. l. předkládá otázku povinnosti sdělit určitou významnou informaci známou pouze jedné ze stran před provedením obchodní transakce: „*Kdyby poctivý muž přivezl z Alexandrie na Rhodos velký náklad obilí v takové době, kdy Rhodští by právě trpěli nedostatkem, hladem a největší drahotou, a ten člověk by věděl, že z Alexandrie vyplulo několik kupců, neboť cestou spatřil lodi naložené obilím plout na Rhodos, měl by to říci Rhodským, či mlčet a prodat své zboží co nejdráž?*“²

Podle Musyho (nutno podotknout, že svůj názor vyslovil před více jak 20 lety, tedy v době, kdy informační technologie nebyly zdaleka na takovém vzestupu, na kterém jsou nyní) jsme svědky situace, kdy je uzavíráno stále více důležitých a pro některou ze stran mnohdy nebezpečných smluv, a tak je při jejich uzavírání nutné, aby strany disponovaly přesnými a pravdivými informacemi.³ Důkazem závažnosti sdělení určitých podstatných okolností druhé straně jsou mnohá zahraniční, ale i některá tuzemská soudní rozhodnutí. Předmětem sporů je totiž nezřídka náhrada újmy vzniklé z nedostatečného informování druhé strany.

Přijetím občanského zákoníku byla v právním řádu České republiky zakotvena obecná informační povinnost stran jednajících o uzavření smlouvy. Tato povinnost byla systematicky zařazena mezi další ustanovení upravující v občanském zákoníku tzv.

---

¹ SCHÄFER, Hans-Bernd. The Relevance of Law and Economics for the Development of Judge Made Rules: Examples from German Caselaw. *European Economic Review*. 1996, roč. 40, č. 3-5, s. 996. ISSN 0014-2921.

² CICERO, Marcus Tullius. *O povinnostech*. Praha: Svoboda, 1970. s. 144. ISBN 25-086-70.

³ MUSY, Alberto M. Disclosure of Information in the Precontractual Bargaining: A Comparative Analysis. *The Cardozo Electronic Law Bulletin* [online]. 1995, roč. 1 [cit. 19. 10. 2015]. ISSN 1128-322X. Dostupné z: <http://www.jus.unitn.it/cardozo/review/contract/Musy-1995/musy1.htm>.

předsmluvní odpovědnost. Jelikož podobná povinnost ve své obecné formě v dosavadním soukromém právu absentovala, její právní úprava vyvolává řadu otázek, na které se tato práce snaží alespoň částečně najít odpověď či vodítko k jejímu nalezení.

Cílem této práce je předně vymezit pojem obecné informační povinnosti, pokusit se zjistit rozsah této povinnosti a vymezit, jaké následky jsou spojeny s jejím porušením. Cílem této práce není zevrubně popsat všechny instituty spojené s porušením obecné informační povinnosti, ale především vymezit vztah jejich úpravy k úpravě ustanovení § 1728 odst. 2 o. z. a upozornit na zvláštnosti, které s sebou porušení této povinnosti nese. Vedlejším cílem této práce je rovněž zjistit, zda některé specifické druhy informačních povinností, které byly součástí právního řádu České republiky i před přijetím občanského zákoníku, mohou být nápomocny při stanovení rozsahu obecné informační povinnosti.

Ačkoliv obecná informační povinnost je upravena v ustanovení jediného odstavce občanského zákoníku, úprava této povinnosti přesahuje i do dalších institutů upravených novým civilním kodexem, a to nejen v otázce porušení obecné informační povinnosti. Tato práce se věnuje některým z nich, v žádném případě je však nevyčerpává. Zpracování byť i jen části zdánlivě úzkého tématu i tak vyžádalo delší rozsah práce. Stranou zájmu autora této práce prozatím zůstává otázka vyloučení a omezení obecné informační povinnosti, vymezení doby trvání této povinnosti (zejména jejího počátku), zvláštní druhy odpovědnosti (odpovědnost za škodu způsobenou informací nebo radou, odpovědnost za škodu způsobenou úmyslným porušením dobrých mravů), povinnost k náhradě újmy ve vztahu ke třetím osobám, jakož i mnoho dalších pohledů na informační povinnost v jiných státech jak z hlediska odborné veřejnosti, tak z hlediska soudů a jejich rozhodovací praxe. Rozsah této práce se těmito otázkám zevrubně věnovat neumožňuje.

Základní metodou, která je v této práci použita, je analýza a komparace získaných údajů a českých i zahraničních materiálů (včetně dokumentů evropského smluvního práva) a následně jejich syntéza. Vedle toho bylo využito i metody historické a sémantického výkladu pojmů. Diplomová práce taktéž přihlíží k přístupům právních řádů a soudů jiných států ke stanovení informační povinnosti a snaží se na některých místech najít

shodné znaky ve vymezení těchto institutů za účelem pochopení tuzemské obecné informační povinnosti.

Při psaní této práce bylo čerpáno nejen z odborné literatury vydané v České republice, ale též z právních předpisů a cizojazyčných pramenů. Okrajovým zdrojem informací byla autorovi i počítačová síť internet.

1. Obecná informační povinnost jako skutková podstata předsmluvní odpovědnosti

1.1. Předsmluvní odpovědnost

Podle ustanovení § 1724 odst. 1 o. z. smlouvou projevují strany vůli zřídit mezi sebou závazek a řídit se obsahem smlouvy. Než však strany dospějí do fáze, ve které skutečně projeví vůli mezi sebou závazek zřídit, proběhnou zpravidla jednání uzavření smlouvy předcházející. Občanský zákoník vychází stejně jako jiné moderní právní úpravy smluvního práva z principu smluvní svobody zakotvené v jeho ustanovení § 1728 odst. 1 tak, že každý může vést jednání o smlouvě svobodně a neodpovídá za to, že ji neuzavře.⁴ Občanský zákoník (stejně jako i civilní kodexy jiných právních řádů) však rovněž vychází z toho, že během předsmluvních jednání mají vůči sobě strany některé povinnosti,⁵ a proto reguluje chování stran při jednáních o uzavření smlouvy (bez ohledu na to, zda smlouva později bude uzavřena či bude neplatná)⁶ institutem zvaným *culpa in contrahendo*. Stejně jako jiné právní řády je tak důkazem toho, že zásada smluvní autonomie je v moderním právu proti svému původnímu rozsahu limitována.⁷

Pojem *culpa in contrahendo* je možné přeložit jako zavinění v procesu vzniku smlouvy⁸ či vina při kontraktaci⁹. Podle Tobeše je *culpa in contrahendo* právním institutem, jehož

---

⁴ DVOŘÁK, Jan. Nové jevy v oblasti občanského práva. In: PAUKNEROVÁ, Monika, TOMÁŠEK, Michal et. al. *Nové jevy v právu na počátku 21. století IV. Proměny soukromého práva*. Praha: Karolinum, 2009. s. 98. ISBN 978-80-246-1687-2.

⁵ Srov. blíže KÖTZ, Hein; FLESSNER, Axel. *European Contract Law. Vol. I: Formation, Validity, and Content of Contracts; Contract and Third Parties*. Oxford: Clarendon Press, 1997. s. 35. ISBN 0-19-826498-4. Autoři uvádějí, že navzdory smluvní svobodě se strany zúčastněné jednání o smlouvě musí chovat rozumně a brát v úvahu některé zájmy druhé strany.

⁶ HULMÁK, Milan. *Uzavírání smluv v civilním právu*. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 152. ISBN 978-80-7400-062-1.

⁷ LEGRAND, Pierre. Pre-contractual Disclosure and Information: English and French Law Compared. *Oxford Journal of Legal Studies*. 1986, roč. 6, č. 3, s. 341. ISSN 0143-6503.

⁸ DVOŘÁK, Jan. Nové jevy v oblasti občanského práva. In: PAUKNEROVÁ, Monika, TOMÁŠEK, Michal et. al. *Nové jevy v právu na počátku 21. století IV. Proměny soukromého práva*. Praha: Karolinum, 2009. s. 97. ISBN 978-80-246-1687-2.

smyslem je chránit dobrou víru účastníka předsmulvních jednání v korektní postup ostatních účastníků těchto jednání.¹⁰ Moderněji se hovoří o odpovědnosti za zavinění v předsmulvním stadiu či o předsmulvni odpovědnosti.¹¹ Obsah a rozsah předsmulvni odpovědnosti však není ve všech státech ani zdaleka jednotný. Závisí nejen na právním základu úpravy v jednotlivých státech, ale i na rozhodovací praxi soudů, která v mnohých případech existenci či šíři informační povinnosti významně ovlivňuje.

Před účinností občanského zákoníku bylo nutné skutkové podstaty předsmulvni odpovědnosti z právní úpravy vyvozovat, jelikož předsmulvni odpovědnost v právním řádu výslovně zakotvena nebyla. Grulich podotýká, že názory na otázku existence předsmulvni odpovědnosti v právním řádu České republiky oscilovaly „od striktního odmítnutí přes opatrné přitakání až po nepochybné uznání předsmulvni odpovědnosti.“¹² Lze se spíše přiklonit k názoru, že úprava předsmulvni odpovědnosti byla, byť nikoliv výslovně, součástí našeho právního řádu i před přijetím nového civilního kodexu. Sám zákonodárce v důvodové zprávě k návrhu občanského zákoníku uznává, že dosavadní soukromoprávní úprava citelně postrádala ustanovení o předsmulvni odpovědnosti s výjimkou ustanovení § 271 obch. zák. týkajícího se ochrany důvěrných informací.¹³ Podle Doubravové i současná právní úprava a judikatura zahrnuje pod předsmulvni odpovědnost širší právní rámec, který autorka

---

⁹ GRULICH, Tomáš. Důsledky účelového přerušeni kontrakčního jednání. *Právní rádce*. 2008, č. 5, s. 18. ISSN 1210-4817.

¹⁰ TOBEŠ, Zdeněk. Culpa in contrahendo. *Právní rádce*. 2007, č. 1, s. 16. ISSN 1210-4817. Zpřístupněno z <http://pravnicaradce.ihned.cz/>.

¹¹ Doktrínu *culpa in contrahendo* rozvinul Rudolf von Jhering; v této práci však nebude o tomto pojmu dále pojednáváno. Srov. blíže HRÁDEK, Jiří. *Předsmulvni odpovědnost: Culpa in contrahendo*. Praha: Auditorium, 2009. 216 s. ISBN 978-80-9037-869-8; MATULA, Zbyněk. *Culpa in contrahendo*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. 95 s. ISBN 978-80-7357-719-3. Oba autoři se dotčeným pojmem komplexně zabývají.

¹² GRULICH, Tomáš. Důsledky účelového přerušeni kontrakčního jednání. *Právní rádce*. 2008, č. 5, s. 18. ISSN 1210-4817.

¹³ *Důvodová zpráva k NOZ (konsolidovaná verze)* [online]. [cit. 25. 1. 2016] Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

shrnuje dokonce do sedmi bodů¹⁴.¹⁵ V širším pojetí lze do dosavadní úpravy předšmluvní odpovědnosti zahrnovat minimálně prvky informační povinnosti, které jsou zmíněny níže v kapitole věnované vývoji právní úpravy informační povinnosti

Pochybnosti o existenci institutu předšmluvní odpovědnosti byly rozptýleny rozsudkem Nejvyššího soudu České republiky ze dne 11. 10. 2006, sp. zn. 29 Odo 1166/2004, podle jehož právní věty „[o]dpovědnost za škodu vzniklou porušením předšmluvní povinnosti – bezdůvodným ukončením jednání o uzavření smlouvy – se posuzuje podle ustanovení § 415 a § 420 obč. zák.“ I když Nejvyšší soud České republiky v citovaném rozhodnutí podotýká, že obecně institut předšmluvní odpovědnosti není upraven, svým závěrem materiálně předšmluvní odpovědnost (respektive jednu její skutkovou podstatu) uznává. Jak si však všimá Dobeš, spousta otázek zůstala i po tomto rozhodnutí otevřených, a to zejména obsah povinností vznikajících v předšmluvním jednání na základě ustanovení § 415 obč. zák. a rozsah povinnosti k náhradě škody vzniklé porušením těchto povinností.¹⁶

1.2. Skutkové podstaty předšmluvní odpovědnosti v občanském zákoníku

Občanský zákoník předšmluvní odpovědnost upravuje v ustanoveních § 1728 až 1730. Ačkoliv se rozlišení skutkových podstat může u jednotlivých autorů lišit,¹⁷ předšmluvní odpovědnost lze rozdělit v zásadě na čtyři skutkové podstaty:

---

¹⁴ Mnohé z těchto bodů jsou zmíněny níže v rámci popisu vývoje informační povinnosti – odpovědnost za neplnění smlouvy, informační povinnost ve vztahu ke spotřebiteli, prevenční povinnost, jednání v rozporu s dobrými mravy.

¹⁵ DOUBRAVOVÁ, Lenka. Předšmluvní odpovědnost v závazkovém právu jako posílení autonomie vůle stran? In: DÁVID, Radovan; NECKÁŘ, Jan; SEHNÁLEK, David (eds.). *COFOLA 2009: the conference proceedings*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. s. 8. ISBN 978-80-210-4821-8.

¹⁶ DOBEŠ, Petr. K odpovědnosti za škodu v předšmluvním stadiu de lege lata. *Právní rozhledy*. 2009, roč. 17, č. 20, s. 715. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

¹⁷ Hrádek rozeznává tři skutkové podstaty předšmluvní odpovědnosti. Srov. HRÁDEK, Jiří. Předšmluvní odpovědnost. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 3, s. 44. ISSN 1210-6348. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

- 1) zákaz vést jednání o smlouvě bez úmyslu smlouvu uzavřít dle ustanovení § 1728 odst. 1 o. z.;
- 2) obecná informační povinnost při jednání o uzavření smlouvy dle ustanovení § 1728 odst. 2 o. z.;
- 3) zákaz ukončení jednání o uzavření smlouvy bez spravedlivého důvodu tehdy, když se uzavření smlouvy jeví jako vysoce pravděpodobné a druhá strana důvodně očekává, že smlouva bude uzavřena, dle ustanovení § 1729 odst. 1 o. z.;
- 4) povinnost dbát o ochranu důvěrných údajů nebo sdělení o druhé straně získaných při jednání o smlouvě dle ustanovení § 1730 odst. 2 o. z.

1.3. Obecná informační povinnost

Výměna informací je přirozenou součástí procesu uzavírání smlouvy, jelikož vždy musí mezi stranami dojít ke sdělení alespoň základních informací.¹⁸ Při kontraktaci si strany musí sdělit minimálně informace týkající se podstatných náležitostí smlouvy; v opačném případě nemůže k uzavření smlouvy dojít.¹⁹ Kromě informací vztahujících se přímo k obsahu uzavírané smlouvy však může v předmluvních jednáních hrát roli ještě řada dalších, ve smlouvě pak již zpravidla nevyjádřených okolností. Tyto okolnosti mohou mít velký vliv jak na platnost (či jak bude vysvětleno dále i na vlastní existenci) smlouvy, tak i na zájem strany smlouvu uzavřít.

Žádný právní řád nestanoví povinnost stran sdělit si veškeré informace, které strany mají k dispozici. Rozsah informační povinnosti jde ruku v ruce s jejím významem, o němž je pojednáno dále. Na druhou stranu je informační povinnost v určité míře vhodné stanovit, neboť základním ekonomickým zájmem smluvních stran je získat co nejlepší

---

¹⁸ HULMÁK, Milan. *Uzavírání smluv v civilním právu*. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 153. ISBN 978-80-7400-062-1.

¹⁹ Tamtéž.

plnění druhé strany za co nejhorší plnění ze strany vlastní,²⁰ tedy uzavřít smlouvu pro ni co nejvýhodnější,²¹ což může vést i ke značnému nepoměru plnění obou stran.

Informační povinnost zakotvená v ustanovení § 1728 odst. 2 o. z. je povinností obecnou, jelikož dopadá „na sjednávání jakýchkoliv smluv, bez ohledu na smluvní typ, způsob sjednávání smlouvy, použitých prostředků sjednávání smlouvy nebo povahu smluvních stran“.²² To však neznamená, že zmíněné faktory by se v povinnosti sdělit určité okolnosti druhé straně vůbec neprojevíly; naopak, rozsah obecné informační povinnosti závisí na mnoha hlediscích, o nichž je pojednáno dále.

1.4. Význam informační povinnosti

Primárním významem informační povinnosti je snaha o vyrovnání informační asymetrie vznikající mezi budoucími smluvními stranami. Informační povinnost je vnímána jako projev obecné povinnosti jednat v předmluvním stadiu poctivě a v dobré víře.²³ I když je hlavní důraz kladen na vyrovnání informační asymetrie ze strany podnikatele, tedy profesionála, o kterém se předpokládá, že má k dispozici více informací než zejména spotřebitel jakožto slabší strana, je nutné mít stále na paměti, že informační povinnost je uložena oběma smluvním stranám. Tak např. francouzský Cour de Cassation v jednom ze svých rozhodnutí z roku 1976 podotkl,²⁴ že pokud jde o předmluvní odpovědnost, osoba jednající s profesionálem není zbavena povinnosti sdělit mu informace, které má k dispozici, pokud by jejich nesdělení mělo vliv na souhlas druhé strany s uzavřením smlouvy. Jak trefně uvádí Pihera, „[p]rávo tak vyžaduje, aby každá smluvní strana

---

²⁰ HULMÁK, Milan; VLČEK, Karel. Obecná informační povinnost při sjednávání smlouvy – 1. část. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 17, s. 602. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

²¹ VLČEK, Karel. Přístupy k řešení oboustranného omylu při uzavírání smlouvy. *Právník*. 2013, č. 11, s. 1129. ISSN 0231-66.

²² HULMÁK, Milan; VLČEK, Karel. Obecná informační povinnost při sjednávání smlouvy – 1. část. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 17, s. 602. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

²³ CIENCALA, René. *Teoretická koncepce předmluvní a smluvní odpovědnosti*. Praha, 2013. s. 34. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta.

²⁴ Rozhodnutí Cour de Cassation, Chambre civile 1, 24. 11. 1976, 74-12.352.

uvážila práva a povinnosti, jež jí ze smlouvy poplynou, a na základě této úvahy se svobodně rozhodla, zda chce být smlouvou vázána.“²⁵ Jedině odstranění informační asymetrie může vést k podloženému (informovanému) souhlasu stran.

V zakotvení obecné informační povinnosti v občanském zákoníku lze však sledovat ještě další cíl, který má svůj původ v obecné části občanského zákoníku. Zákonodárce v důvodové zprávě k návrhu občanského zákoníku se v komentáři k ustanovení § 574 o. z. uvozujícím oddíl týkající se neplatnosti právních jednání přihlašuje k zásadě *potius valeat actus quam pereat* a v zákonném textu ji vyjadřuje slovy: „[n]a právní jednání je třeba spíše hledět jako na platné než jako na neplatné“.²⁶ Toto ustanovení je doprovázené ustanovením § 575 o. z. upravujícím konverzi právního jednání a ustanovením § 576 o. z. upravujícím částečnou neplatnost právního jednání. Je tedy snahou zákonodárce respektovat skutečnou vůli jednajících osob a zároveň upřednostňovat platnost právního jednání před jeho neplatností. I z toho důvodu by ustanovení § 1728 odst. 2 o. z. mohlo být zčásti vnímáno jako prostředek, jehož cílem je rovněž předcházet neplatnosti právních jednání. Uložením povinnosti sdělit si okolnosti vztahující se k platnosti smlouvy jsou totiž strany v ideálním případě (tedy v případě řádného splnění obecné informační povinnosti) dovedeny k uzavření platné smlouvy.

Ačkoliv není hlavním cílem této práce analyzovat informační povinnost při jednání o uzavření smlouvy jinak než právně, je nutné podotknout, že někteří autoři se v rámci disciplíny ekonomické analýzy práva zabývají dopadem informačních povinností na ekonomický vztah (nejen) vyjednávajících stran.²⁷ Informační povinnost však může být

---

²⁵ PIHERA, Vlastimil. *Laesio enormis*. *Obchodněprávní revue*. 2011, roč. 3, č. 11, s. 319. ISSN 1803-6554. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

²⁶ *Důvodová zpráva k NOZ (konsolidovaná verze)* [online]. [cit. 25. 1. 2016] Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

²⁷ Srov. MUSY, Alberto M. *Disclosure of Information in the Precontractual Bargaining: A Comparative Analysis*. *The Cardozo Electronic Law Bulletin* [online]. 1995, roč. 1 [cit. 19. 10. 2015]. ISSN 1128-322X. Dostupné z: <http://www.jus.unitn.it/cardozo/review/contract/Musy-1995/musy1.htm>; SCHÄFER, Hans-Bernd. *The Relevance of Law and Economics for the Development of Judge Made Rules: Examples from German Caselaw*. *European Economic Review*. 1996, roč. 40, č. 3-5, s. 996. ISSN 0014-2921; LEGRAND, Pierre. *Pre-contractual Disclosure and Information: English and French Law Compared*. *Oxford Journal of Legal Studies*. 1986, roč. 6, č. 3, s. 343. ISSN 0143-6503; SHAVELL, Steven.

i prostředkem pro dosažení dokonalé konkurence. Musy uvádí jako jeden ze čtyř předpokladů dokonalé konkurence plnou informovanost o povaze a důsledcích ekonomické volby. Pokud jsou informace neúplné, rozhodnutí, které bylo považováno za rozumné, se může ukázat jako nerozumné, jelikož ten, kdo činil rozhodnutí, nemohl situaci bez všech nutných informací dokonale posoudit.²⁸ Ekonomická analýza práva tak mění pohled na informační povinnost; hlavním cílem není poctivost a spravedlnost, ale efektivita.²⁹

Vyrovnaní informační asymetrie mezi stranami tedy může mít i své ekonomické, nikoliv pouze právní, zdůvodnění. Giliker dokonce tvrdí, že ekonomické zdůvodnění může posloužit jako užitečný základ pro dosažení většího porozumění role informační povinnosti v rozvinutém tržním hospodářství.³⁰

Acquisition and Disclosure of Information Prior to Sale. *The RAND Journal of Economics*. 1994, roč. 25, č. 1, s. 20. ISSN 0741-6261; MELATO, Eleonora; PARISI, Francesco in CARTWRIGHT, John; HESSELINK, Martijn (eds.). *Precontractual liability in European Private Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008. s. 431. ISBN 978-0-521-51601-3.

²⁸ MUSY, Alberto M. Disclosure of Information in the Precontractual Bargaining: A Comparative Analysis. *The Cardozo Electronic Law Bulletin* [online]. 1995, roč. 1 [cit. 19. 10. 2015]. ISSN 1128-322X. Dostupné z: <http://www.jus.unitn.it/cardozo/review/contract/Musy-1995/musy1.htm>.

²⁹ MUSY, Alberto M. *The good faith principle in contract law and the precontractual duty to disclose: Comparative analysis of new differences in legal cultures* [online]. 2000 [cit. 12. 2. 2016]. Dostupné z: http://servizi.sme.unito.it/icer_repec/RePEc/icer/wp2000/Musy192000.pdf.

³⁰ GILIKER, Paula. Regulating Contracting Behaviour: The Duty to Disclose in English and French Law. *European Review of Private Law*. 2005, roč. 13, č. 5, s. 636. ISSN 0928-9801.

2. Informační povinnost v zahraničních úpravách, v evropském smluvním právu, v dobré víře a v zásadě poctivosti

2.1. Informační povinnost v zahraničních úpravách

Již na počátku roku 1964 přišli ve svém článku Kessler a Fine s názorem, že komparativní zkoumání rozsahu informační povinnosti je hodnotné a velmi užitečné, jelikož vede přímo k srdci filosofie tvořící základ smluvního práva.³¹ Je pravdou, že porovnání úpravy informačních povinností v jednotlivých státech může být jediné přínosné, jelikož obdobná jednání při uzavření smlouvy probíhají všude na světě – liší se pouze zásahy zákonodárců či soudů do těchto jednání šířkou rozsahu povinnosti sdělit druhé straně při jednání určité okolnosti.

V zahraniční odborné literatuře je povinnost obsahově srovnatelná s obecnou informační povinností zakotvenou občanským zákoníkem označována jako *obligation to inform, disclosure duty, duty to disclose, duty of disclosure*,³² *information duty*,³³ *information disclosure*,³⁴ *disclosure of information*,³⁵ *pre-contractual obligation of information*,³⁶ *obligation d'information*,³⁷ *obligation de renseignement*³⁸. Státy mají při

---

³¹ KESSLER, Friedrich; FINE, Edith. Culpa in Contrahendo, Bargaining in Good Faith, and Freedom of Contract: A Comparative Study. *Harvard Law Review*. 1964, roč. 77, č. 3, s. 438. ISSN 0017-811X.

³² KRONMAN, Anthony T. Mistake, Disclosure, Information and the Law of Contracts. *The Journal of Legal Studies*. 1978, roč. 7, č. 1, s. 1. ISSN 0047-2530.

³³ CASTRONOVO, Carlo. Information Duties and Precontractual Good Faith. *European Review of Private Law*. 2009, roč. 17, č. 4, s. 559. ISSN 0928-9801.

³⁴ SCHÄFER, Hans-Bernd. The Relevance of Law and Economics for the Development of Judge Made Rules: Examples from German Caselaw. *European Economic Review*. 1996, roč. 40, č. 3-5, s. 996. ISSN 0014-2921.

³⁵ MUSY, Alberto M. Disclosure of Information in the Precontractual Bargaining: A Comparative Analysis. *The Cardozo Electronic Law Bulletin* [online]. 1995, roč. 1 [cit. 19. 10. 2015]. ISSN 1128-322X. Dostupné z: <http://www.jus.unitn.it/cardozo/review/contract/Musy-1995/musy1.htm>.

³⁶ LEGRAND, Pierre. Pre-contractual Disclosure and Information: English and French Law Compared. *Oxford Journal of Legal Studies*. 1986, roč. 6, č. 3, s. 330. ISSN 0143-6503.

zakotvení informační povinnosti možnost zvolit v zásadě jeden ze dvou přístupů – právní řád informační povinnost formuluje buď výslovně (jako občanský zákoník), nebo ji dovozuje z povinnosti poctivého jednání,³⁹ respektive ze zásady dobré víry.

2.1.1. Německo

Německý civilní kodex *Bürgerliches Gesetzbuch* neobsahuje výslovné stanovení obecné informační povinnosti.⁴⁰ Rozhodovací praxe německých soudů však z dobré víry vyvodila několik povinností, mezi které je zahrnována i vysvětlovací povinnost jakožto povinnost informovat a upozorňovat druhou stranu v případech, kdy je to potřebné.⁴¹

Informační povinnost je (od provedení novelizace občanského práva v roce 2002)⁴² odvozována zejména z ustanovení § 241 odst. 2 BGB ve spojení s ustanovením § 311 odst. 2 BGB.⁴³ Podle prvního ustanovení může závazek (v závislosti na svém obsahu) zavazovat každou ze stran dbát práv, právních zájmů a ostatních zájmů druhé strany. Druhé ze jmenovaných ustanovení pak výslovně stanoví, že závazek obsahující povinnosti dle ustanovení § 241 odst. 2 BGB může vzniknout taktéž při zahájení vyjednávání o konkrétní smlouvě. Strana předmluvních jednání má tedy povinnost druhou stranu upozornit na omyl o rozhodující okolnosti.⁴⁴

---

³⁷ GILIKER, Paula. Regulating Contracting Behaviour: The Duty to Disclose in English and French Law. *European Review of Private Law*. 2005, roč. 13, č. 5, s. 623. ISSN 0928-9801.

³⁸ Tamtéž.

³⁹ HULMÁK, Milan; VLČEK, Karel. Obecná informační povinnost při sjednávání smlouvy – 1. část. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 17, s. 602. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

⁴⁰ CASTRONOVO, Carlo. Information Duties and Precontractual Good Faith. *European Review of Private Law*. 2009, roč. 17, č. 4, s. 562-563. ISSN 0928-9801.

⁴¹ BALARIN, Jan. Poznámky k (absenci) principu dobré víry v návrhu občanského zákoníku. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 1-2, s. 25. ISSN 1210-6348. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

⁴² HÁSOVÁ, Jiřina. *Právní otázky podnikání v SRN*. Praha: C. H. Beck, 2011. s. 47. ISBN 978-80-7400-411-7.

⁴³ HULMÁK, Milan; VLČEK, Karel. Obecná informační povinnost při sjednávání smlouvy – 1. část. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 17, s. 602. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

⁴⁴ Tamtéž.

Následující ustanovení § 311 odst. 3 BGB je pozoruhodné tím, že umožňuje vztáhnout povinnosti uvedené v ustanovení § 241 odst. 2 BGB i na osoby, které nebudou stranami sjednáváné smlouvy. Podmínkou je, že tato osoba podstatným způsobem ovlivňuje předšmluvní jednání nebo samo uzavření smlouvy a že požívá ve zvláštní míře důvěru.⁴⁵ Podle Hulmáka a Vlčka se může jednat např. o znalce.⁴⁶

2.1.2. Francie

Francouzské právo stálo do začátku 60. let 20. století na obdobných principech jako zpočátku právo anglické, o němž je pojednáno dále. Každý byl do této doby strážcem svých vlastních informací, tudíž se dokonce očekávalo, že strany se nebudou v prekontrakční fázi nadměru informovat.⁴⁷ Postupem času se však přístup francouzských soudů k otázce informační povinnosti změnil. Soudy přijaly informační povinnost jako součást dobré víry při uzavírání smluv.⁴⁸

Ve Francii je informační povinnost klíčová v situacích, ve kterých mezi stranami existuje informační asymetrie. Informační asymetrie je totiž způsobilá narušit rovnováhu smluvních práv a povinností, a proto je strana, která relevantními informacemi disponuje, nucena je na základě informační povinnosti sdělit straně druhé.⁴⁹ Tato asymetrie zpravidla nastane v případech, kdy jednou ze stran je odborník (*professionnel*) a druhou laik (*profane*), který je do určité míry na odborníkovi závislý

---

⁴⁵ HÁSOVÁ, Jiřina. *Právní otázky podnikání v SRN*. Praha: C. H. Beck, 2011. s. 48. ISBN 978-80-7400-411-7.

⁴⁶ HULMÁK, Milan; VLČEK, Karel. Obecná informační povinnost při sjednávání smlouvy – 1. část. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 17, s. 602. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

⁴⁷ LEGRAND, Pierre. Pre-contractual Disclosure and Information: English and French Law Compared. *Oxford Journal of Legal Studies*. 1986, roč. 6, č. 3, s. 324. ISSN 0143-6503.

⁴⁸ GILIKER, Paula. Regulating Contracting Behaviour: The Duty to Disclose in English and French Law. *European Review of Private Law*. 2005, roč. 13, č. 5, s. 623-624. ISSN 0928-9801.

⁴⁹ MUSY, Alberto M. Disclosure of Information in the Precontractual Bargaining: A Comparative Analysis. *The Cardozo Electronic Law Bulletin* [online]. 1995, roč. 1 [cit. 19. 10. 2015]. ISSN 1128-322X. Dostupné z: <http://www.jus.unitn.it/cardozo/review/contract/Musy-1995/musy1.htm>.

nebo na něj spoléhá.⁵⁰ Kromě situace, kdy je po jedné straně vyžadováno sdělit určité informace, o nichž *ví*, je ovšem podobně jako v české právní úpravě vyžadováno sdělit i předmětné informace, o nichž vědět *musí*.⁵¹

Na druhou stranu rozhodovací praxe francouzských soudů klade zvýšenou informační povinnost i v případech, kdy sám laik disponuje určitou zvláštní znalostí. V takovém případě by měl druhou stranu o této okolnosti informovat, i když se obecně očekává, že profesionálové (podnikatelé) si informace zjistí sami.⁵²

2.1.3. Anglie

Anglické právo po většinu 19. a 20. století stálo na modelu volného trhu a jako takové vycházelo ze zásady, že mlčení není závazné, a to ani v případě, kdy je očekávána odpověď.⁵³ V anglickém právním řádu dosud neexistuje obecná povinnost stran jednat v dobré víře,⁵⁴ a tak ani neakceptuje obecnou informační povinnost v předšmluvních jednáních.⁵⁵

Anglické právo se více než ostatní evropské státy přiklání k základní zásadě smluvní svobody a informační povinnost pojímá spíše jako nadmíru intervenční.⁵⁶ V tomto

---

⁵⁰ LEGRAND, Pierre. Pre-contractual Disclosure and Information: English and French Law Compared. *Oxford Journal of Legal Studies*. 1986, roč. 6, č. 3, s. 338. ISSN 0143-6503. Autor dále uvádí, že mnohá soudní rozhodnutí závisela právě na tomto postavení stran, které převážilo nad povahou uzavírané smlouvy.

⁵¹ LEGRAND, Pierre. Pre-contractual Disclosure and Information: English and French Law Compared. *Oxford Journal of Legal Studies*. 1986, roč. 6, č. 3, s. 339. ISSN 0143-6503.

⁵² GILIKER, Paula. Regulating Contracting Behaviour: The Duty to Disclose in English and French Law. *European Review of Private Law*. 2005, roč. 13, č. 5, s. 634. ISSN 0928-9801.

⁵³ LEGRAND, Pierre. Pre-contractual Disclosure and Information: English and French Law Compared. *Oxford Journal of Legal Studies*. 1986, roč. 6, č. 3, s. 323. ISSN 0143-6503.

⁵⁴ MUSY, Alberto M. *The good faith principle in contract law and the precontractual duty to disclose: Comparative analysis of new differences in legal cultures* [online]. 2000 [cit. 12. 2. 2016]. Dostupné z: http://servizi.sme.unito.it/icer_repec/RePEc/icer/wp2000/Musy192000.pdf.

⁵⁵ KÖTZ, Hein. Precontractual Duties of Disclosure: A Comparative and Economic Perspective. *European Journal of Law and Economics*. 2000, roč. 9, č. 1, s. 8. ISSN 0929-1261.

⁵⁶ GILIKER, Paula. Regulating Contracting Behaviour: The Duty to Disclose in English and French Law. *European Review of Private Law*. 2005, roč. 13, č. 5, s. 623. ISSN 0928-9801.

smyslu je často citováno tvrzení Lorda Acknera z anglického soudního rozhodnutí *Walford v. Miles*⁵⁷, podle něhož pojetí povinnosti pokračovat v předsmulvních jednáních v dobré víře podstatně odporuje protichůdné pozici na jednání zúčastněných stran. Podle Lorda Acknera je každá ze stran oprávněna sledovat svůj vlastní zájem, pokud neuvede druhou stranu v omyl. Anglické soudy tedy běžně zaujímají poněkud extrémní pozici a vyžadují „*the parties to look after themselves and to stay, so to say, on their own feet*“.⁵⁸ Treitel uvádí, že se sice může takové pravidlo zdát jako příliš přísné, nicméně v případě existence obecné informační povinnosti by dle něj bylo velmi těžké stanovit to, co si musí v konkrétním případě strany sdělit.⁵⁹

Ze shora uvedených důvodů v anglickém právu není obecná informační povinnost; neexistuje ani povinnost druhou stranu upozornit na její mylný předpoklad (tj. na fakt, že strana jedná v omylu, aniž by byl tento omyl jednající stranou vyvolán). Z uvedeného pravidla však existují výjimky. Jednu výjimku tvoří tzv. smlouvy *uberrimae fidei*,⁶⁰ a to zejména pojistné smlouvy.⁶¹ Jako výjimka jsou též uváděny vztahy rodinné a vztahy profesionála a klienta (tzv. *special relations* nebo *good faith relations*); v těchto případech strany mají povinnost jednat v dobré víře a povinnost sdělit si relevantní informace.⁶² Výjimkou je rovněž povinnost strany informovat druhou stranu o změně

---

⁵⁷ Rozhodnutí *Walford v. Miles* [1992] 2 AC 128, 138.

⁵⁸ MUSY, Alberto M. *The good faith principle in contract law and the precontractual duty to disclose: Comparative analysis of new differences in legal cultures* [online]. 2000 [cit. 12. 2. 2016]. Dostupné z: http://servizi.sme.unito.it/icer_repec/RePEc/icer/wp2000/Musy192000.pdf.

⁵⁹ TREITEL, Guenter Heinz. *The law of contract*. 11. vyd. London: Sweet & Maxwell, 2003. s. 390. ISBN 042178850X.

⁶⁰ O těchto smlouvách je pojednáno dále.

⁶¹ GILIKER, Paula. *Regulating Contracting Behaviour: The Duty to Disclose in English and French Law*. *European Review of Private Law*. 2005, roč. 13, č. 5, s. 625. ISSN 0928-9801.

⁶² MUSY, Alberto M. *The good faith principle in contract law and the precontractual duty to disclose: Comparative analysis of new differences in legal cultures* [online]. 2000 [cit. 12. 2. 2016]. Dostupné z: http://servizi.sme.unito.it/icer_repec/RePEc/icer/wp2000/Musy192000.pdf.

okolnosti, která byla v určité fázi před smluvních jednání pravdivě sdělena, ale která se časem stala nepravdivou (tzv. *supervening falsification*).⁶³

2.1.4. Spojené státy americké

Na rozdíl od anglického práva se pojmy dobrá víra a informační povinnost v zákonodárství Spojených států amerických objevují. Musy upozorňuje zejména na Uniform Commercial Code,⁶⁴ který ve svém ustanovení § 1-304 stanoví povinnost jednat v dobré víře při plnění a vymáhání smlouvy či povinnosti.⁶⁵

Případy, ve kterých je informační povinnost shledána a ve kterých nikoliv, jsou v rozhodovací praxi soudů Spojených států amerických v zásadě poměrně zřetelně rozlišeny. Kronman již ve svém článku z roku 1978 vychází z premisy, že (ne)existence informační povinnosti v jednotlivém případě je závislá na způsobu, jakým byla ta která informace jednou ze stran získána.⁶⁶ Kronman na několika soudních rozhodnutích ukazuje, že případy, kdy byla soudy shledána povinnost sdělit určitou informaci druhé straně, se týkaly sdělení těch informací, které strana zjistila náhodně, příležitostně (*casually acquired information*). Naopak v situacích, kdy strana vynaložila určité úsilí (a náklady), aby dotčenou informaci získala, neměla tato strana povinnost druhé straně informaci sdělit. Důvodem je vyvážení nákladů, které strana na získání takové informace vynaložila.⁶⁷

Hulmák s Vlčkem uvádějí i soudní rozhodnutí, ze kterých plyne povinnost upozornit druhou stranu na omyl založený na předchozím tvrzení, jakož i povinnost sdělit druhé

---

⁶³ BIGWOOD, Rick. Precontractual misrepresentation and the limits of the principle in *With v. O'Flanagan*. *Cambridge Law Journal*. 2005, roč. 64, č. 1, s. 94. ISSN 0008-1973.

⁶⁴ MUSY, Alberto M. *The good faith principle in contract law and the precontractual duty to disclose: Comparative analysis of new differences in legal cultures* [online]. 2000 [cit. 12. 2. 2016]. Dostupné z: http://servizi.sme.unito.it/icer_repec/RePEc/icer/wp2000/Musy192000.pdf.

⁶⁵ BALARIN, Jan. Poznámky k (absenci) principu dobré víry v návrhu občanského zákoníku. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 1-2, s. 25. ISSN 1210-6348. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

⁶⁶ KRONMAN, Anthony T. Mistake, Disclosure, Information and the Law of Contracts. *The Journal of Legal Studies*. 1978, roč. 7, č. 1, s. 1. ISSN 0047-2530.

⁶⁷ Tamtéž.

straně omyl o základní skutečnosti, jestliže by jeho nesdělení bylo v rozporu s dobrými mravy a standardy poctivého jednání.⁶⁸

2.2. Informační povinnost v evropském smluvním právu

2.2.1. Principy evropského smluvního práva

Částečnou úpravu obecné informační povinnosti lze nalézt v Principech evropského smluvního práva, kterými se tvůrci občanského zákoníku inspirovali při tvorbě úpravy závazkového práva.⁶⁹ Ustanovení článku 4:107, upravující podvod ve svém prvním odstavci, stanoví, že strana je oprávněna zrušit závazek ze smlouvy, pokud byla k uzavření smlouvy vedena podvodným nesdělením jakékoliv informace, která měla být v souladu s dobrou vírou a poctivým jednáním sdělena. Třetí odstavec uvedeného článku pak stanoví, že při posouzení, které informace měly být dle prvního odstavce sděleny, se přihlédne ke všem okolnostem, a to zejména:

- a) k tomu, zda strana disponovala zvláštní odbornou znalostí;
- b) k nákladům (ceně) vynaloženým na získání relevantní informace;
- c) k tomu, zda druhá strana mohla rozumně získat informaci pro sebe;
- d) k zjevnému významu informace pro druhou stranu.

Je zřejmé, že Principy evropského smluvního práva nebyly konkrétně při tvorbě ustanovení § 1728 odst. 2 o. z. příliš velkým inspiračním zdrojem. I když úprava obecné informační povinnosti z dobré víry a zásady poctivosti vychází, právo strany zrušit závazek ze smlouvy ani demonstrativní výčet okolností, které by měly být při určení rozsahu obecné informační povinnosti zvažovány, občanský zákoník neobsahuje.

---

⁶⁸ HULMÁK, Milan; VLČEK, Karel. Obecná informační povinnost při sjednávání smlouvy – 1. část. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 17, s. 602. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

⁶⁹ *Důvodová zpráva k NOZ (konsolidovaná verze)* [online]. [cit. 25. 1. 2016] Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

2.2.2. Návrh evropského občanského zákoníku⁷⁰

Komplexnější úpravu informačních povinností obsahuje Návrh evropského občanského zákoníku,⁷¹ který je dokumentem zobecňujícím poznatky ze zkoumání a srovnání soukromého práva hmotného evropských států.⁷² Ve svých člancích II-3:101 až 3:109 obsahuje úpravy řady poměrně konkrétních informačních povinností vážících se jak k uzavírání smluv mezi podnikateli⁷³ navzájem, tak k uzavírání smluv mezi podnikatelem a spotřebitelem. Především úprava v článku II-3:101 stojí za pozornost vzhledem k tomu, že stanoví test, dle něhož je možné zjistit, které informace spadají do rozsahu informační povinnosti. První odstavec uvedeného článku zakotvuje test rozumných očekávání (*reasonable expectations*).⁷⁴ Ustanovení tedy vyžaduje, aby podnikatel sdělil informace, jejichž poskytnutí může druhá strana rozumně očekávat. Druhý odstavec, aplikující se pouze mezi podnikateli navzájem, tento test modifikuje, když stanoví, že pod rozsah informační povinnosti spadají informace, jejichž nesdělení druhé straně by se odchylovalo od zásad poctivého obchodního styku.

Úprava Návrhu evropského občanského zákoníku je zajímavá též tím, že určuje, *jak* mají být informace poskytnuty. Článek II-3:106 stanoví kvalitativní požadavky na

---

⁷⁰ Tégl upozorňuje na to, že se jedná o nesprávný název, a hovoří o Společném referenčním rámci, respektive o jeho návrhu. Toto označení sice více vystihuje originální název Draft Common Frame Reference, ale v této práci bude používáno označení, které užívá důvodová zpráva k návrhu občanského zákoníku. Srov. TÉGL, Petr. Poctivost a důvěra jako jeden ze základních principů evropského smluvního práva. In: PAUKNEROVÁ, Monika; TOMÁŠEK, Michal (eds.). *Nové jevy v právu na počátku 21. století. IV. Proměny soukromého práva*. Praha: Karolinum, 2009, s. 100. ISBN 978-80-246-1687-2.

⁷¹ V této práci není pojednáno o *Acquis Principles* vytvořených tzv. *Acquis Group* (Research Group of Existing EC Private Law) a jejich úpravě informační povinnosti v článku II-2:201, jelikož úprava Návrhu evropského občanského zákoníku z *Acquis Principles* vychází. Srov. CASTRONOVO, Carlo. Information Duties and Precontractual Good Faith. *European Review of Private Law*. 2009, roč. 17, č. 4, s. 560-561, 569. ISSN 0928-9801.

⁷² DOČKAL, Tomáš. Zásada přiměřenosti a její odraz v neúměrném zkrácení a lichvě. *Právní rozhledy*. 2014, roč. 22, č. 9, s. 310. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

⁷³ Text Návrhu evropského občanského zákoníku hovoří o „*business*“.

⁷⁴ von BAR, Christian; CLIVE, Eric; SCHULTE-NÖLKE, Hans (eds.). *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference* [online]. 2009 [cit. 5. 11. 2015]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/justice/contract/files/european-private-law_en.pdf.

sdělované informace. Veškeré informace poskytované při plnění informačních povinností dle předchozích článků musí být jasné a přesné a musí být vyjádřeny v jednoduchém a srozumitelném jazyce. Informace by tedy neměly být nejednoznačné a měly by pokud možno eliminovat prostor pro různý výklad.⁷⁵

2.2.3. Evropský zákoník o smlouvách

Inspiračním zdrojem při tvorbě občanského zákoníku (a podle důvodové zprávy k návrhu občanského zákoníku i přímo při tvorbě ustanovení § 1728 až § 1730 o. z.) byl též projekt Evropského zákoníku o smlouvách.⁷⁶ Ustanovení jeho článku 7 odst. 1 stanoví, že informační povinnost má při sjednávání smlouvy ta strana, která ví nebo by měla vědět určitou skutečnost nebo právo, které mohou druhé straně pomoci posoudit platnost smlouvy nebo prospěch z jejího uzavření. Ustanovení článku 7 odst. 2 potom zakotvuje odpovědnost za porušení informační povinnosti (tj. odpovědnost při nesdělení informací, sdělení nepravdivých informací či sdělení pouze části informací). Rozsah náhrady škody způsobené porušením informační povinnosti se podle Evropského zákoníku o smlouvách liší podle toho, zda byla smlouva uzavřena či nikoliv.

Pokud smlouva uzavřena nebyla nebo byla uzavřena smlouva neplatná, je osoba, která nejednala v dobré víře, odpovědná tak, jak stanoví článek 6 odst. 4 Evropského zákoníku o smlouvách. Uvedené ustanovení omezuje rozsah náhrady škody výší nákladů, které druhá strana vynaložila během jednání o uzavření smlouvy. Zároveň je však nutné brát v úvahu i ztrátu příležitostí z jednání, která probíhala zároveň s jednáními o uzavření předmětné smlouvy.

Pokud smlouva uzavřena byla, strana je dle ustanovení článku 7 odst. 2 Evropského zákoníku o smlouvách povinna vrátit poskytnuté peněžní prostředky druhé straně nebo jí poskytnout náhradu. Výše má být v obou případech určena soudem, a to na základě zásady spravedlnosti. Strana má kromě toho právo smlouvu z důvodu omylu zrušit.

---

⁷⁵ von BAR, Christian; CLIVE, Eric; SCHULTE-NÖLKE, Hans (eds.). *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference* [online]. 2009 [cit. 5. 11. 2015]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/justice/contract/files/european-private-law_en.pdf.

⁷⁶ *Důvodová zpráva k NOZ (konsolidovaná verze)* [online]. [cit. 25. 1. 2016] Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

2.3. *Dobrá víra a poctivost*

Castronovo uvádí, že informace představuje v předmluvních vztazích surovinu pro dobrou víru.⁷⁷ Zdrojem předmluvních povinností v Principech evropského smluvního práva, jakož i v Návrhu evropského občanského zákoníku je dobrá víra.⁷⁸ Nejen však kodifikace evropského smluvního práva se opírají o dobrou víru. Jak plyne z předchozího textu, v mnoha státech je informační povinnost odvozována právě „z povinnosti poctivého jednání (*bona fidei, míněno objektivní dobrá víra,*⁷⁹ případně *Treu und Glauben, fair dealing*)“.⁸⁰ Plyne to z chápání dobré víry v rámci smluvního práva jako povinnosti dbát oprávněných zájmů druhé strany při jednání o uzavření smlouvy.⁸¹

Kogentně⁸² stanovená povinnost jednat v právním styku poctivě je v českém soukromém právu vyjádřena v ustanovení § 6 odst. 1 o. z. Součástí principu poctivosti je však i jeho pasivní složka, která zakládá právo očekávat poctivost od ostatních osob a

---

⁷⁷ CASTRONOVO, Carlo. Information Duties and Precontractual Good Faith. *European Review of Private Law*. 2009, roč. 17, č. 4, s. 565. ISSN 0928-9801.

⁷⁸ CASTRONOVO, Carlo. Information Duties and Precontractual Good Faith. *European Review of Private Law*. 2009, roč. 17, č. 4, s. 562. ISSN 0928-9801.

⁷⁹ Zevrubně se rozdílům v pojetí objektivní a subjektivní dobré víry věnuje Tégl. Srov. TÉGL, Petr. Poctivost a důvěra jako jeden ze základních principů evropského smluvního práva. In: PAUKNEROVÁ, Monika; TOMÁŠEK, Michal (eds.). *Nové jevy v právu na počátku 21. století. IV. Proměny soukromého práva*. Praha: Karolinum, 2009, s. 100-102. ISBN 978-80-246-1687-2; TÉGL, Petr. K úpravě dobré víry v návrhu nového občanského zákoníku. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 1-2, s. 35. ISSN 1210-6348. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

⁸⁰ HULMÁK, Milan; VLČEK, Karel. Obecná informační povinnost při sjednávání smlouvy – 1. část. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 17, s. 602. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

⁸¹ TÉGL, Petr. Poctivost a důvěra jako jeden ze základních principů evropského smluvního práva. In: PAUKNEROVÁ, Monika; TOMÁŠEK, Michal (eds.). *Nové jevy v právu na počátku 21. století. IV. Proměny soukromého práva*. Praha: Karolinum, 2009, s. 105-106. ISBN 978-80-246-1687-2.

⁸² Lze souhlasit s Melzerem a Téglem, že odchýlení se od této povinnosti by představovalo rozpor se zákonem, případně současně i s dobrými mravy. Srov. MELZER, Filip; TÉGL, Petr. *Občanský zákoník. Svazek I. § 1 – 117. Velký komentář*. Praha: Leges, 2013. s. 111. ISBN 978-80-87576-73-1.

kteřá je vyjádřena ustanovením § 7 o. z.⁸³ Nový výstižně uvádí, že princip poctivosti⁸⁴ obsahuje „povinnost stran kooperovat, aby byl naplněn účel smlouvy, dodržování standardu poctivého chování, dodržování standardu chování, které lze považovat za rozumné s ohledem na zájmy druhé strany.“⁸⁵ Právě na těchto dílčích požadavcích zahrnutých do zásady poctivosti (respektive do objektivní dobré víry) stojí obecná informační povinnost v právním řádu České republiky. Uvědomění si původu této povinnosti v zásadě poctivosti nemá pouze teoretický význam. Jak je uvedeno níže, právě poctivost může být významným prostředkem usměřujícím výklad širě obecné informační povinnosti. Principem poctivosti se totiž poměřuje jakékoliv jednání (nejen právní), a to i sdělení informací.⁸⁶

2.4. Shrnutí

Musy uvádí, že mezi kontinentálními právními řádů a právními řádů států *common law* není v důsledku co do informační povinnosti tolik odlišností.⁸⁷ Shora uvedený text toto tvrzení potvrzuje jen zčásti. Situace, ve kterých je informační povinnost uložena, se v jednotlivých jurisdikcích liší, i když níže uvedený text dokazuje, že i tak lze najít ve více státech soudní rozhodnutí, která dospívají ke shodným závěrům.

---

⁸³ MELZER, Filip; TÉGL, Petr. *Občanský zákoník. Svazek I. § 1 – 117. Velký komentář*. Praha: Leges, 2013. s. 112. ISBN 978-80-87576-73-1.

⁸⁴ Princip poctivosti je podle Melzera a Téglů tím, co se v jiných právních řádech označuje jako objektivní dobrá víra. Srov. MELZER, Filip; TÉGL, Petr. *Občanský zákoník. Svazek I. § 1 – 117. Velký komentář*. Praha: Leges, 2013. s. 105. ISBN 978-80-87576-73-1.

⁸⁵ NOVÝ, Zdeněk. Princip „poctivosti“ dle Draft Common Frame of Reference jako inspirace pro výklad § 6 odst. 1 návrhu občanského zákoníku. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 2, s. 46. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

⁸⁶ MELZER, Filip; TÉGL, Petr. *Občanský zákoník. Svazek I. § 1 – 117. Velký komentář*. Praha: Leges, 2013. s. 110. ISBN 978-80-87576-73-1.

⁸⁷ MUSY, Alberto M. Disclosure of Information in the Precontractual Bargaining: A Comparative Analysis. *The Cardozo Electronic Law Bulletin* [online]. 1995, roč. 1 [cit. 19. 10. 2015]. ISSN 1128-322X. Dostupné z: <http://www.jus.unitn.it/cardozo/review/contract/Musy-1995/musy1.htm>.

Rozdíly lze najít též ve vlastním právním základu informační povinnosti. Francouzský a americký právní řád staví informační povinnost na dobré víře.⁸⁸ Totéž platí o německém právním řádu, který však informační povinnost zakládá i na ustanoveních svého civilního kodexu. V anglickém právu pak platí, že strany nemají povinnost jednat v dobré víře, a tak se informační povinnost objevuje pouze v míře velmi omezené.

Naopak dokumenty evropského smluvního práva upravují informační povinnost výslovně a neopomíjejí ani následky jejího porušení. V Principech evropského smluvního práva a v Evropském zákoníku o smlouvách je navíc patrná snaha stanovit meze informační povinnosti.

---

⁸⁸ Stejně tak tomu je i v italském právním řádu, jehož pojetí informační povinnosti zde není blíže popisováno. Srov. MUSY, Alberto M. Disclosure of Information in the Precontractual Bargaining: A Comparative Analysis. *The Cardozo Electronic Law Bulletin* [online]. 1995, roč. 1 [cit. 19. 10. 2015]. ISSN 1128-322X. Dostupné z: <http://www.jus.unitn.it/cardozo/review/contract/Musy-1995/musy1.htm>.

3. Vývoj právní úpravy informační povinnosti

3.1. Informační povinnost v České republice

Bylo již naznačeno výše, že k výměně určitých informací mezi stranami dochází v různé míře před uzavřením každé smlouvy. Právní úprava žádného státu se během svého vývoje nemohla zcela vyhnout alespoň nevýslovné a pouze dovozované informační povinnosti. Kromě výše uvedených přístupů jiných států k informační povinnosti se však tato práce omezí zejména na dva civilní kodexy v minulosti platné a účinné na nynějším území České republiky. Prvním z těchto kodexů je obecný zákoník občanský jakožto významný inspirační zdroj při tvorbě platného a účinného občanského zákoníku.⁸⁹ Druhým kodexem je zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, který byl ke dni 1. 1. 2014 zrušen a jehož místo zaujal občanský zákoník platný a účinný. Zejména rozhodovací praxe založená na tomto zákoně je významná jak pro otázku informační povinnosti v době jeho účinnosti, tak pro výklad obecné informační povinnosti v občanském zákoníku současném.

3.2. *Otázka existence informační povinnosti v obecném zákoníku občanském*

Ačkoliv původ předmluvní odpovědnosti na území České republiky bývá shledáván v ustanovení § 869 věty druhé o. z. o., podle něhož je povinen dostiučiněním ten, „[k]do použije nejasných výrazů, aby na úkor druhého získal výhody, anebo předsevzme jednání na oko“, výslovně stanovenou obecnou informační povinností jakožto jednu ze skutkových podstat předmluvní odpovědnosti lze v obecném zákoníku občanském hledat marně. Matula odkazuje na ustanovení § 874 o. z. o.⁹⁰, ze kterého vyvozuje premisu, že není dovoleno uvádět opačnou stranu v omyl (ne)poskytnutím

---

⁸⁹ Blíže *Důvodová zpráva k NOZ (konsolidovaná verze)* [online]. [cit. 25. 1. 2016] Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

⁹⁰ Uvedené ustanovení doslova zní: „V každém případě musí ten, kdo smlouvu způsobil lstí anebo neodůvodněnou bázní, dáti dostiučinění za škodlivé následky.“

informací o podstatných skutečnostech týkajících se možné smlouvy.⁹¹ Toto ustanovení ve svém důsledku znamená, že strany určitou (i když nikoliv výslovně stanovenou) informační povinností mají, jelikož při (ne)poskytnutí informací (vyvolání omylu) jsou povinny k náhradě škody.

Dalším ustanovením obecného zákoníku občanského, ve kterém je možné nepřímo shledat informační povinností, je ustanovení § 878 *in fine*, podle něhož ten, „[k]do uzavírá smlouvu nemožnost⁹² znal nebo znáti musil, jest povinen druhé straně, pokud o ní neplatí totéž, nahraditi škodu, kterou utrpěla, důvěřujíc v platnost smlouvy.“ Z tohoto ustanovení lze nepřímo dovodit povinností jedné strany, která o nemožnosti plnění ví či vědět musí, sdělit tuto skutečnost straně druhé, neboť při nesplnění této nikoliv výslovně stanovené povinnosti následuje sankce v podobě povinnosti nahradit škodu.

Uvedené ustanovení se významově zčásti shoduje s obecnou informační povinností stanovenou občanským zákoníkem. Podle ustanovení § 1728 odst. 2 o. z. jsou si strany povinny sdělit takové okolnosti, o nichž vědí nebo vědět musí, aby se každá ze stran mohla přesvědčit o možnosti uzavřít platnou smlouvu. Ustanovení obecného zákoníku občanského se omezuje pouze na následky nesdělení nemožnosti plnění uzavírané smlouvy druhé straně, zatímco rozsah normy občanského zákoníku je širší a ukládá stranám sdělit si všechny okolnosti, ze kterých by se strany mohly přesvědčit o možnosti uzavřít platnou smlouvu. Ve světle ustanovení § 580 odst. 2 o. z. je totiž počáteční nemožnost plnění pouze jedním z možných důvodů neplatnosti právního jednání.

---

⁹¹ MATULA, Zbyněk. *Culpa in contrahendo*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. s. 33. ISBN 978-80-7357-719-3.

⁹² Srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 20. 11. 1923, Rv II 346/23, podle něhož „[n]emožností ve smyslu §u 878 obč. zák. jest naprostá nemožnost, zřejmá již v době uzavření smlouvy.“ Jedná se tedy o počáteční nemožnost plnění.

3.3. Informační povinnost před účinností občanského zákoníku

Ačkoliv podle Hulmáka vyplývá informační povinnost mimo jiné z požadavků kladených na obsah smlouvy,⁹³ obecnou informační povinnost lze před účinností občanského zákoníku spatřovat především v obecné prevenční povinnosti, v odpovědnosti za neplatnost právního úkonu a v jednotlivých specifických druzích informačních povinností ukládaných straně (či stranám) určitých smluvních typů.

3.3.1. Prevenční povinnost

I když výslovně byla obecná informační povinnost stanovena až s účinností občanského zákoníku, náznaky této povinnosti měly v právním řádu České republiky své místo i dříve. Původ předsmluvní odpovědnosti (a tedy i informační povinnosti jakožto jedné ze skutkových podstat předsmluvní odpovědnosti) lze spatřovat v zákoně č. 40/1964 Sb., občanském zákoníku.⁹⁴ Ačkoliv informační povinnost v její obecné podobě uvedený právní předpis neukládal, bylo možné ji dovodit z ustanovení § 415 obč. zák. upravujícího obecnou prevenční povinnost, tedy povinnost každého počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, majetku, na přírodě a životním prostředí. Podle Salače toto ustanovení míří historicky i gramaticky na škody na hmotném majetku, ale evidentně zahrnuje i škody, respektive újmy, nehmotného charakteru.⁹⁵

Závěr o zahrnutí povinností, které jsou potenciálním smluvním stranám uloženy v předsmluvní fázi, do obecné prevenční povinnosti je podpořen i rozhodovací praxí, a to konkrétně rozsudkem Nejvyššího soudu České republiky ze dne 11. 10. 2006, sp. zn. 29 Odo 1166/2004, podle něhož „není žádný důvod, pro který by se zákonná povinnost vyplývající z ustanovení § 415 obč. zák. neměla vztahovat i na chování potencionálních smluvních partnerů při jednání o uzavření smlouvy.“ I když se Nejvyšší soud České

---

⁹³ HULMÁK, Milan. *Uzavírání smluv v civilním právu*. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 155. ISBN 978-80-7400-062-1.

⁹⁴ TOBEŠ, Zdeněk. *Culpa in contrahendo*. *Právní rádce*. 2007, č. 1, s. 16. ISSN 1210-4817. Zpřístupněno z <http://pravnicaradce.ihned.cz/>.

⁹⁵ SALAČ, Jaroslav. *Culpa in contrahendo v českém právu? Právní rozhledy*. 2002, roč. 10, č. 9, s. 413. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

republiky v posuzovaném případě nezabýval konkrétně informační povinností,⁹⁶ lze předpokládat, že neinformování druhé strany o některých právních či skutkových okolnostech by mohlo k porušení obecné prevenční povinnosti vést. Dobeš se zahrnutím informační povinnosti do prevenční povinnosti výslovně počítá, jelikož povinnost informovat druhou stranu o všech relevantních okolnostech považuje za jeden ze dvou nejdůležitějších projevů prevenční povinnosti.⁹⁷ S porušením obecné prevenční povinnosti by byla spojena povinnost případnou škodu vzniklou porušením obecné prevenční povinnosti nahradit dle ustanovení § 420 obč. zák., podle něhož každý odpovídá za škodu, kterou porušením právní povinnosti způsobil.

Někteří autoři navíc dovozují, že na odpovědnost za škodu, která by vznikla v předmluvním stadiu, lze aplikovat i ustanovení § 424 obč. zák. zakotvující odpovědnost za škodu toho, kdo úmyslně porušil dobré mravy.⁹⁸ Uvedené ustanovení je možné použít v jakémkoliv jednání právního významu, tedy i při jednání o vzniku smlouvy.⁹⁹ Z hlediska informační povinnosti si lze představit situaci, kdy by jedna ze stran úmyslně sdělila druhé straně takové okolnosti, které by v druhé straně vyvolaly zájem smlouvu uzavřít, aniž by tato strana zájem smlouvu uzavřít po sdělení pravdivých okolností skutečně měla. Mohlo by jít jak o okolnosti smyšlené (jejichž sdělení by mělo

---

⁹⁶ Věc se týkala náhrady nákladů vynaložených v souvislosti s jednáním o uzavření smlouvy o úvěru poté, co strana smlouvu o úvěru nakonec odmítla uzavřít. Blíže SIMON, Pavel. Culpa in contrahendo v judikatuře Nejvyššího soudu ČR s přihlédnutím k úpravě v novém občanském zákoníku. In: *Ingerencia súdov do súkromnoprávných zmlúv: Zásahy súdov do kontraktáčného procesu*. Pezinok: Justičná akadémia Slovenskej republiky, 2013. s. 66 a násl. ISBN 978-80-970207-5-0.

⁹⁷ DOBEŠ, Petr. K odpovědnosti za škodu v předmluvním stadiu de lege lata. *Právní rozhledy*. 2009, roč. 17, č. 20, s. 715. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

⁹⁸ DOBEŠ, Petr. K odpovědnosti za škodu v předmluvním stadiu de lege lata. *Právní rozhledy*. 2009, roč. 17, č. 20, s. 715. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>; SALAČ, Jaroslav. Culpa in contrahendo v českém právu? *Právní rozhledy*. 2002, roč. 10, č. 9, s. 413. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>; TOBEŠ, Zdeněk. Culpa in contrahendo. *Právní rádce*. 2007, č. 1, s. 16. ISSN 1210-4817. Zpřístupněno z <http://pravnicaradce.ihned.cz/>.

⁹⁹ SALAČ, Jaroslav. Culpa in contrahendo v českém právu? *Právní rozhledy*. 2002, roč. 10, č. 9, s. 413. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

za následek neplatnost smlouvy z důvodu omylu dle ustanovení § 49a obč. zák.¹⁰⁰, o čemž je pojednáno dále), tak o okolnosti sice pravdivé, ale selektivně vybrané takovým způsobem, aby se druhá strana rozhodla na jejich základě smlouvu uzavřít. Pokud vycházíme z toho, že dobré mravy „jsou „dobré“ v tom smyslu, že jejich uplatňováním není nikomu ubližováno“;¹⁰¹ pak je nutno dojít k závěru, že sdělení výše zmíněných okolností porušením dobrých mravů je, neboť druhé straně je určitým způsobem ublíženo, a to minimálně uzavřením smlouvy za jiných okolností než těch, které strana očekávala.

Podle Dobeše jsou obecná prevenční povinnost a povinnost chovat se v souladu s dobrými mravy navzájem provázené a prolínají se mezi sebou.¹⁰² V důsledku toho by mohla nastat situace, kdy by dané jednání vedlo jak k povinnosti nahradit škodu z důvodu porušení zákona (respektive zákonem stanovené prevenční povinnosti) dle ustanovení § 420 obč. zák., tak k povinnosti nahradit škodu vzniklou úmyslným porušením dobrých mravů dle ustanovení § 424 obč. zák. Ačkoliv Tobeš uvádí, že ustanovení § 424 obč. zák. je speciální k ustanovení § 420 obč. zák.,¹⁰³ lze spíše souhlasit s Dobešem a domnívat se, že náhrada škody by byla možná podle obou ustanovení (záleželo by na volbě poškozeného, jaký postup by zvolil).

---

¹⁰⁰ Podle názoru vysloveného Nejvyšším soudem České republiky v jeho rozsudku ze dne 21. 8. 2000, sp. zn. 22 Cdo 2506/99, úmyslné uvedení strany v omyl je v rozporu s dobrými mravy, avšak neplatnost právního úkonu nelze dovodit dle ustanovení § 39 obč. zák. z toho důvodu, že se přičítá dobrým mravům. Aplikace uvedeného ustanovení totiž přichází v úvahu až v případě, kdy by sám obsah smlouvy byl v rozporu s dobrými mravy, čemuž tak v posuzovaném případě nebylo. To ovšem odpovědnost za porušení dobrých mravů nevylučuje, jelikož ustanovení § 424 obč. zák. stanoví odpovědnost za jakékoliv úmyslné porušení dobrých mravů.

¹⁰¹ TELEČEK, Ivo. Poctivost a důvěra, dobrá víra, dobré mravy, veřejná morálka a veřejný pořádek. *Právní rozhledy*. 2011, roč. 19, č. 11, s. 1. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

¹⁰² DOBEŠ, Petr. K odpovědnosti za škodu v předmluvním stadiu de lege lata. *Právní rozhledy*. 2009, roč. 17, č. 20, s. 715. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

¹⁰³ TOBEŠ, Zdeněk. Culpa in contrahendo. *Právní rádce*. 2007, č. 1, s. 16. ISSN 1210-4817. Zpřístupněno z <http://pravnicaradce.ihned.cz/>.

3.3.2. Prevenční povinnost v tuzemské rozhodovací praxi

Dokladem možnosti vnímat informační povinnost jako součást obecné prevenční povinnosti je rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 9. 1997, sp. zn. 5 Cmo 347/96. V posuzovaném případě se soud zabýval otázkou, zda má banka jakožto úvěrující povinnost zjišťovat všechny okolnosti stran zamýšleného podnikání úvěrovaného a zda má povinnost na tyto okolnosti úvěrovaného upozornit. Vrchní soud v Praze dospěl k závěru, že jedině tehdy, když by banka znala závažné skutečnosti, které by předem vážně ohrožovaly zjištěný podnikatelský plán úvěrovaného, a nesdělila je, by přicházela v úvahu aplikace obecné prevenční povinnosti a následků jejího porušení. Toto rozhodnutí je v souladu s pozdější judikaturou Nejvyššího soudu, která stanovila limity prevenční povinnosti: „Každý je ... povinen zachovávat vždy takový stupeň bedlivosti (pozornosti), který lze po něm vzhledem ke konkrétní časové a místní situaci rozumně požadovat a který – objektivně posuzováno – je způsobilý zabránit či alespoň co nejvíce omezit riziko vzniku škod na životě, zdraví či majetku; uvedené ustanovení [§ 415 obč. zák.] mu však neukládá povinnost předvídat každý v budoucnu možný vznik škody“.¹⁰⁴ Uvedený rozsudek Vrchního soudu tak povinnost sdělení informací vztahujících se k podnikatelskému plánu druhé strany nevnímá jako „bezbřehou povinnost předvídat a předcházet veškerým v budoucnu možným škodám“¹⁰⁵, ale pouze jako povinnost sdělit druhé straně ty skutečnosti, které by podnikatelský plán druhé strany ohrožovaly vážně.

Dalším z případů dovození informační povinnosti z obecné prevenční povinnosti je zmaření uzavření smlouvy z důvodu, který musel být jedné straně znám již před začátkem jednání o uzavření smlouvy.¹⁰⁶ Ve svém rozsudku ze dne 7. 12. 2010, sp. zn. 23 Cdo 3725/2009, se Nejvyšší soud České republiky zabýval sporem, jehož těžiště spočívalo podle jeho slov „ve výkladu informační povinnosti stran při uzavírání

---

¹⁰⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. 25 Cdo 618/2001.

¹⁰⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15. 3. 2012, sp. zn. 25 Cdo 823/2011.

¹⁰⁶ SIMON, Pavel. Culpa in contrahendo v judikatuře Nejvyššího soudu ČR s přihlédnutím k úpravě v novém občanském zákoníku. In: *Ingerencia súdov do súkromnoprávných zmlúv: Zásahy súdov do kontraktačného procesu*. Pezinok: Justičná akadémia Slovenskej republiky, 2013. s. 76. ISBN 978-80-970207-5-0.

smlouvy“. Nejvyšší soud České republiky výslovně připustil, že obecná prevenční povinnost v daném případě zahrnovala informační povinnosti stran smlouvy. Posuzovaný případ se týkal smlouvy o uzavření budoucí nájemní smlouvy, jejímž předmětem měl být nebytový prostor v podobě myčky aut v obchodním centru Novo Plaza. Smlouvu uzavíral na jedné straně stavebník obchodního centra, na druhé straně obchodní společnost, která měla zájem v obchodním centru myčku aut provozovat. Nejvyšší soud České republiky konstatoval, že „*při formulaci předmětu nájmu se tedy dalo očekávat, že žalovaná jako stavebník upozorní žalobkyni nejen na skutečnost, že bude nutno žádat o změnu stavby před jejím dokončením, ale i na to, že tato změna je podmíněna změnou územního rozhodnutí*“. Soud dále uzavřel, že stavebník musel vědět, že žádost o změnu stavby před jejím dokončením byla v daném případě podmíněna změnou územního rozhodnutí. Dále bylo zřejmé, že obchodní společnost by ve smluvních jednáních nepokračovala, kdyby o nutnosti změny územního rozhodnutí věděla.

3.3.3. Odpovědnost za neplatnost právního úkonu

Jedním z typických případů předsmuvní odpovědnosti rozvinutých v německém, rakouském i švýcarském právu je odpovědnost za škodu vzniklou pro neplatnost právního úkonu.¹⁰⁷ Tato odpovědnost byla v právním řádu České republiky zakotvena v ustanovení § 42 obč. zák. Podle Tobeše je uvedené ustanovení zaměřeno pouze na jeden z druhů předsmuvní odpovědnosti zařazovaných pod právní institut *culpa in contrahendo*.¹⁰⁸ Ačkoliv Tobeš neupřesňuje, na jaký z druhů předsmuvní odpovědnosti by se mělo uvedené ustanovení vztahovat, lze se domnívat, že odpovědnost za neplatnost právního úkonu mohla v době účinnosti dosavadního občanského zákoníku nastat v případě, kdy neplatnost byla způsobena nesdělením okolností vztahujících se k uzavírané smlouvě. I Hulmák výslovně vztahuje ustanovení § 42 obč. zák. (jakož i

---

¹⁰⁷ SALAČ, Jaroslav. *Culpa in contrahendo v českém právu? Právní rozhledy*. 2002, roč. 10, č. 9, s. 413. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

¹⁰⁸ TOBEŠ, Zdeněk. *Culpa in contrahendo. Právní rádce*. 2007, č. 1, s. 16. ISSN 1210-4817. Zpřístupněno z <http://pravnicaradce.ihned.cz/>.

ustanovení § 268 obch. zák., o kterém je pojednáno níže) na případy nesplněné informační povinnosti.¹⁰⁹

Podporou výše uvedeného závěru může být shora uvedené ustanovení § 878 *in fine* o. z. o., které stanoví povinnost k náhradě škody při nesdělení počáteční nemožnosti plnění smlouvy druhé straně. Ve světle dosavadního občanského zákoníku by ta ze stran, která věděla o nemožnosti plnění uzavírané smlouvy, aniž by tuto nemožnost druhé straně sdělila, odpovídala za škodu způsobenou pro neplatnost právního úkonu,¹¹⁰ a to podle ustanovení § 420 odst. 1 obč. zák., tedy v režimu odpovědnosti za zavinění.

Dobeš shledává povinnost informovat druhou jednající stranu o všech relevantních okolnostech (a následnou odpovědnost za neplatnost právního úkonu dle ustanovení § 42 obč. zák.) v ustanovení § 49a obč. zák., které ve spojení s ustanovením § 40a obč. zák. trestá sankcí relativní neplatnosti právní úkony, které byly učiněny v důsledku omylu vyvolaného, respektive „nenapraveného“¹¹¹, jednou ze smluvních stran.¹¹² Pouze sdělením skutečností rozhodujících pro uskutečnění právního úkonu (tedy dodržením implicitně stanovené informační povinnosti) lze zabránit vyvolání omylu u druhé smluvní strany. Ke stejnému závěru dochází i Hulmák, když dovozuje, že strany sjednávající smlouvu se musí vzájemně informovat pravdivě a nikoliv klamavě, jinak může být smlouva na základě shora uvedených ustanovení neplatná.¹¹³

---

¹⁰⁹ HULMÁK, Milan. *Uzavírání smluv v civilním právu*. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 155. ISBN 978-80-7400-062-1.

¹¹⁰ Právní úkon (v daném případě smlouva) by byl neplatný pro nemožnost plnění dle ustanovení § 37 odst. 2 obč. zák.

¹¹¹ Právní úkon je dle ustanovení § 49a obč. zák. neplatný, pokud osoba, které byl právní úkon určen, omyl přímo sama vyvolala nebo o něm musela vědět. „Nenapravením“ omylu zde má Dobeš nejspíše na mysli situaci, kdy by jedna ze stran o omylu věděla, ale neupozornila by na jeho existenci druhou stranu.

¹¹² DOBEŠ, Petr. K odpovědnosti za škodu v předmluvním stadiu de lege lata. *Právní rozhledy*. 2009, roč. 17, č. 20, s. 715. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>. Obdobně HULMÁK, Milan; VLČEK, Karel. Obecná informační povinnost při sjednávání smlouvy – 1. část. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 17, s. 602. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

¹¹³ HULMÁK, Milan. *Uzavírání smluv v civilním právu*. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 156. ISBN 978-80-7400-062-1.

Podobně odpovědnost za neplatnost právního úkonu upravuje ustanovení § 268 věty první obč. zák., podle kterého je ten, kdo způsobil neplatnost právního úkonu, povinen nahradit škodu osobě, které byl právní úkon určen, ledaže tato osoba o neplatnosti právního úkonu věděla.¹¹⁴ Co do odpovědnostního režimu se však odpovědnost za neplatnost právního úkonu v obchodním zákoníku liší, jelikož se užijí ustanovení pro náhradu škody způsobené porušením smluvní povinnosti založené na principu objektivní odpovědnosti.

3.3.4. Specifické druhy informační povinnosti

Zatímco obecná informační povinnost při procesu sjednávání smlouvy nebyla v právním řádu České republiky až do účinnosti občanského zákoníku výslovně stanovena, specifické druhy této povinnosti obecně závazné právní předpisy upravovaly. Hulmák mezi tyto konkrétní informační povinnosti zahrnuje povinnost poskytnout určité informace spotřebiteli před uzavřením smlouvy prostředkem komunikace na dálku¹¹⁵ a před uzavřením tzv. time-sharingové smlouvy¹¹⁶, informační povinnost prodávajícího v souvislosti se sjednáváním kupní smlouvy¹¹⁷ a povinnost pojistníka a pojištěného v souvislosti se sjednáváním soukromého pojištění^{118, 119}. Podle Hrádka mají tyto instituty nejen informační dopad, ale slouží i k diverzifikaci a posouzení rizik, čímž vedou k lepší ochraně zájmů v předmluvní fázi.¹²⁰ Hrádek však navíc spatřuje

---

¹¹⁴ TOBEŠ, Zdeněk. *Culpa in contrahendo. Právní rádce*. 2007, č. 1, s. 16. ISSN 1210-4817. Zpřístupněno z <http://pravnicradce.ihned.cz/>.

¹¹⁵ Ustanovení § 53 odst. 4 obč. zák. pro veškeré smlouvy uzavírané se spotřebitelem prostředky komunikace na dálku a zvláštní ustanovení § 54b odst. 2 obč. zák. pro smlouvy o finančních službách uzavíraných na dálku.

¹¹⁶ Ustanovení § 60 odst. 1 obč. zák.

¹¹⁷ Ustanovení § 596 obč. zák. stanoví povinnost prodávajícího upozornit kupujícího na vady, o nichž prodávající ví, a ustanovení § 617 obč. zák. upravující v rámci zvláštních ustanovení o prodeji zboží v obchodě povinnost prodávajícího seznámit kupujícího se zvláštními pravidly užívání věci.

¹¹⁸ Ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (zákon o pojistné smlouvě).

¹¹⁹ HULMÁK, Milan. *Uzavírání smluv v civilním právu*. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 155. ISBN 978-80-7400-062-1.

¹²⁰ HRÁDEK, Jiří. *Předmluvní odpovědnost: Culpa in contrahendo*. Praha: Auditorium, 2009. s. 165. ISBN 978-80-9037-869-8.

informační povinnost i v ustanovení § 377 obch. zák. stanovícím povinnost oznámit druhé straně závazkového vztahu porušení povinnosti.¹²¹ Význam pro informační povinnost jakožto složku předšmluvní odpovědnosti může mít uvedené ustanovení pouze tehdy, když by byl proces předcházející uzavření smlouvy považován za závazkový vztah.

V právním řádu České republiky je však možné nejen před účinností občanského zákoníku, ale i v současné době pozorovat další informační povinnosti, a to nejen na poli soukromého práva. Například zákon o ochraně spotřebitele stanoví ve svém ustanovení § 9 odst. 1 povinnost prodávajícího „*řádně informovat spotřebitele o vlastnostech prodávaných výrobků nebo charakteru poskytovaných služeb, o způsobu použití a údržby výrobku a o nebezpečí, které vyplývá z jeho nesprávného použití nebo údržby, jakož i o riziku souvisejícím s poskytovanou službou.*“ Další informační povinnosti, uložené opět ve prospěch spotřebitele, stanoví zákon o spotřebitelském úvěru, podle jehož ustanovení § 4 a násl. má věřitel povinnost poměrně rozsáhle informovat spotřebitele nejen při sjednávání spotřebitelského úvěru, ale i v jeho nabídce nebo jeho zprostředkování reklamou. Důležitou roli hraje informační povinnost i v další oblasti stojící na pomezí veřejného a soukromého práva, a to v úpravě směnářských obchodů a bezhotovostního platebního styku. Ustanovení § 13 zákona č. 277/2013 Sb., o směnářské činnosti, stanoví povinnost osoby oprávněné provozovat směnářskou činnost v zákonem přesně vymezeném rozsahu sdělit v textové podobě zájemci o provedení směnářského obchodu informace vztahující se jak ke smluvní straně samé, tak k směnářskému obchodu. Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, pak ve svých ustanoveních § 79 a násl. ukládá poskytovateli platebních služeb sdělit uživateli detailní informace týkající se smlouvy o platebních službách.

3.4. Shrnutí vývoje informační povinnosti

Právní řád České republiky v době před účinností občanského zákoníku zakotvoval informační povinnost v souvislosti s uzavíráním smlouvy pouze ojedinele, a to, jak

---

¹²¹ HRÁDEK, Jiří. *Předšmluvní odpovědnost: Culpa in contrahendo*. Praha: Auditorium, 2009. s. 164. ISBN 978-80-9037-869-8.

podotýká Doubravová,¹²² zejména v případech, kdy na jedné straně stál podnikatel a na druhé straně spotřebitel jakožto slabší smluvní strana. I když výslovného stanovení obecné informační povinnosti se právní řád České republiky dočkal až s účinností občanského zákoníku, na základě shora uvedeného je zřejmé, že obecná informační povinnost byla ve své implicitní podobě známa již delší dobu. Ačkoliv neexistovalo příliš soudních rozhodnutí, která by informační povinnost včetně jejího rozsahu blíže specifikovala, je zřejmé, že rozhodnutí, která byla vydána, přispěla k vymezení informační povinnosti v rámci obecné prevenční povinnosti. Zejména rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ve věci myčky aut v obchodním centru Novo Plaza jasně stanovilo, že obecná prevenční povinnost zahrnuje i povinnost stran poskytnout si informace významné pro uzavření smlouvy, a zároveň dalo základ pro výklad rozsahu informační povinnosti tak, jak ji dnes upravuje občanský zákoník.

Je zřejmé, že znalost náznaků obecné informační povinnosti objevující se ojediněle zejména v posledních dvou desetiletích v soudních rozhodnutích nemá pouze popisný a historický význam. Jak bude popsáno dále, i malé množství judikatury a některé doktrinní názory mohou v současnosti přispět k výkladu obecné informační povinnosti a mohou být významným vodítkem při zjišťování jejího rozsahu.

---

¹²² DOUBRAVOVÁ, Lenka. Předmluvní odpovědnost v závazkovém právu jako posílení autonomie vůle stran? In: DÁVID, Radovan; NECKÁŘ, Jan; SEHNÁLEK, David (eds.). *COFOLA 2009: the conference proceedings*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. s. 8. ISBN 978-80-210-4821-8.

4. Rozsah obecné informační povinnosti

4.1. *Okolnosti, jejichž sdělení obecná informační povinnost vyžaduje*

Občanský zákoník ve svém ustanovení § 1728 odst. 2 ukládá stranám sdělit si dva druhy skutkových a právních okolností. Za prvé se vyžaduje, aby si strany sdělily okolnosti tak (tj. v takovém rozsahu), aby se každá ze stran mohla přesvědčit o možnosti uzavřít platnou smlouvu. Za druhé je stanoveno, že strany mají povinnost si sdělit okolnosti tak, aby byl každé ze stran zřejmý její zájem smlouvu uzavřít.

4.2. *Okolnosti týkající se platnosti smlouvy*

Zatímco rozsah obecné informační povinnosti vážící se k zjištění zájmu druhé strany smlouvu uzavřít může být v mnohých případech nejasný, okruh skutkových a právních okolností vztahujících se k přesvědčení se o možnosti uzavřít platnou smlouvu bude ve většině případů zřetelnější. Okruh těchto okolností je možné tak, jak naznačuje Pelikánová a Pelikán,¹²³ rozdělit do dvou kategorií, a to na okolnosti negativní a okolnosti pozitivní. V obou případech není z hlediska povinnosti takové okolnosti sdělit rozhodné, na čí straně se daná okolnost nachází.¹²⁴

4.2.1. Negativní okolnosti

Negativními okolnostmi, které musejí být v rámci obecné informační povinnosti sděleny druhé straně, jsou okolnosti, které způsobují neplatnost právního jednání,¹²⁵ či dokonce zcela zabraňují vzniku smlouvy jakožto právně relevantního jednání.

---

¹²³ PELIKÁNOVÁ, Irena; PELIKÁN, Robert in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2014. s. 23. ISBN 978-80-7478-638-9.

¹²⁴ HULMÁK, Milan; VLČEK, Karel. Obecná informační povinnost při sjednávání smlouvy – 1. část. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 17, s. 602. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

¹²⁵ Tato „část“ obecné informační povinnosti vychází z původní von Jheringovy koncepce *culpa in contrahendo*, podle níž měla strana povinnost sdělovat správné a přesné informace vztahující se k neplatnosti smlouvy. Srov. CASTRONOVO, Carlo. Information Duties and Precontractual Good Faith. *European Review of Private Law*. 2009, roč. 17, č. 4, s. 565. ISSN 0928-9801.

Jelikož smlouva je dvoustranným právním jednáním, je při posouzení okolností spadajících pod rozsah obecné informační povinnosti nejprve nutné sledovat obecné požadavky pro platnost právního jednání, respektive sledovat, zda nebyl naplněn některý z možných důvodů neplatnosti právního jednání. Občanský zákoník stanoví důvody neplatnosti právního jednání v ustanoveních § 574 až § 588, nicméně je zapotřebí sledovat i důvody neplatnosti právního jednání stanovené jinými právními předpisy. Strana jednající o uzavření smlouvy je povinna druhé straně sdělit všechny okolnosti, o nichž ví nebo vědět musí, které by v daném případě vedly k neplatnosti smlouvy. Pro ustanovení § 1728 odst. 2 o. z. přitom není rozhodné, zda by smlouva byla neplatná buď absolutně, nebo pouze relativně. Dále by nemělo být rozhodné, zda by se neplatnost týkala pouze oddělitelné části smlouvy (což by vedlo k její částečné neplatnosti dle ustanovení § 576 o. z.), nebo okolnosti, která by měla za následek neplatnost celé smlouvy.

Hulmák v komentáři k občanskému zákoníku uvádí, že ustanovení § 1728 odst. 2 o. z. cílí i na sdělení důvodů zdánlivosti.¹²⁶ Pokud předmětné ustanovení vyžaduje sdělení okolností umožňujících přesvědčit se o možnosti uzavřít platnou smlouvu, pak nutně vyžaduje i sdělení okolností vztahujících se k možné zdánlivosti smlouvy. Jestliže by byl naplněn některý z důvodů zdánlivosti právního jednání uvedený v ustanovení § 551 až § 553 o. z., nejenže by nebyla uzavřena platná smlouva, ale především by nebyla uzavřena smlouva žádná. Ke zdánlivému právnímu jednání se totiž dle ustanovení § 554 o. z. nepřihlíží; zdánlivé právní jednání nevyvolává právní následky.¹²⁷

4.2.2. Pozitivní okolnosti

Pozitivní okolnosti jsou okolnosti, které musí být splněny, aby smlouva byla uzavřena platně. Podle Pelikánové a Pelikána mezi povinnost strany jednající o uzavření smlouvy sdělit si pozitivní okolnosti spadá např. *„dosažení potřebných souhlasů orgánů korporace nebo předložení nabývacího titulu převáděné věci k přezkoumání*

---

¹²⁶ HULMÁK, Milan in HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014. s. 50. ISBN 978-80-7400-535-0.

¹²⁷ ZUKLÍNOVÁ (HENDRYCHOVÁ), Michaela. Zdánlivé právní jednání. *Právní prostor* [online]. ATLAS consulting spol. s r.o., 2015 [cit. 12. 2. 2016]. ISSN 2336-4114. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/rekodifikace/zdanlive-pravni-jednani>.

potenciálním kupujícím“.¹²⁸ Nemusí se jednat pouze o souhlasy orgánů korporace ve smyslu zákona o obchodních korporacích, ale je nutné sledovat i předchozí souhlasy stanovené jinými právními předpisy. Například zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve svém ustanovení § 72 odst. 2 podmiňuje platnost (a provedení) právních jednání primátora hlavního města Prahy předchozím schválením zastupitelstvem hlavního města Prahy (v případech, kdy je toto schválení vyžadováno).

4.3. Okolnosti týkající se zájmu smlouvu uzavřít

Textace poslední části věty v ustanovení § 1728 odst. 2 o. z. může být, jak si všímá i odborná veřejnost toto ustanovení komentující,¹²⁹ poněkud zavádějící. Uvedená část ustanovení cílí na okolnosti, které mohou být pro druhou stranu významné při posuzování jejího zájmu smlouvu uzavřít. Součástí obecné informační povinnosti však není povinnost strany sdělit druhé straně okolnosti, které jsou významné pro zjištění jejího vlastního zájmu smlouvu uzavřít; ustanovení cílí výlučně na okolnosti týkající se zájmu druhé strany.¹³⁰

Pro snadnější orientaci jsou v dalším textu jako rozhodující okolnosti označovány okolnosti, které se váží k zájmu druhé strany smlouvu uzavřít a jejichž nesdělení zpravidla povede k porušení obecné informační povinnosti.

4.3.1. Rozhodující okolnosti, o kterých strana ví, v zahraniční rozhodovací praxi

Rozhodující okolnosti lze nejlépe popsat prostřednictvím praktických příkladů.¹³¹ Například Kötz a Flessner popisují tři velmi si podobné případy týkající se

---

¹²⁸ PELIKÁNOVÁ, Irena; PELIKÁN, Robert in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2014. s. 23. ISBN 978-80-7478-638-9.

¹²⁹ Tamtéž

¹³⁰ Tamtéž.

¹³¹ HULMÁK, Milan; VLČEK, Karel. Obecná informační povinnost při sjednávání smlouvy – 1. část. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 17, s. 602. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

předsmluvních jednání mezi bankou a jejím zákazníkem.¹³² V ani jednom ze třech tří případů nebyl žalobce informován o skutečnostech, které měly na zájem uzavřít smlouvu s druhou stranou značný vliv a které lze v souladu s výše zavedeným dělením označit za rozhodující.

Případ posuzovaný anglickým odvolacím soudem *Box v. Midland Bank*¹³³ se týkal smlouvy o účtu. Žalobce měl zájem o kontokorent, tedy o smlouvu o účtu umožňující přečerpání peněžních prostředků na účtu. Žalobci bylo zaměstnancem banky sděleno, že přečerpání by jistě bylo za splnění určitých podmínek povoleno. Ačkoliv zaměstnanec banky měl vědět, že žalobce jakožto majitel účtu nemohl s velkou pravděpodobností podmínky stanovené pro přečerpání splnit, tuto informaci žalobci nesdělil. Zaměstnanec banky však věděl, že žalobce bude na možnost přečerpání dále spoléhat.

V druhém případě, posuzovaném německým soudem,¹³⁴ jednal žalobce s bankou o uzavření smlouvy o dokumentárním akreditivu. Jelikož žalobce dokumentární akreditiv potřeboval ke koupi petroleje, dotázal se příslušného zaměstnance banky, zda by mohl být dokumentární akreditiv vystaven v termínu, který žalobce požadoval. I když bankovní úředník věděl, že s největší pravděpodobností není možné dokumentární akreditiv vystavit v žalobcem požadované lhůtě, ujistil žalobce, že dokumentární akreditiv bude vystaven včas, a sdělil mu, že se nemá obracet s žádostí o vydání dokumentárního akreditivu na jiné subjekty.

Třetí případ, před jehož řešením stál švýcarský soud,¹³⁵ se týkal opět jednání o uzavření smlouvy mezi bankou a jejím zákazníkem – žalobcem. Manažer bankovní pobočky ubezpečoval žalobce, že vyjednávání o smlouvě bude úspěšné a že smlouva bude nakonec uzavřena. Sám manažer však věděl, že jeho nadřízení by mohli odepřít svůj souhlas uzavřením dotčené smlouvy, i když si zároveň byl vědom skutečnosti, že

---

¹³² KÖTZ, Hein; FLESSNER, Axel. *European Contract Law. Vol. I: Formation, Validity, and Content of Contracts; Contract and Third Parties*. Oxford: Clarendon Press, 1997. s. 35. ISBN 0-19-826498-4.

¹³³ Rozhodnutí *Box v. Midland Bank Ltd.* [1979] 2 Lloyd's Law Reports 391.

¹³⁴ Rozhodnutí BGH 17. 10. 1983, NJW 1984, 866.

¹³⁵ Rozhodnutí BG 6. 2. 1979, BGE 105 II 75.

žalobce bude své další záležitosti vyřizovat již s přesvědčením, že smlouva s bankou bude nakonec uzavřena.

Vodítkem pro posouzení konkrétního rozsahu informační povinnosti jedné strany mohou být i určité informace poskytnuté druhou stranou, zejména pokud jde o sdělení pohnutek, důvodů a účelů vztahujících se k uzavření smlouvy. V tomto kontextu popisuje Legrand případ posuzovaný francouzským soudem.¹³⁶ Prodávající neupozornili kupující, že dům, který byl předmětem koupě, měl pouze jediný zdroj vody na sousedním pozemku a že dodávka voda byla omezena pouze pro účely jedné domácnosti. Prodávající si přitom byli vědomi faktu, že kupující plánují v domě provozovat hotel. Kasační soud ve svém rozhodnutí judikoval, že prodávající měli povinnost kupujícím výše uvedené okolnosti sdělit.¹³⁷

4.3.2. Rozhodující okolnosti, o kterých stranaví, v tuzemské rozhodovací praxi

Taktéž v české rozhodovací praxi založené na dosavadním občanském zákoníku je možné nalézt případy, které by s největší pravděpodobností zapadaly i do kontextu současné obecné informační povinnosti.

V předchozí podkapitole bylo uvedeno, že pod rozsah informační povinnosti mohou spadat skutkové okolnosti vztahující se k pohnutkám, důvodům a účelům uzavření smlouvy. Totéž ovšem platí i o okolnostech právních. Pokud prodávající ví, že kupující nebude moci v souladu s právem užívat zboží tak, jak plánuje, prodávající je povinen takovou právní okolnost kupujícímu sdělit.¹³⁸ Do tohoto rámce spadá již jednou uvedený rozsudek týkající se myčky aut v obchodním centru Novo Plaza.¹³⁹ Nejvyšší soud České republiky v tomto rozhodnutí zdůraznil důležitost spolupráce smluvních

---

¹³⁶ Rozhodnutí Cour de Cassation, Chambre civile 3, 7. 5. 1974, 73-10.181.

¹³⁷ LEGRAND, Pierre. Pre-contractual Disclosure and Information: English and French Law Compared. *Oxford Journal of Legal Studies*. 1986, roč. 6, č. 3, s. 334. ISSN 0143-6503.

¹³⁸ von BAR, Christian; CLIVE, Eric; SCHULTE-NÖLKE, Hans (eds.). *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference* [online]. 2009 [cit. 5. 11. 2015]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/justice/contract/files/european-private-law_en.pdf.

¹³⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 7. 12. 2010, sp. zn. 23 Cdo 3725/2009.

stran vzhledem k tomu, že se v daném případě soukromoprávní rovina prolínala s veřejnoprávní, jelikož účel smlouvy (který byl oběma stranám znám) nemohl být realizován bez změny stavby před jejím dokončením, jakož i bez nutné změny územního rozhodnutí. Soud uvedl, že *„[z]atímco žalovaná byla stavebníkem obchodního centra a měla k dispozici i příslušná správní rozhodnutí, žalobkyně byla v pozici zájemce o provozování služeb v rámci stavby, kterou realizovala žalovaná, a účastníkem příslušných správních řízení nebyla“*.

Nejvyšší soud České republiky v odůvodnění uvedl skutečnosti, které jsou nyní odraženy v konstrukci obecné informační povinnosti. Za prvé soud vyslovil, že žalované straně jakožto stavebníkovi obchodního centra muselo být zřejmé, že změna stavby před dokončením je podmíněna změnou územního rozhodnutí. Z pohledu ustanovení § 1728 odst. 2 o. z. tak soud tuto skutečnost zařadil mezi právní okolnosti, o kterých strana vědět musí.¹⁴⁰ Za druhé soud vyslovil, že druhá strana *„by nepokračovala ve smluvních jednáních, kdyby jí byly tyto skutečnosti v celém rozsahu známy.“* Tím došlo zorným úhlem platné a účinné právní úpravy k podřazení dotčených okolností pod rozsah obecné informační povinnosti, konkrétně pod okolnosti týkající se zájmu druhé strany smlouvu uzavřít. Za třetí soud sám stanovil rozsah informační povinnosti v rámci obecné prevenční povinnosti tak, že splnění této povinnosti *„předpokládalo, že žalovaná jako stavebník a pronajímatel upozorní žalobkyni na všechny okolnosti, které by mohly být pro záměr žalobkyně podstatné a které by znamenaly riziko, že se její záměr nezdaří.“* Nejvyšší soud České republiky tak poměrně konkrétně vymezil, že okolnosti, které by se týkaly účelu, za kterým byla nájemní smlouva uzavírána a který byl oběma stranám znám, by měly být druhé straně sděleny.

Na tomto místě lze připomenout i výše už jednou zmíněný rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 9. 1997, sp. zn. 5 Cmo 347/96. V daném případě soud totiž vyslovil názor, že nesdělení skutečnosti, která by vážně ohrozila klientův podnikatelský plán, na jehož financování je smlouva o úvěru uzavírána, je porušením obecné prevenční povinnosti. Pohledem obecné informační povinnosti se tak jednalo o rozhodující okolnost, po jejímž sdělení klient banky ztratil zájem smlouvu o úvěru uzavřít. Soud

---

¹⁴⁰ O těchto okolnostech je pojednáno dále.

však výslovně uvedl, že banka „*nebyla povinna zjišťovat účel úvěru a ani konat šetření za účelem posouzení, zda i případně známý cíl, jehož se má prostřednictvím úvěru dosáhnout, má naději na úspěch.*“ Je tedy zřejmé, že bez sdělení důvodu uzavření úvěru by byl rozsah obecné informační povinnosti banky užší; v okamžiku, kdy by se banka o důvodu dozvěděla, by se rozsah této povinnosti rozšířil.

4.3.3. Pokus o vymezení rozhodujících okolností, o kterých strana ví

Ačkoliv občanský zákoník blíže nestanoví, co konkrétně se může skrývat pod pojmem „*zájem smlouvu uzavřít*“¹⁴¹, ze soudních rozhodnutí uvedených v předchozích dvou podkapitolách lze vyvodit obecný závěr umožňující v individuálních případech určit, zda by daná okolnost mohla spadat pod rozsah obecné informační povinnosti. Porovnáním shodných rysů anglického, německého, švýcarského a francouzského případu, jakož i obou případů českých lze dospět k závěru, že soudy se k rozsahu informačních povinností postavily velice podobně. Všechna uvedená rozhodnutí při jejich srovnání totiž vykazují jeden společný znak – jedna strana nesdělila druhé straně (žalobci) okolnost, která by měla přímý vliv na její zájem dotčenou smlouvu uzavřít.¹⁴² Sdělením těchto okolností by všichni žalobci jednání o uzavření smlouvy pravděpodobně ukončili; o významu předmětných okolností svědčí uplatnění práva těchto stran u soudu.

Podle Hulmáka a Vlčka není možné pro rozsah informační povinnosti formulovat obecné pravidlo;¹⁴³ autor této práce však s tímto závěrem souhlasí pouze do určité míry. Na základě shora uvedeného porovnání zahraniční i tuzemské rozhodovací praxe a jejího srovnání se zněním obecné informační povinnosti v občanském zákoníku lze dojít k tomuto závěru: o porušení (nesplnění) obecné informační povinnosti se zpravidla jedná tehdy, když není druhé straně sdělena taková okolnost, po jejímž zjištění by tato strana podle vědomí první strany s největší pravděpodobností zájem smlouvu uzavřít

¹⁴¹ Srov. ustanovení § 1728 odst. 2 *in fine* o. z.

¹⁴² V rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 9. 1997, sp. zn. 5 Cmo 347/96, byla však rozhodující okolnost zvažována toliko hypoteticky; k nesdělení rozhodující okolnosti ve skutečnosti nedošlo.

¹⁴³ HULMÁK, Milan; VLČEK, Karel. Obecná informační povinnost při sjednávání smlouvy – 1. část. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 17, s. 602. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

ztratila,¹⁴⁴ případně by měla zájem smlouvu uzavřít pouze za změněných (pro ni výhodnějších) podmínek. Tato okolnost je ve smyslu shora uvedeného dělení pro druhou stranu okolností rozhodující.

Kromě shora uvedených příkladů z rozhodovací praxe několika evropských států by pod naznačený rozsah rozhodujících okolností spadalo i sdělení informace o tom, že druhá strana jedná v omylu (ačkoliv tato strana nebyla v omyl jednající stranou uvedena ve smyslu ustanovení § 583 o. z.; v daném případě by se tedy nejednalo o vyvolání omylu).¹⁴⁵ Situace, kdy by strana při vědomosti dané okolnosti ztratila zájem smlouvu uzavřít, dále typicky nastane v případě, kdy předmět plnění smlouvy nebude dosahovat takového standardu, který lze běžně očekávat, a strana, která o podřadném standardu ví, to nesdělí straně druhé.¹⁴⁶

Autor této práce si je vědom, že zde formulovaný pokus o obecný závěr se nemůže uplatnit zcela ve všech možných jednáních o uzavření smlouvy a zahrnout veškeré

---

¹⁴⁴ Obsahově shodně informační povinnost (ještě před přijetím občanského zákoníku) definuje Hulmák. Autor doslova uvádí, že „[p]ředsmluvní odpovědnost může vzniknout v případě porušení informační povinnosti, kdy smluvní strana nesdělí druhé straně potřebné informace, ačkoliv ví nebo by vědět měla, že druhá strana má jejich nesprávnou znalost a že by při jejich znalosti smlouvu neuzavřela“. HULMÁK, Milan. *Uzavírání smluv v civilním právu*. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 152. ISBN 978-80-7400-062-1

¹⁴⁵ Ke stejnému závěru dochází MUSY, Alberto M. Disclosure of Information in the Precontractual Bargaining: A Comparative Analysis. *The Cardozo Electronic Law Bulletin* [online]. 1995, roč. 1 [cit. 19. 10. 2015]. ISSN 1128-322X. Dostupné z: <http://www.jus.unitn.it/cardozo/review/contract/Musy-1995/musy1.htm>. Je nutné dodat, že autor tento závěr vyvodil v mezích italské právní úpravy, a to na základě obecné povinnosti stran jednat v předsmluvní fázi v dobré víře stanovenou výslovně italským civilním kodexem.

¹⁴⁶ von BAR, Christian; CLIVE, Eric; SCHULTE-NÖLKE, Hans (eds.). *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference* [online]. 2009 [cit. 5. 11. 2015]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/justice/contract/files/european-private-law_en.pdf. Autoři svůj závěr vztahují k Návrhu evropského občanského zákoníku, nicméně závěr je pravděpodobně aplikovatelný i na úpravu obecné informační povinnosti v občanském zákoníku, a to z důvodu zjevného vlivu na zájem strany smlouvu uzavřít. Konkrétně je uveden tento příklad: Podnikatel A prodává auto, kdežto osoba B jej kupuje. A si je vědom určité vady motoru auta, která se projevuje tehdy, když je auto řízeno pouze na krátké vzdálenosti. A má povinnost tuto informaci sdělit B, jelikož B nemohl rozumně očekávat, že u tohoto typu auta se bude taková vada vyskytovat.

rozhodující okolnosti. Jak je uvedeno níže, ani okolnost, která může mít přímý vliv na zájem strany smlouvu uzavřít, pravděpodobně nebude v některých případech pod rozsah obecné informační povinnosti spadat. Spíše než jako absolutní pravidlo pro stanovení rozsahu obecné informační povinnosti by měl být uvedený obecný závěr brán jako vodítko. V případě, že dosazením do tohoto pravidla by dotčená okolnost byla shledána jako rozhodující, by strana, která vědomostí o této okolnosti disponuje, měla zvažovat svou povinnost tuto okolnost druhé straně sdělit.

4.3.4. Rozhodující okolnosti, o kterých strana vědět musí

Všechny případy uvedené v předchozích podkapitolách se týkaly situace, kdy jedna ze stran o rozhodující okolnosti *věděla*. Občanský zákoník však ve svém ustanovení § 1728 odst. 2 vyžaduje sdělení i těch okolností, o nichž strana *vědět musí*. Posouzení okruhu těchto okolností bude zpravidla vycházet z postavení smluvní strany jakožto profesionála v oboru (podnikatele), jehož se předmět dané smlouvy, k jejímuž uzavření předmluvní jednání směřují, týká.

Tak např. Legrand uvádí z francouzské judikatury jako příklad těchto okolností informaci o zástavním právu váznoucím na automobilu, které prodával obchodník s automobily.¹⁴⁷ Obchodník byl v daném případě povinen zjistit a sdělit druhé straně, zda automobil byl dán do zástavy. Podobně banka prodávající majetek úpadce v aukci měla povinnost sama zjistit a sdělit druhé straně, zda byl tento majetek „*bonne et loyale*“. Kupující byl totiž přesvědčen, že předmětem kupní smlouvy jsou dva pokoje, i když byly tyto pokoje přestavěny na pokoj jediný, o čemž banka nevěděla. Banka byla na základě toho odpovědná za škodu, jelikož mohla od úpadce požadovat popis dané budovy a neměla se spoléhat pouze na titul prokazující vlastnické právo, kde byly uvedeny pokoje dva.

Oba francouzskými soudy posuzované případy by zřejmě spadaly i pod rozsah obecné informační povinnosti v občanském zákoníku, jelikož okolnosti, jichž se tyto případy týkaly, byly zcela zásadní pro zájem druhé strany smlouvu uzavřít. Zároveň z postavení stran, které předmětné okolnosti nezjistily a nesdělily, lze usuzovat, že o těchto

---

¹⁴⁷ LEGRAND, Pierre. Pre-contractual Disclosure and Information: English and French Law Compared. *Oxford Journal of Legal Studies*. 1986, roč. 6, č. 3, s. 339-340. ISSN 0143-6503.

okolnostech vědět musely.¹⁴⁸ Francouzské spotřebitelské právo v tomto kontextu výstižně hovoří o tzv. *obligation de s'informer pour informer*,¹⁴⁹ tedy povinnosti zjistit si informace za účelem jejich předání druhé straně – spotřebiteli.

Do uvedeného rámce by spadalo i rozhodnutí *Brandling v. Plummer*¹⁵⁰ posuzované anglickým soudem již v roce 1854. Soud zde uvedl, že je zřejmou povinností prodávajícího plně se seznámit se všemi vlastnostmi předmětu smlouvy. Když prodávající sděluje informace o předmětu smlouvy kupujícímu, je dle názoru soudu jeho povinností popsat vše podstatné tak, aby si kupující mohl sám posoudit charakteristiky a hodnotu předmětu smlouvy.

S ohledem na shora uvedené se může Kronmanovo dělení na informace zjištěné náhodně, příležitostně, a informace, k jejichž získání bylo vynaloženo určité úsilí (a náklady) uplatnit pouze omezeně.¹⁵¹ Pro obecnou informační povinnost tak, jak je stanovena ustanovením § 1728 odst. 2 o. z., se nemůže uplatnit teze, že je povinností strany sdělit pouze ty informace, které byly touto stranou zjištěny náhodně či příležitostně. Jak je zřejmé z předchozího textu, strana (zejména podnikatel ve vztahu ke spotřebiteli) má mnohdy povinnost aktivně vyhledávat (i za cenu zvýšených nákladů) určité informace a sdělit je druhé straně. Jedná se o okolnosti, která tato strana *vědět musí*, a to bez ohledu na to, zda tyto okolnosti strana již věděla, zjistila je náhodou či je sama cíleně vyhledala. Na druhou stranu existují případy, v nichž pravděpodobně bude brán zřetel na velkou nákladnost, se kterou bylo získání informací spojeno.¹⁵²

---

¹⁴⁸ Srov. podkapitulu věnující se rozsahu informační povinnosti v závislosti na postavení smluvních stran.

¹⁴⁹ GILIKER, Paula. Regulating Contracting Behaviour: The Duty to Disclose in English and French Law. *European Review of Private Law*. 2005, roč. 13, č. 5, s. 633. ISSN 0928-9801.

¹⁵⁰ Rozhodnutí *Brandling v. Plummer* 2 Drew 427, 430; 61 English Reports 785, 786 (1854).

¹⁵¹ KRONMAN, Anthony T. Mistake, Disclosure, Information and the Law of Contracts. *The Journal of Legal Studies*. 1978, roč. 7, č. 1, s. 13-14. ISSN 0047-2530.

¹⁵² Srov. podkapitulu 4.6.

4.4. Rozsah obecné informační povinnosti v závislosti na postavení stran a na smluvním typu

Jak již vyplývá z předchozího textu, rozsah obecné informační povinnosti závisí v mnoha případech na tom, které strany o uzavření smlouvy jednají a o jakou smlouvu jde. Ustanovení § 1728 odst. 2 o. z. je sice konstruováno jako obecné (uplatní se bez ohledu na postavení stran i smluvní typ), ale rozsah informační povinnosti bude v konkrétních jednáních o uzavření smlouvy mezi konkrétními stranami mnohdy i velmi rozdílný.

Rozsah informační povinnosti bude zpravidla pro obě strany větší, pokud jde o smlouvy založené na důvěře smluvních stran – u tzv. smluv *uberrimae fidei*.¹⁵³ Pokud jde o smluvní typy upravené občanským zákoníkem, lze předpokládat, že množství okolností, které by měly být sděleny v procesu uzavírání smlouvy, bude větší u smluv příkazního typu (ustanovení § 2430 a násl. o. z.). Hulmák uvádí i pojistné smlouvy¹⁵⁴ a vztah partnerů ve sdružení,¹⁵⁵ čemuž by za současného právního stavu odpovídala smlouva o společnosti (ustanovení § 2716 a násl. o. z.), i když zvýšená informační povinnost by se zřejmě uplatnila i u smlouvy o tiché společnosti (ustanovení § 2747 a násl. o. z.).

Lze zvažovat, že by množství okolností, jejichž sdělení obecná informační povinnost vyžaduje, bylo větší i u smluv zakládajících dlouhodobější právní poměr. Konkrétně by tomu tak mohlo být např. u smlouvy o nájmu (ustanovení § 2201 a násl. o. z.), i když se nejedná o smlouvu, která by stála na důvěře smluvních stran v takové míře jako výše

---

¹⁵³ HULMÁK, Milan. *Uzavírání smluv v civilním právu*. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 153. ISBN 978-80-7400-062-1.

¹⁵⁴ Blíže KRONMAN, Anthony T. Mistake, Disclosure, Information and the Law of Contracts. *The Journal of Legal Studies*. 1978, roč. 7, č. 1, s. 26. ISSN 0047-2530. Kronman popisuje, že zájemce o životní pojištění zpravidla má povinnost sdělit pojistiteli jemu známé poruchy svého zdraví. Je tomu tak zejména z toho důvodu, že zájemce má na rozdíl od pojistitele povědomí o své anamnéze, tudíž může snáze předejít omylu pojistitele o zdravotním stavu pojištěnce.

¹⁵⁵ HULMÁK, Milan. *Uzavírání smluv v civilním právu*. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 153. ISBN 978-80-7400-062-1.

uvedené smluvní typy.¹⁵⁶ Ať už by šlo o nájem bytu, prostoru sloužícího podnikání či jiné věci, pro nájemcův zájem uzavřít smlouvu bude zpravidla rozhodujících mnoho okolností týkajících se zejména stavu pronajímané věci, vhodnosti věci pro zamýšlený účel smlouvy a dalších okolností s pronajímanou věcí souvisejících.

Určitou podobnost smlouvám založeným na důvěrném vztahu smluvních stran lze spatřovat i v jednáních o uzavření smlouvy, kdy na jedné straně stojí odborník v oboru.¹⁵⁷ Např. Musy upozorňuje na rozdílnost přístupu francouzských soudů k přesnosti a rozsahu informací poskytovaných určitými podnikateli druhým stranám.¹⁵⁸ Autor prostřednictvím odkazů na francouzská soudní rozhodnutí demonstruje zvýšenou informační povinnost notářů, realitních makléřů a bank, jakož i stavebních bytových družstev a stavebních společností. Podle závěrů francouzských soudů je u těchto stran kladen důraz zejména na přesnost poskytovaných informací, jelikož právě na přesných informacích v daných případech stálo rozhodování druhých stran. Podobně rozhodovací praxe rakouských soudů přiznává vyšší informační povinnost bankám, a to zejména v jednáních s méně zkušenými klienty, při používání formulářů a obchodních podmínek.¹⁵⁹

Při posouzení rozsahu obecné informační povinnosti odborníka v oboru nebude jistě bez významu ustanovení § 5 odst. 1 o. z., podle něhož ten, kdo se veřejně nebo ve styku s jinou osobou přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu, dává tím najevo, že je schopen jednat se znalostí a pečlivostí, která je s jeho povoláním nebo stavem spojena. Pokud tedy strana dá najevo, že je odborníkem v určitém oboru, musí zároveň očekávat, že nároky na ni kladené z hlediska obecné

---

¹⁵⁶ KESSLER, Friedrich; FINE, Edith. *Culpa in Contrahendo, Bargaining in Good Faith, and Freedom of Contract: A Comparative Study*. *Harvard Law Review*. 1964, roč. 77, č. 3, s. 438-439. ISSN 0017-811X.

¹⁵⁷ HULMÁK, Milan; VLČEK, Karel. *Obecná informační povinnost při sjednávání smlouvy – 1. část*. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 17, s. 602. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

¹⁵⁸ MUSY, Alberto M. *Disclosure of Information in the Precontractual Bargaining: A Comparative Analysis*. *The Cardozo Electronic Law Bulletin* [online]. 1995, roč. 1 [cit. 19. 10. 2015]. ISSN 1128-322X. Dostupné z: <http://www.jus.unitn.it/cardozo/review/contract/Musy-1995/musy1.htm>.

¹⁵⁹ HRÁDEK, Jiří. *Předsmluvní odpovědnost: Culpa in contrahendo*. Praha: Auditorium, 2009. s. 65. ISBN 978-80-9037-869-8.

informační povinnosti budou vyšší. Toto přitom platí i pro podnikatele jakožto příslušníky podnikatelského stavu.¹⁶⁰

I pro obecnou informační povinnost v občanském zákoníku by se nejspíše uplatnil závěr, že prodávající má vyšší informační povinnost než kupující. Vyplývá to zejména z toho, že je to právě prodávající, kdo má předmět plnění u sebe a kdo by o něm měl mít nejvíce informací, jakož i z toho, že prodávající má možnost hodnotu informací zohlednit v ceně.¹⁶¹ V rámci úpravy koupě v tomto smyslu občanský zákoník ve svém ustanovení § 2084 výslovně stanoví povinnost prodávajícího upozornit kupujícího při ujednávání smlouvy na vady věci, o nichž ví. Taktéž ustanovení § 2164 věta druhá o. z. ukládá prodávajícímu upozornit na vadu věci a její charakter, a to v případě, že prodává zboží v obchodě za nižší cenu v důsledku vady, která nebrání užívat věc k určenému účelu.

4.5. Meze obecné informační povinnosti

Již výše bylo naznačeno, že obecná informační povinnost má své meze. Ustanovení § 1728 odst. 2 o. z. v tomto ohledu však nedává žádnou jednoznačnou odpověď. Je tedy možné předpokládat, že až rozhodovací praxe soudů se bude věnovat okolnostem, které nelze pod rozsah obecné informační povinnosti zahrnout.

Podle Hulmáka a Vlčka nebudou pod rozsah obecné informační povinnosti spadat informace, které jsou běžně zjistitelné a dostupné,¹⁶² jakož i informace, jejichž znalost

---

¹⁶⁰ DOČKAL, Tomáš. Zásada přiměřenosti a její odraz v neúměrném zkrácení a lichvě. *Právní rozhledy*. 2014, roč. 22, č. 9, s. 310. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

¹⁶¹ HULMÁK, Milan; VLČEK, Karel. Obecná informační povinnost při sjednávání smlouvy – 1. část. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 17, s. 602. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

¹⁶² Srov. ustanovení článku II.-3:102 Návrhu evropského občanského zákoníku, které vyjadřuje myšlenku, že není zapotřebí sdělovat informace, které jsou zjevné a druhé straně již známé. Srov. DE GEEST, Gerrit; KOVAC, Mitja. The Formation of Contracts in the Draft Common Frame of Reference. *European Review of Private Law*. 2009, roč. 17, č. 2, s. 126. ISSN 0928-9801.

se předpokládá.¹⁶³ Do posledně jmenované kategorie v souladu s ustanovením § 980 odst. 1 věty první o. z. spadá znalost zápisu práva k věci, která je zapsána do veřejného seznamu. Nutno však zároveň dodat, že podle ustanovení § 980 odst. 2 věty první o. z. existuje vyvratitelná právní domněnka souladu stavu zapsaného ve veřejném seznamu se skutečným právním stavem. Jestliže by strana o nesouladu těchto stavů věděla, měla by povinnost druhé straně tuto informaci sdělit.

Pod rozsah obecné informační povinnosti zásadně nespadá obchodní tajemství.¹⁶⁴ Občanský zákoník ve svém ustanovení § 504 vymezuje obchodní tajemství jako skutečnosti, které nejsou v obchodních kruzích běžně dostupné a jejichž vlastníky zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich zajištění. Zahnutím obchodního tajemství pod rozsah obecné informační povinnosti by skutečnosti, které spadají pod obchodní tajemství, ztratily kvalitu, která je pro jejich zařazení do obchodního tajemství rozhodující. Na druhou stranu však není možné obecnou informační povinnost účelově obcházet poukazem na to, že požadované informace jsou obchodním tajemstvím, když by zároveň postrádaly definiční znaky uvedené v ustanovení § 504 o. z..

4.6. Další možná omezení rozsahu obecné informační povinnosti

Ačkoliv v současné době není možné předvídat, jaký přístup soudy při omezení relativně širokého rozsahu obecné informační povinnosti zvolí, je možné vymezit základní směry, kterými by se omezení mohla ubírat.

Nelze přehlížet, že všechna rozhodnutí uvedená v podkapitole 4.3.1. se týkala nesdělení takových informací, jejichž získání stranu nestálo čas ani peněžní prostředky. Ačkoliv bylo již v podkapitole 4.3.4. objasněno, že v některých případech bude strana nucena si některé informace sama obstarat, aby je poté mohla sdělit straně druhé, obecná informační povinnost nemůže být bezbřehá. Dokladem toho je rozsudek Vrchního

---

¹⁶³ HULMÁK, Milan; VLČEK, Karel. Obecná informační povinnost při sjednávání smlouvy – 1. část. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 17, s. 602. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

¹⁶⁴ HULMÁK, Milan. *Uzavírání smluv v civilním právu*. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 153. ISBN 978-80-7400-062-1.

soudu v Praze ze dne 16. 9. 1997, sp. zn. 5 Cmo 347/96, ve kterém soud vyslovil, že banka nebyla povinna zjišťovat účel uzavírané smlouvy o úvěru a zkoumat, zda cíl, ke kterému má směřovat poskytnutí úvěru, je realizovatelný.

Není možné opomíjet, že získávání informací je mnohdy nákladné.¹⁶⁵ Zatajení těchto informací může být součástí legitimní vyjednávací taktiky.¹⁶⁶ Jak již bylo výše uvedeno, i Principy evropského smluvního práva ukládají při posouzení rozsahu informační povinnosti přihlídnout k nákladům vynaloženým na získání dotčené informace. Obecná informační povinnost by neměla působit tak, že donutí stranu zcela se vzdát výhod spojených s vlastnictvím některých informací. Jinak by bylo nutné dojít k absurdnímu závěru, že by v důsledku obecné informační povinnosti mělo být sdělováno i např. know-how, jehož znalost by v některých případech mohla mít vliv na zájem druhé strany smlouvu uzavřít.

Dalším omezením rozsahu obecné informační povinnosti přicházejícím v úvahu je oprávněné očekávání druhé strany vážící se ke sdělení či nezamlčení určitých informací.¹⁶⁷ Podobně rozsah informační povinnosti omezuje estonské právo, jehož zákon o obligačním právu ve svém ustanovení § 14 upravuje předšmluvní jednání.¹⁶⁸ Konkrétně ustanovení § 14 odst. 2 věty druhé stanoví, že není povinnost informovat druhou stranu o těch okolnostech, o kterých druhá strana nemohla rozumně očekávat, že o nich bude informována. Podobným způsobem omezuje rozsah (navíc nikoliv výslovně zakotvené) informační povinnosti rakouské právo, které vyžaduje sdělení pouze těch informací, které lze očekávat v rámci poctivého obchodního styku.¹⁶⁹ Podle německého práva má pak strana povinnost sdělit ty informace, které jsou pro druhou stranu tak

---

¹⁶⁵ KRONMAN, Anthony T. Mistake, Disclosure, Information and the Law of Contracts. *The Journal of Legal Studies*. 1978, roč. 7, č. 1, s. 4. ISSN 0047-2530.

¹⁶⁶ CIENCALA, René. *Teoretická koncepce předšmluvní a smluvní odpovědnosti*. Praha, 2013. s. 19. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta.

¹⁶⁷ DOBEŠ, Petr. K odpovědnosti za škodu v předšmluvním stadiu de lege lata. *Právní rozhledy*. 2009, roč. 17, č. 20, s. 715. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

¹⁶⁸ Srov. <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/506112013011/consolide> [cit. 18. 2. 2016].

¹⁶⁹ HRÁDEK, Jiří. *Předšmluvní odpovědnost: Culpa in contrahendo*. Praha: Auditorium, 2009. s. 79. ISBN 978-80-9037-869-8.

zásadní, že by mohly ovlivnit její zájem smlouvu uzavřít.¹⁷⁰ Podobně jako rakouské právo však informační povinnost omezuje očekáváním druhé strany stojícím na obchodních zvyklostech.¹⁷¹

Při absenci výslovného omezení rozsahu obecné informační povinnosti je nutno vycházet z toho, že obecná informační povinnost je konkretizací obecné povinnosti jednat v právním styku poctivě zakotvené v ustanovení § 6 odst. 1 o. z.¹⁷² Toto ustanovení slouží jako měřítko pro zjištění, zda výkon subjektivních práv a povinností je v souladu s morálními standardy společnosti.¹⁷³ Těmto standardům by nejspíše odporovalo sdělení všech informací, které by na první pohled spadaly do rámce ustanovení § 1728 odst. 2 o. z. Zejména sdělení informací, na jejichž získání byly vynaložené značné náklady a které samy o sobě tvoří hodnotu, by pravděpodobně přesahovalo rámec poctivosti. Stejně tak by se obecná informační povinnost neměla podobně jako v německém právu vztahovat na sdělení skutečnosti, že jiné osoby mají výhodnější nabídky na uzavření smlouvy.¹⁷⁴

Jako příklad, v němž by se nejspíše neměla obecná informační povinnost uplatnit, lze uvést případ týkající se objevení dolu Kidd Creek v kanadském Ontariu.¹⁷⁵ Společnost Texas Gulf Sulphur provedla rozsáhlé letecké průzkumy, které odhalily geologickou anomálii naznačující přítomnost velkého naleziště sulfidu. Společnost se dohodla s majitelem pozemku, pod nímž se dle průzkumu naleziště nacházelo, na určité ceně za získání práv na tomto pozemku těžit. Zároveň bylo dohodnuto, že majitel pozemku dostane 10 % ze zisku v případě, že ruda bude pod pozemkem skutečně objevena. Poté,

---

¹⁷⁰ KÖTZ, Hein. Precontractual Duties of Disclosure: A Comparative and Economic Perspective. *European Journal of Law and Economics*. 2000, roč. 9, č. 1, s. 7-8. ISSN 0929-1261.

¹⁷¹ Tamtéž.

¹⁷² HULMÁK, Milan. Limity předsmělní odpovědnosti. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 3, s. 53. ISSN 1210-6348. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

¹⁷³ NOVÝ, Zdeněk. Princip „poctivosti“ dle Draft Common Frame of Reference jako inspirace pro výklad § 6 odst. 1 návrhu občanského zákoníku. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 2, s. 46. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

¹⁷⁴ TOBEŠ, Zdeněk. Culpa in contrahendo. *Právní rádce*. 2007, č. 1, s. 16. ISSN 1210-4817. Zpřístupněno z <http://pravnicaradce.ihned.cz/>.

¹⁷⁵ Rozhodnutí *Leitch Gold Mines, Ltd. v. Texas Gulf Sulphur*, 1 Ontario Reports 469, 492-493 (1969).

co se stalo obecně známým, že se pod pozemkem nachází naleziště sulfidu, se majitel pozemku dovolával uvedení v omyl nesdělením informace o slibné předzvěsti existence naleziště sulfidu. V kontextu české právní úpravy by se nemělo ze strany společnosti Texas Gulf Sulphur jednat o porušení obecné informační povinnosti, jelikož by mělo být bráno v úvahu, že objev naleziště byl výsledkem čtyřletého průzkumu, který si vyžádal náklady blížící se 3 milionům amerických dolarů. Zahnutím informace o velké pravděpodobnosti existence naleziště sulfidu by společnost Texas Gulf Sulphur ztratila výhodu, do které investovala značné náklady, čímž by, jak uvádí Kronman, byla v budoucnosti od této společensky prospěšné činnosti odrazena.¹⁷⁶

Je zřejmé, že úvaha uvedená v předchozím odstavci se již blíží ekonomické analýze práva, což ovšem jen potvrzuje provázanost stanovení rozsahu informační povinnosti a jejich ekonomických důsledků. Schäfer v tomto kontextu rozeznává dva druhy informací, a to společensky produktivní informace¹⁷⁷ a společensky neproduktivní předchozí informace.¹⁷⁸ Zatímco v prvním případě by právo mělo směřovat k nesdělení informací druhé straně v předmluvních jednáních (stejně jako tomu bylo v případě dolu Kidd Creek), ve druhém případě by měla být povinnost předmětné informace sdělit, jelikož jejich zatajení nemá pro společnost žádný přínos.¹⁷⁹

---

¹⁷⁶ KRONMAN, Anthony T. Mistake, Disclosure, Information and the Law of Contracts. *The Journal of Legal Studies*. 1978, roč. 7, č. 1, s. 21. ISSN 0047-2530.

¹⁷⁷ Kötz tyto informace definuje jako skutečnosti, které přispívají společenskému blahobytu, tedy přispívají lepšímu využití omezených zdrojů. Srov. KÖTZ, Hein. Precontractual Duties of Disclosure: A Comparative and Economic Perspective. *European Journal of Law and Economics*. 2000, roč. 9, č. 1, s. 16. ISSN 0929-1261.

¹⁷⁸ SCHÄFER, Hans-Bernd. The Relevance of Law and Economics for the Development of Judge Made Rules: Examples from German Caselaw. *European Economic Review*. 1996, roč. 40, č. 3-5, s. 998. ISSN 0014-2921.

¹⁷⁹ Jako příklad druhého případu Schäfer uvádí majitele pozemku, který je členem městské rady, a tak si je vědom plánované změny v územním plánu, ke které má dojít příští týden. Majitel využije své znalosti a prodá pozemek, jehož hodnota o několik dnů později razantně klesne v důsledku změny územního plánu. Srov. blíže SCHÄFER, Hans-Bernd. The Relevance of Law and Economics for the Development of Judge Made Rules: Examples from German Caselaw. *European Economic Review*. 1996, roč. 40, č. 3-5, s. 998. ISSN 0014-2921.

4.7. Specifické druhy informační povinnosti jakožto ochrana spotřebitele

4.7.1. Ochrana spotřebitele prostřednictvím informačních povinností

Zcela samostatnou kapitolou je situace, kdy stranami jednajícími o uzavření smlouvy jsou podnikatel a spotřebitel. Jak již vyplývá z předchozího textu,¹⁸⁰ informační povinnost má své místo v případech, kdy se zákonodárce (či soud prostřednictvím svého rozhodování)¹⁸¹ snaží vyrovnat nerovné postavení stran dané informační asymetrií. Ačkoliv je samozřejmé, že určitá informační asymetrie může nastat i mezi dvěma podnikateli, není primárním cílem tuto asymetrii odstraňovat.¹⁸² Naopak při uzavírání smluv se spotřebiteli se stále silněji projevuje snaha spotřebitele jakožto slabší stranu chránit. O těchto snahách svědčí zejména legislativní činnost Evropské unie,¹⁸³ která prostřednictvím směrnic harmonizuje oblast spotřebitelského práva, a to včetně

---

¹⁸⁰ Srov. podkapitolu 2.1.2.

¹⁸¹ Již v roce 1829 bylo v anglickém soudním rozhodnutí *Jones v. Bright*, 5 Bing 533, 130 English Reports 1167, 1171 (1829) řečeno, že je povinností soudu stanovit pravidla chránící osoby, které jsou neznalé vlastností či kvalit zboží, které kupují.

¹⁸² O tom svědčí mimo jiné vyloučení některých následků porušení obecné informační povinnosti mezi podnikateli – zejména nemožnost podnikatele dle ust. § 1797 o. z. požadovat zrušení smlouvy z důvodu neúměrného zkrácení či dovolání se neplatnosti smlouvy z důvodu lichvy.

¹⁸³ Srov. ustanovení článku 169 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie: „K podpoře zájmů spotřebitelů a k zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitele přispívá Unie k ochraně zdraví, bezpečnosti a hospodářských zájmů spotřebitelů, jakož i k podpoře jejich práva na informace, vzdělávání a práva sdružovat se k ochraně svých zájmů.“

prekontrakční fáze.¹⁸⁴ Informační povinnost je totiž považována za základní nástroj ochrany spotřebitelů.¹⁸⁵

Negativní stránce rozsáhlé ochrany spotřebitele uložením informačních povinností druhé straně se věnuje Giliker.¹⁸⁶ Autorka upozorňuje na to, že informační povinnost podnikatele ve vztahu ke spotřebiteli s sebou nese riziko podpory přílišné důvěry v podnikatele. Proč by totiž spotřebitel měl podstupovat nákladné rešerše nebo časově náročné kontroly informací, když soudy donutí druhou stranu informace sdělit, a v případě, že druhá strana informace nesdělí, přiznat náhradu škody nebo zrušit závazek ze smlouvy?

4.7.2. Specifické druhy informačních povinností vůči spotřebiteli a jejich vztah k obecné informační povinnosti

Bylo již zmíněno výše, že rozsah obecné informační povinnosti je závislý na postavení osob vedoucích jednání o uzavření smlouvy. Nad rámec obecné informační povinnosti zákonodárce ukládá při sjednávání spotřebitelských smluv¹⁸⁷ další informační povinnosti, které jsou ve vztahu k obecné informační povinnosti speciální. V těchto případech zákonodárce závazným způsobem stanoví relativně přesně určený rozsah informací, které musejí být spotřebiteli před uzavřením smlouvy sděleny.

---

¹⁸⁴ Ačkoliv není cílem této práce se podrobněji věnovat harmonizaci spotřebitelského práva, pro úplnost je nutno dodat, že z hlediska informační povinnosti je významná především směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES. Informační povinnosti stanovené touto směrnicí provádějí především ustanovení § 1811, § 1820 a § 1843, která stanoví sdělení před uzavřením smlouvy.

¹⁸⁵ GILIKER, Paula. Regulating Contracting Behaviour: The Duty to Disclose in English and French Law. *European Review of Private Law*. 2005, roč. 13, č. 5, s. 621. ISSN 0928-9801.

¹⁸⁶ GILIKER, Paula. Regulating Contracting Behaviour: The Duty to Disclose in English and French Law. *European Review of Private Law*. 2005, roč. 13, č. 5, s. 635. ISSN 0928-9801.

¹⁸⁷ Srov. ustanovení § 1810 o. z.

Typickým příkladem specifického druhu informační povinnosti je povinnost podnikatele sdělit spotřebiteli skutečnosti uvedené v ustanovení § 1811 odst. 2 o. z.¹⁸⁸ Zde uvedené okolnosti musejí být podnikatelem spotřebiteli sděleny vždy; obecná informační povinnost však touto speciální úpravou není dotčena.

Již v úvodu této práce byla nastíněna otázka, zda by bylo možné ze zvláštní informační povinnosti vůči spotřebiteli dovodit, jaké okolnosti by mohly spadat pod rozsah právní normy v ustanovení § 1728 odst. 2 o. z. Pro zodpovězení této otázky je zvlášť významný Castronovův závěr o tom, že informace poskytované spotřebiteli nejsou až tak předmluvními informacemi, jako spíše obsahem návrhu na uzavření smlouvy a jeho přijetím, tedy součástí smlouvy samé.¹⁸⁹ Při pohledu na ustanovení § 1811 odst. 2 o. z. nelze tento závěr vyvrátit; písm. a) až g) v sobě zahrnují údaje, které budou zahrnuty do smlouvy¹⁹⁰ či budou obsahem¹⁹¹ závazku, který smlouvou vznikne.

Teprve o údajích v ustanovení § 1811 odst. 2 písm. h) a i) o. z. je možno uvažovat jako o okolnostech, které by z pohledu obecné informační povinnosti spadaly pod okolnosti týkající se zájmu strany smlouvu uzavřít. Informace o funkčnosti a součinnosti digitálního obsahu se totiž vztahují k vlastnostem předmětu plnění, které nutně nemusejí být přímo zahrnuty ve smlouvě, ale mohou být významné (zejména pokud jsou na ně směřovány otázky) při rozhodování strany o uzavření smlouvy.

Lze tak uzavřít, že informační povinnost stanovená na ochranu spotřebitele je specifickým druhem informační povinnosti nezávislým na obecné informační povinnosti. Informace, které mají být spotřebiteli sděleny, se zpravidla nebudou shodovat s okolnostmi, jejichž sdělení vyžaduje obecná informační povinnost, a tak ani nemohou být nápomocny při objasnění jejího rozsahu.

---

¹⁸⁸ Dalším příkladem jsou informační povinnosti uvedené v ustanoveních § 1820 a § 1843 o. z.

¹⁸⁹ CASTRONOVO, Carlo. Information Duties and Precontractual Good Faith. *European Review of Private Law*. 2009, roč. 17, č. 4, s. 560-561, 563-564. ISSN 0928-9801. Nutno dodat, že Castronovo tento závěr přijímá s ohledem na úpravu obsaženou v Návrhu evropského občanského zákoníku. Ten však dle autorových slov vychází ze směrnice Evropské unie zaměřených na ochranu spotřebitele.

¹⁹⁰ Např. totožnost podnikatele v ustanovení § 1811 odst. 2 písm. a) o. z.

¹⁹¹ Např. údaje o právech vznikajících z vadného plnění v ustanovení § 1811 odst. 2 písm. f) o. z.

Poněkud obecněji stanoví informační povinnost ustanovení § 9 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele, podle něhož platí, že „[p]rodávající je povinen řádně informovat spotřebitele o vlastnostech prodávaných výrobků nebo charakteru poskytovaných služeb, o způsobu použití a údržby výrobku a o nebezpečí, které vyplývá z jeho nesprávného použití nebo údržby, jakož i o riziku souvisejícím s poskytovanou službou.“ Druhý odstavec stanoví omezení této informační povinnosti, jelikož z jejího rozsahu vyjímá zřejmé nebo obecně známé skutečnosti. Ač se tato specifická informační povinnost uplatní jen při prodeji výrobků a poskytnutí služeb, je koncipována poměrně široce. Lze se domnívat, že některé okolnosti by spadaly jak pod rozsah obecné informační povinnosti, tak pod rozsah informační povinnosti dle zákona o ochraně spotřebitele.¹⁹² V jednotlivých případech tak může dojít k tomu, že prodávajícího stihnou následky porušení obecné informační povinnosti a zároveň se dopustí správního deliktu dle ustanovení § 24 odst. 7 písm. e) zákona o ochraně spotřebitele.

4.8. Shrnutí

Je zřejmé, že otázka rozsahu obecné informační povinnosti je otázkou nelehkou. Pokud jde o okolnosti týkající se platnosti smlouvy, nebude s největší pravděpodobností v praxi činit tolik problémů zjistit, jaké informace pod tyto okolnosti spadají. Problém však může nastat u okolností týkajících se zájmu druhé strany smlouvu uzavřít. Ačkoliv není jakkoliv možné předvídat, jak se k těmto okolnostem postaví soudy České republiky, zahraniční rozhodovací praxe i zákonná právní úprava by mohly být vodítkem pro vymezení rozsahu těchto okolností. Jak si všimá Kötz, zohlednění nákladnosti získání informací a prospěchu, který může pro společnost přinést jejich nesdělení, jsou diskutovány na mnoha případech v různých evropských jurisdikcích.¹⁹³

---

¹⁹² Jako příklad lze uvést rizika související s poskytovanou službou. Může se vyskytnout riziko, jehož vědomost bude mít pro stranu jednající o uzavření smlouvy zásadní vliv na zájem smlouvu uzavřít, a tak bude spadat do rozsahu povinnosti uvedené v ustanovení § 1728 odst. 2 o. z. Zároveň by šlo o porušení povinnosti stanovené ustanovením § 9 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele.

¹⁹³ KÖTZ, Hein. Precontractual Duties of Disclosure: A Comparative and Economic Perspective. *European Journal of Law and Economics*. 2000, roč. 9, č. 1, s. 5. ISSN 0929-1261.

5. Následky porušení obecné informační povinnosti

5.1. Stanovení následků porušení obecné informační povinnosti

Občanský zákoník nedává jednoznačnou odpověď na to, jaké následky má porušení povinnosti zakotvené v jeho ustanovení § 1728 odst. 2. Občanský zákoník však upravuje instituty, které s obecnou informační povinností souvisejí, a proto je zapotřebí zjistit, v jakém vztahu k této povinnosti jsou.

5.2. Omyl¹⁹⁴

5.2.1. Pojetí omylu v občanském zákoníku

O provázanosti informační povinnosti a omylu svědčí zájem zahraničních¹⁹⁵ i tuzemských¹⁹⁶ autorů. Tak např. Kronman tvrdí, že „[i]nformation is the antidote to mistake“, a považuje informační povinnost za prostředek předcházení omylům.¹⁹⁷ Jak již bylo uvedeno v podkapitole věnující se rozhodujícím okolnostem, o kterých strana ví, zpravidla by pod rozsah obecné informační povinnosti mělo spadat sdělení o omylu druhé strany, který ani nebyl stranou předsmělných jednání vyvolán. Ačkoliv

---

¹⁹⁴ Rozlišení omylu na jedné straně a neúměrného zkrácení a lichvy na straně druhé se věnuje JANOUŠEK, Michal. Návrat laesio enormis do občanského práva. *Právní rozhledy*. 2014, roč. 22, č. 5, s. 165. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>. K rozdílům mezi omylem a neúměrným zkrácením srov. blíže PIHERA, Vlastimil. Laesio enormis. *Obchodněprávní revue*. 2011, roč. 3, č. 11, s. 319. ISSN 1803-6554. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

¹⁹⁵ Srov. KRONMAN, Anthony T. Mistake, Disclosure, Information and the Law of Contracts. *The Journal of Legal Studies*. 1978, roč. 7, č. 1, s. 1. ISSN 0047-2530; GORDLEY, James. Mistake in Contract Formation. *American Journal of Comparative Law*. 2004, roč. 52, č. 2, s. 433. ISSN 0002-919X; SEFTON-GREEN, Ruth. *Mistake, Fraud and Duties to Inform in European Contract Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2005. s. 1. ISBN 0521844231.

¹⁹⁶ Srov. VLČEK, Karel. Přístupy k řešení oboustranného omylu při uzavírání smlouvy. *Právník*. 2013, č. 11, s. 1113. ISSN 0231-66; HULMÁK, Milan; VLČEK, Karel. Obecná informační povinnost při sjednávání smlouvy – 1. část. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 17, s. 602. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

¹⁹⁷ KRONMAN, Anthony T. Mistake, Disclosure, Information and the Law of Contracts. *The Journal of Legal Studies*. 1978, roč. 7, č. 1, s. 4. ISSN 0047-2530.

v obvyklém smyslu slova by se při situaci popsané v předchozí větě jednalo o omyl, úprava v občanském zákoníku je při vymezení právně relevantního omylu striktnější. Podle ustanovení § 583 o. z., upravujícího tzv. podstatný omyl,¹⁹⁸ platí, že právní jednání je neplatné pouze v případě, že někdo jednal v omylu o rozhodující okolnosti a zároveň byl v tento omyl uveden druhou stranou, a to úmyslně či neúmyslně. V tomto směru lze předpokládat, že bude možné se řídit závěry uvedenými v dosavadních soudních rozhodnutích. Např. Nejvyšší soud České republiky ve svém rozsudku ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 32 Cdo 1868/2009, uvádí, že „[o]myl je vyvolán druhým účastníkem tehdy, jestliže tento účastník bez úmyslu uvést mýlícího se účastníka v omyl vznik omylu způsobil, např. uvedením nepravdivých skutečností, jež byly pro utváření vůle jednající osoby rozhodující.“

Aplikace ustanovení o omylu je omezena pouze na případy tzv. omluvitelného omylu. Jelikož se strana nemůže při jednání o uzavření smlouvy spoléhat pouze na informace, které jí byly sděleny druhou stranou,¹⁹⁹ omyl strany nebude omluvitelný, jestliže byl zaviněn její nedbalostí při posuzování jí poskytnutých informací.²⁰⁰ I když omluvitelnost omylu občanský zákoník (stejně jako tomu bylo za dosavadního právního stavu) výslovně neupravuje, lze předpokládat, že i nadále bude omluvitelnost omylu předpokladem užití právní úpravy omylu²⁰¹ a že bude možné nadále užit závěry, ke kterým dospěla soudní praxe.²⁰² Z tohoto hlediska je významné ustanovení § 4 odst. 1 o. z. stanovící vyvratitelnou právní domněnku rozumu průměrného člověka a schopnosti užívat jej s běžnou péčí a opatrností. Lze se přiklánět k tomu, že rozumný člověk se

---

¹⁹⁸ TICHÝ, Luboš in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I.* Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2014. s. 1467. ISBN 978-80-7478-370-8.

¹⁹⁹ VLČEK, Karel. Přístupy k řešení oboustranného omylu při uzavírání smlouvy. *Právník*. 2013, č. 11, s. 1120. ISSN 0231-66.

²⁰⁰ HULMÁK, Milan. *Uzavírání smluv v civilním právu*. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 156. ISBN 978-80-7400-062-1.

²⁰¹ HANDLAR, Jiří in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014. s. 2108. ISBN 978-80-7400-529-9.

²⁰² Srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 19. 12. 2002, sp. zn. 30 Cdo 1251/2002.

nespoléhá pouze na to, co je mu sděleno druhou stranou, ale i sám aktivně jemu poskytnuté informace přiměřeně ověřuje.

Je patrné, že rozsah úpravy omylu byl proti dosavadnímu právnímu stavu zúžen, když ustanovení § 49a obč. zák. vztahovalo omyl na situace, kdy „*osoba, které byl právní úkon určen, omyl vyvolala nebo o něm musela vědět.*“ Ačkoliv podle Handlara by měla být úprava omylu v občanském zákoníku vykládána extenzivně v tom smyslu, že k neplatnosti právního jednání z důvodu omylu postačí vědomost strany o existenci omylu druhé strany,²⁰³ podle názoru autora této práce nelze rozsah právní normy v ustanovení § 583 o. z. takto rozšiřovat v zásadě jen poukazem na teleologický výklad.²⁰⁴

5.2.2. Omyl jakožto následek porušení obecné informační povinnosti

S ohledem na zúžení pojetí omylu v občanském zákoníku by tak bylo možné omyl považovat za následek porušení obecné informační povinnosti pouze omezeně, jelikož zatajení skutečnosti o omylu druhé strany není na první pohled postihováno. Se zajímavou myšlenkou umožňující částečně navázat na dosavadní pojetí omylu však

---

²⁰³ HANDLAR, Jiří in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář.* Praha: C. H. Beck, 2014. s. 2106-2107. ISBN 978-80-7400-529-9. Autor argumentuje jednotným výkladem předpokladů omylu v ustanoveních § 583 a § 585 o. z. Podle ustanovení § 585 o. z. totiž platí, že osoba, která věděla nebo musela vědět o vyvolání omylu třetí osobou, se považuje za původce omylu, čímž se na ni vztáhne ustanovení § 583 o. z. a dané právní jednání bude neplatné. Samo ustanovení § 583 o. z. se však na pouhou vědomost o omylu nevztahuje. Výklad těchto ustanovení by sjednocován být neměl, protože obě ustanovení míří na jiné situace.

²⁰⁴ Handlar se domnívá, že „[ú]čelem dané právní úpravy je ochrana jednajícího před nekorektním jednáním druhé strany, které jej ponechala provést právní jednání v omylu“ a že „[p]řípady, kdy druhá strana omyl jednajícího nevyvolala, ale věděla o něm, zákon z vymezení právně relevantního omylu – v rozporu se zavedenou českou úpravou i evropskými trendy civilního práva – vypustil. Vzhledem k tomu, že v důvodové zprávě není o této změně žádná zmínka, lze soudit, že se tak stalo nedopatřením, nikoli záměrně.“ Je však nutné respektovat ustanovení § 2 odst. 2 o. z., které neumožňuje zákonnému ustanovení přiřadit jiný význam, než jaký plyne z vlastního smyslu slov v jejich vzájemné souvislosti a z jasného úmyslu zákonodárce. Ani z vlastního smyslu slov, ani z jasného úmyslu zákonodárce však Handlarův výklad neplyne. Srov. HANDLAR, Jiří in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář.* Praha: C. H. Beck, 2014. s. 2106-2107. ISBN 978-80-7400-529-9.

přicházejí Hulmák s Vlčkem, kteří přikládají význam ustanovení § 584 odst. 2 o. z.²⁰⁵ Ustanovení § 584 odst. 1 o. z. obecně uvádí, že omyl ve vedlejší okolnosti není důvodem neplatnosti právního jednání, pokud tato okolnost nebyla ani stranami prohlášena za rozhodující. Ustanovení druhého odstavce § 584 o. z. je však co do rozsahu okolností širší, jelikož podle něj je právní jednání neplatné, pokud bylo právně jednáno v omylu vyvolaném lstí, a to bez ohledu na to, zda se omyl týkal vedlejší či rozhodující okolnosti.

Lze souhlasit s Handlarem, že lstivé jednání „*může spočívat i v nečinnosti, avšak pouze tam, kde byla druhá strana k určité činnosti v souvislosti s provedením právního jednání povinna.*“²⁰⁶ Jak již bylo dovozeno výše, skutečnost, že strana jedná v omylu, může spadat pod rozsah obecné informační povinnosti, jelikož má vliv na zájem strany uzavřít předmětnou smlouvu.²⁰⁷ Z toho důvodu lze mlčení o této skutečnosti považovat za lest, jelikož strana nesdělila druhé straně skutečnost, k jejímuž sdělení byla povinna. Následkem porušení obecné informační povinnosti v případě, že skutečnost o omylu druhé strany spadá pod rozsah této povinnosti, tedy bude přímo neplatnost uzavřené smlouvy.

Předpokladem aplikace úpravy omylu vyvolaného lstí jakožto následku porušení obecné informační povinnosti je vědomost strany o skutečnosti, že druhá strana jedná v omylu. Z tohoto hlediska však není podstatné, zda druhá strana do předmluvních jednání již „vstoupila“ s omylem, nebo zda její omyl vznikl až při jednání o uzavření smlouvy. Lstivé jednání je ovšem jednáním úmyslným, a tak nemůže dojít k vyvolání omylu lstí

---

²⁰⁵ HULMÁK, Milan; VLČEK, Karel. Obecná informační povinnost při sjednávání smlouvy – 1. část. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 17, s. 602. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

²⁰⁶ HANDLAR, Jiří in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014. s. 2115. ISBN 978-80-7400-529-9.

²⁰⁷ Sám Handlar tvrdí, že povinnost k činnosti „*může být založena v rámci předmluvního jednání, může však vyplývat i ze zákona.*“ Obecná informační povinnost je povinností vyplývající ze zákona, ale zároveň se jedná o povinnost, která se uplatní při jednání o uzavření smlouvy. Srov. HANDLAR, Jiří in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014. s. 2105. ISBN 978-80-7400-529-9.

nesdělením okolnosti, o které strana musela vědět; ve všech případech půjde o úmyslné využití skutečnosti, že druhá strana jedná v omylu.

5.3. *Neúměrné zkrácení a lichva*

5.3.1. **Pojem neúměrného zkrácení a vymezení jeho vztahu k obecné informační povinnosti**

Jeden z typických případů porušení informační povinnosti popisuje Musy: Strana A má informaci, která je důležitá pro stranu B. Strana A tuto informaci straně B nesdělí a využije své vědomosti, aby koupila zboží za nižší cenu než je skutečná tržní cena.²⁰⁸ Jak již bylo zmíněno výše v kapitole věnující se významu informační povinnosti, je přirozeným (ekonomickým) cílem každé strany zjednodušeně řečeno „prodat co nejdraž a koupit co nejlevněji“. Právní řád České republiky však stojí na zásadě přiměřenosti vycházející z ideje spravedlnosti, podle níž „vzájemná plnění v závazkovém právním vztahu by neměla být bezdůvodně nepřiměřená“.²⁰⁹ Institut, jehož účelem je sankcionovat porušení této zásady, zakotvuje občanský zákoník ve svých ustanoveních § 1793 a násl. Neúměrné zkrácení (*laesio enormis*) je podle uvedeného ustanovení hrubý nepoměr vzájemných plnění zkrácené strany a druhé strany. Zkrácená strana má v takovém případě právo domáhat se zrušení smlouvy a navrácení všeho do původního stavu.²¹⁰

Podmínkou aplikace úpravy neúměrného zkrácení je to, „aby se zkrácená strana mýlila v hodnotě (předmětu) plnění, ke kterému se zavázala.“²¹¹ Předpoklad vzniku práva

---

²⁰⁸ MUSY, Alberto M. Disclosure of Information in the Precontractual Bargaining: A Comparative Analysis. *The Cardozo Electronic Law Bulletin* [online]. 1995, roč. 1 [cit. 19. 10. 2015]. ISSN 1128-322X. Dostupné z: <http://www.jus.unitn.it/cardozo/review/contract/Musy-1995/musy1.htm>.

²⁰⁹ DOČKAL, Tomáš. Zásada přiměřenosti a její odraz v neúměrném zkrácení a lichvě. *Právní rozhledy*. 2014, roč. 22, č. 9, s. 310. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

²¹⁰ Zkrácená strana nemá toto právo v případě, že druhá strana doplní dle ustanovení § 1793 odst. 1 o. z. to, oč zkrácenou stranu zkrátila, a to se zřetelem k ceně obvyklé v době a místě uzavření smlouvy. Uplatnění tohoto práva je navíc dle ustanovení § 1795 o. z. omezeno prekluzivní lhůtou jednoho roku od uzavření smlouvy.

²¹¹ JANOUŠEK, Michal. Návrat *laesio enormis* do občanského práva. *Právní rozhledy*. 2014, roč. 22, č. 5, s. 165. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

zkrácené strany z neúměrného zkrácení dále stanoví ustanovení § 1793 odst. 1 *in fine* o. z., podle něhož zkrácená strana nemá výše uvedené právo v případě, že druhá strana (tedy strana, která nebyla zkrácena) o skutečnosti, z níž vyplývá nepoměr vzájemných plnění, *nevěděla ani vědět nemusela*. Právě tato vědomost je pojítkem s ustanovením § 1728 odst. 2 o. z., které ukládá straně povinnost sdělit okolnosti, o nichž tato strana *ví nebo vědět musí*.

Obecná informační povinnost se totiž s neúměrným zkrácením vzájemně doplňuje, přesněji řečeno úprava neúměrného zkrácení navazuje na úpravu obecné informační povinnosti. Jestliže strana splní svou povinnost uloženou jí ustanovením § 1728 odst. 2 o. z. a sdělí druhé straně skutečnost (o které *ví* nebo *musí vědět*), na které se zakládá hrubý nepoměr vzájemných plnění, půjde o první předpoklad toho, aby nedošlo ke vzniku práva z neúměrného zkrácení. Po sdělení této okolnosti může nastat jedna z těchto situací:

- 1) strana²¹² odmítne uzavřít smlouvu (případně bude ochotna uzavřít smlouvu s plněními, která nebudou v hrubém nepoměru);
- 2) zkrácená strana bude souhlasit s neúměrnou cenou podle ustanovení § 1794 odst. 2 *in fine* o. z.;
- 3) zkrácená strana se výslovně vzdá práva podle ustanovení § 1793 o. z. a současně prohlásí, že ve smyslu ustanovení § 1794 odst. 2 o. z. plnění přijímá za mimořádnou cenu ze zvláštní obliby.

Zatímco v první situaci nevznikne hrubý nepoměr a neúměrné zkrácení tak vůbec nenastane, ve druhé a třetí situaci sice neúměrné zkrácení nastane, ale zkrácené straně nevznikne právo požadovat zrušení smlouvy a navrácení všeho do původního stavu. Funkcí obecné informační povinnosti ve vztahu k neúměrnému zkrácení je v první situaci zachování zásady přiměřenosti (tj. zabránění vzniku hrubého nepoměru vzájemných plnění sdělením okolnosti, která k němu vede) a ve zbylých dvou situacích předpoklad možnosti využití zákonné výjimky ze vzniku práva z neúměrného zkrácení.

---

²¹² Během předmluvních jednání ještě nejde o *zkrácenou* stranu ve smyslu ustanovení § 1793 odst. 1 o. z., jelikož se strany doposud nezavázaly k plnění, tj. neuzavřely smlouvu.

Tyto výjimky totiž vycházejí z toho, že zkrácená strana se již v hodnotě předmětu plnění nemýlí, tj. je jí známa skutečnost, že plnění jsou v hrubém nepoměru.

Pokud strana nesplní svou povinnost vyplývající z ustanovení § 1728 odst. 2 o. z., nenastane žádná z výše uvedených situací a dojde tak ke vzniku práva z neúměrného zkrácení jakožto následku porušení obecné informační povinnosti.

Výše uvedené však stojí na předpokladu, že skutečnost, na které se zakládá hrubý nepoměr vzájemných plnění, spadá pod rozsah obecné informační povinnosti. Ne vždy tomu tak ale musí být. Lze odkázat na podkapitulu pojednávající o mezích obecné informační povinnosti, ze které vyplývá, že možným omezením rozsahu obecné informační povinnosti, které by mohlo být v budoucnu přijato, je nákladnost získané informace (v tomto případě informace o hodnotě předmětu plnění). Vazba neúměrného zkrácení na obecnou informační povinnost tedy není dokonalá, protože pro úpravu v ustanovení § 1793 odst. 1 o. z. není rozhodné, zda skutečnost vedoucí k neúměrnému zkrácení spadala pod rozsah ustanovení § 1728 odst. 2 o. z. či nikoliv. Jinak řečeno, ne vždy bude neúměrné zkrácení možno vnímat jako následek porušení obecné informační povinnosti. V případech, kdy tomu tak nebude, může však hrát roli vyloučení neúměrného zkrácení pro případy uvedené v ustanovení § 1793 odst. 2 o. z. či absence práva podnikatele požadovat zrušení smlouvy uzavřené při jeho podnikání podle ustanovení § 1797 o. z. Bez zajímavosti není ani to, že neúměrné zkrácení nebude následkem porušení obecné informační povinnosti v případě smlouvy, se kterou se váže, jak bylo již uvedeno shora, zpravidla větší rozsah informační povinnosti – pojistnou smlouvou. Ustanovení § 2757 o. z. totiž vylučuje aplikaci neúměrného zkrácení na závazky z odvážných smluv, tj. i ze smlouvy pojistné.

5.3.2. Vztah lichvy k obecné informační povinnosti

Ustanovení § 1796 o. z. přineslo²¹³ do soukromého práva lichvu – institut, který sankcionuje neplatností²¹⁴ smlouvy, při jejichž uzavírání byla zneužita tíseň,

---

²¹³ Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ustanovení o lichvě neobsahoval. Srov. PETROV, Jan in HULMÁK, Milan in HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014. s. 334. ISBN 978-80-7400-535-0.

nezkušenost, rozumová slabost, rozrušení nebo lehkomyšlnost druhé strany. Podobně jako u neúměrného zkrácení je pojmovým (objektivním)²¹⁵ znakem lichvy hrubý nepoměr majetkových hodnot slíbených či již poskytnutých vzájemných plnění. Oproti neúměrnému zkrácení však nad výše uvedený hrubý nepoměr musí být dán subjektivní prvek,²¹⁶ kterým je ono zneužití či využití subjektivní slabosti smluvního partnera nad rámec dovoleného, a to k okamžiku uzavření smlouvy.²¹⁷

Pro určení vztahu lichvy a obecné informační povinnosti je klíčové si uvědomit, že lichva je specifickým případem neúměrného zkrácení lišícím se od něj zmíněným subjektivním prvkem.²¹⁸ Z toho důvodu se pro vztah obecné informační povinnosti a lichvy uplatní závěr uvedený v předchozí podkapitole: lichvu lze stejně jako neúměrné zkrácení vnímat jakožto následek porušení obecné informační povinnosti při nesdělení hrubého nepoměru vzájemných plnění, a to za předpokladu, že informace o tomto nepoměru spadá do rozsahu ustanovení § 1728 odst. 2 o. z.

Jediným, avšak poměrně podstatným rozdílem vztahu lichvy a neúměrného zkrácení k obecné informační povinnosti, je další druh okolnosti, kterou má strana povinnost sdělit. Zatímco v případě neúměrného zkrácení lze vcelku jasně dovodit ztrátu zájmu strany smlouvu uzavřít, pokud by tato strana současně věděla o hrubém nepoměru ve vzájemných plněních, u lichvy lze uvažovat navíc ještě o povinnosti sdělit okolnosti

---

²¹⁴ Názory na povahu neplatnosti smlouvy v důsledku lichvy se liší. Srov. DOČKAL, Tomáš. Zásada přiměřenosti a její odraz v neúměrném zkrácení a lichvě. *Právní rozhledy*. 2014, roč. 22, č. 9, s. 310. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>; JANOUŠEK, Michal. Lichva jako sporný institut obecné závazkové části nového občanského zákoníku. *Právní rozhledy*. 2014, roč. 22, č. 13-14, s. 467. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

²¹⁵ JANOUŠEK, Michal. Návrat laesio enormis do občanského práva. *Právní rozhledy*. 2014, roč. 22, č. 5, s. 165. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

²¹⁶ PELIKÁNOVÁ, Irena. Některé otázky smluvního práva ve světle NOZ. In: ZOUFALÝ, Vladimír (ed.). *XXI. Karlovarské právní dny*. Praha: Leges, 2013. s. 491. ISBN 978-80-87576-56-4.

²¹⁷ JANOUŠEK, Michal. Lichva jako sporný institut obecné závazkové části nového občanského zákoníku. *Právní rozhledy*. 2014, roč. 22, č. 13-14, s. 467. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

²¹⁸ DOČKAL, Tomáš. Zásada přiměřenosti a její odraz v neúměrném zkrácení a lichvě. *Právní rozhledy*. 2014, roč. 22, č. 9, s. 310. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

vztahující se k platnosti smlouvy. Pokud je totiž podle ustanovení § 1796 *in principio* o. z. lichva sankcionována neplatností smlouvy, platí v souladu s ustanovením § 1728 odst. 2 o. z., že strana by měla okolnosti vedoucí k aplikaci ustanovení o lichvě druhé straně sdělit. Z teoretického hlediska to znamená, že strana, která zneužívá subjektivní slabosti druhé strany, by jí o této skutečnosti měla informovat, jelikož v důsledku toho nedojde k uzavření platné smlouvy.

5.4. Povinnost k náhradě újmy způsobené porušením obecné informační povinnosti

5.4.1. Povinnost plynoucí ze zákona nebo ze závazku?

Typickým následkem porušení právní povinnosti je povinnost nahradit újmu, která porušením této povinnosti vznikla. Jelikož občanský zákoník nestanoví žádnou zvláštní úpravu sankce nastupující při porušení obecné informační povinnosti,²¹⁹ uplatní se obecná ustanovení občanského zákoníku o povinnosti k náhradě újmy (ustanovení § 2894 a násl.). Pro tuto povinnost je rozhodující, zda porušená právní povinnost byla povinností, která byla stanovena zákonem (ustanovení § 2910 o. z.), či povinností vyplývající ze smlouvy (ustanovení § 2913 o. z.), respektive s ohledem na ustanovení § 1723 odst. 2 o. z. i z jiných právních skutečností.²²⁰

Přístup jednotlivých států k povaze odpovědnosti v předmluvních jednáních se liší. Např. v Rakousku soudy dospěly k tomu, že již započtím kontaktu za obchodním účelem vstupují strany do závazkového vztahu.²²¹ Německé právo taktéž již se

---

²¹⁹ HRÁDEK, Jiří. Předmluvní odpovědnost. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 3, s. 44. ISSN 1210-6348. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

²²⁰ SIMON, Pavel. Culpa in contrahendo v judikatuře Nejvyššího soudu ČR s přihlédnutím k úpravě v novém občanském zákoníku. In: *Ingerencia súdov do súkromnoprávných zmlúv: Zásahy súdov do kontraktáčného procesu*. Pezinok: Justičná akadémia Slovenskej republiky, 2013. s. 81. ISBN 978-80-970207-5-0.

²²¹ TOBEŠ, Zdeněk. Culpa in contrahendo. *Právní rádce*. 2007, č. 1, s. 16. ISSN 1210-4817. Zpřístupněno z <http://pravnicaradce.ihned.cz/>.

zahájením jednání o uzavření smlouvy spojuje vznik závazkového právního vztahu,²²² i když proti Rakousku dovozuje jeho existenci *ex lege*.²²³ Naopak ve Francii či v Lucembursku se vychází z toho, že předsmulvná odpovědnost je odpovědností deliktní.²²⁴

Určitým vodítkem při posuzování charakteru obecné informační povinnosti může být i nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II). To ve své preambuli v bodě 29 stanoví, že „[z]vláštní pravidla by měla být stanovena pro případy vzniku škody jiným způsobem než z civilního deliktu, jako je ... předsmulvná odpovědnost (*culpa in contrahendo*)“. Z článku 12 citovaného nařízení pak jednoznačně vyplývá, že z předsmulvných jednání vznikají mimosmluvní závazkové vztahy. Zorným úhlem mezinárodního práva soukromého je tak i obecná informační povinnost jakožto skutková podstata předsmulvné odpovědnosti závazkem. Je však nutné si uvědomit, že uvedené nařízení nemá za cíl vytvoření samostatného institutu; jeho cílem je pouze stanovit právo, kterým se měla řídit odpovědnost stran před uzavřením smlouvy.²²⁵ Z toho důvodu je třeba zařazení institutu *culpa in contrahendo* do mimosmluvních závazků vnímat pouze jako jeden z možných pohledů na charakter původu tohoto institutu.

Se zajímavou argumentací, rozvinutou však před účinností občanského zákoníku ve vztahu k prevenční povinnosti dle ustanovení § 415 obč. zák., přichází Dobeš. Podle něj povinnost předcházet škodám může být realizována až v konkrétním vztahu vůči jiné osobě, přičemž tento vztah se přibližuje relativnímu závazkovému předsmulvnému

---

²²² HÁSOVÁ, Jiřina. *Právní otázky podnikání v SRN*. Praha: C. H. Beck, 2011. s. 48. ISBN 978-80-7400-411-7.

²²³ HRÁDEK, Jiří. Předsmulvná odpovědnost. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 3, s. 44. ISSN 1210-6348. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

²²⁴ DVORÁK, Jan. Nové jevy v oblasti občanského práva. In: PAUKNEROVÁ, Monika, TOMÁŠEK, Michal et. al. *Nové jevy v právu na počátku 21. století IV. Proměny soukromého práva*. Praha: Karolinum, 2009. s. 97. ISBN 978-80-246-1687-2.

²²⁵ HRÁDEK, Jiří. *Předsmulvná odpovědnost: Culpa in contrahendo*. Praha: Auditorium, 2009. s. 103. ISBN 978-80-9037-869-8.

vztahu. Dobeš se však přiklání k názoru, že se o závazkový vztah přesto nejedná a že jde pouze o konkretizovanou předsmulvni povinnost.²²⁶

Taktéž ve vztahu k obecné informační povinnosti by bylo na základě uvedené argumentace možné vycházet z toho, že tato povinnost je relativizována vždy až ve vztahu ke konkrétním stranám při jejich jednání o uzavření smlouvy. Jak už bylo uvedeno výše, rozsah obecné informační povinnosti je ve velké míře závislý na postavení stran a na typu uzavírané smlouvy. Podle názoru autora této práce však není možné poměr mezi stranami při jednání o uzavření smlouvy považovat za poměr závazkový. Podle ustanovení § 1723 odst. 1 o. z. vzniká závazek ze smlouvy, z protiprávního činu nebo z jiné právní skutečnosti, která je k tomu podle právního řádu způsobilá. Ustanovení § 1728 odst. 2 o. z. však žádnou právní skutečnost nestanoví; pouze vychází z toho, že určité strany jednájí o uzavření smlouvy, a reaguje na tento fakt uložením povinnosti, jejíž obsah není pro všechny případy jednotný. I v případě, že by byla v ustanoveních upravujících předsmulvni odpovědnost shledána jiná právní skutečnost odůvodňující vznik závazku, bylo by otázkou, zda se vůbec jedná o závazek ve smyslu ustanovení § 1721 o. z., tedy zda lze vůbec hovořit o věřiteli a dlužníkovi. Z toho důvodu by se na porušení obecné informační povinnosti měla vztahovat úprava ustanovení § 2910 o. z., která je postavena na principu subjektivní odpovědnosti.²²⁷

Ke stejnému závěru, i když jinou cestou, dospívá i Hulmák, podle nějž se jasně jedná o mimosmluvní odpovědnost.²²⁸ Vychází přitom z faktu, že úprava obecné informační povinnosti (jakož i dalších skutkových podstat předsmulvni odpovědnosti) je rozvinutím obecné zákonné povinnosti jednat poctivě zakotvené v ustanovení § 6 odst. 1 o. z., a tak „není důvod, proč vytvářet zvláštní závazkové předsmulvni právní vztahy, které by obsahovaly stejnou povinnost“.²²⁹

---

²²⁶ DOBEŠ, Petr. K odpovědnosti za škodu v předsmulvním stadiu de lege lata. *Právní rozhledy*. 2009, roč. 17, č. 20, s. 715. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

²²⁷ Tento závěr mimo jiné odpovídá původnímu pojetí *culpa in contrahendo*, která jak bylo uvedeno výše, bývá označována jako *zavinění* v procesu vzniku smlouvy či *vina* při kontraktaci.

²²⁸ HULMÁK, Milan. Limity předsmulvni odpovědnosti. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 3, s. 53. ISSN 1210-6348. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

²²⁹ Tamtéž.

Naopak k mimosmluvnímu závazku se kloní Hrádek, podle nějž musí být ustanovení § 1728 o. z. „vykládána v tom směru, že vůlí zákonodárce je konstituovat vztah založený na principu ohleduplnosti, poctivém jednání při vyjednávání a důvěrnosti.“²³⁰ Hrádek však přiznává, že občanský zákoník výslovně samostatný předsmuvní vztah nezakládá.²³¹ S ohledem na shora uvedené je sice zřejmé, že obecná informační povinnost nabývá své konkrétní podoby až mezi určitými stranami a v jednání o uzavření určité smlouvy, avšak chybějí přesvědčivé argumenty pro to, aby se dal tento vztah označit přímo za závazek. I když Hrádek argumentuje kumulativní aplikací všech ustanovení upravujících v občanském zákoníku předsmuvní odpovědnost,²³² stanovení více povinností v předsmuvním jednání naráz nemusí samo o sobě vést ke vzniku závazku, tj. nemusí být jinou právní skutečností, o které hovoří ustanovení § 1723 odst. 2 o. z.

Není též bez zajímavosti, že k charakteru odpovědnosti způsobené porušením obecné informační povinnosti se vyjadřuje i Ministerstvo spravedlnosti České republiky na své internetové stránce věnované občanskému zákoníku, kde je odkazem na ustanovení § 2910 o. z. jasně vyjádřen názor, že se jedná o odpovědnost za porušení zákona.²³³

5.4.2. Rozsah náhrady újmy

Jelikož občanský zákoník nestanoví žádná zvláštní pravidla pro posuzování rozsahu náhrady újmy způsobené porušením obecné informační povinnosti, užijí se obecná ustanovení § 2951 a násl. o. z. s tím, že přirozeným limitem rozsahu náhrady újmy je příčinná souvislost mezi porušením obecné informační povinnosti a vznikem újmy.²³⁴

Jestliže bude v důsledku porušení povinnosti sdělit okolnosti týkající se platnosti smlouvy uzavřena relativně či absolutně neplatná smlouva, případně nebude kvůli

---

²³⁰ HRÁDEK, Jiří. Předsmuvní odpovědnost. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 3, s. 44. ISSN 1210-6348. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

²³¹ Tamtéž.

²³² Tamtéž.

²³³ Srov. <http://obcanskyzakonik.justice.cz/smluvni-pravo/konkretni-zmeny-v-obecne-casti/vyslovna-uprava-predsmuvni-odpovednosti> [cit. 13. 2. 2016].

²³⁴ HULMÁK, Milan. Limity předsmuvní odpovědnosti. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 3, s. 53. ISSN 1210-6348. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

zdanlivosti právního jednání uzavřena smlouva žádná, lze uvažovat o podobném rozsahu náhrady škody jako v případě nepoctivého ukončení jednání o uzavření smlouvy dle ustanovení § 1729 odst. 1 o. z. Podle ustanovení druhého odstavce § 1729 o. z. se škoda nahrazuje v maximálním rozsahu odpovídajícím ztrátě z neuzavřené smlouvy v obdobných případech, do čehož spadají náklady vynaložené při jednání o smlouvě a ušlý zisk z takovéto smlouvy.²³⁵

Ačkoliv ze systematického výkladu uvedeného ustanovení nevyplývá, že by se mohlo aplikovat i na jiné skutkové podstaty předsmulvné odpovědnosti než na ustanovení § 1729 odst. 1 o. z.,²³⁶ *de facto* by mohl být rozsah náhrady škody podobný. Výsledná situace je totiž též podobná – v důsledku nepoctivého jednání jedné ze stran nedošlo k uzavření smlouvy, respektive uzavřená smlouva nebyla platná.²³⁷ Bylo by tedy logické, aby náhrada škody kryla ty náklady, které strana vynaložila důvěřujíc v platnost (či existenci) smlouvy, k jejímuž uzavření předsmulvné jednání směřovala. Podobně se k předsmulvné odpovědnosti při neuzavření smlouvy staví Rakousko i Německo, kde se hradí tzv. negativní škoda, tedy náklady či jiná škoda, která byla způsobena tím, že se strana spoléhala na platnost smlouvy.²³⁸

I výše uvedená úprava Evropského zákoníku o smlouvách v daném případě limituje rozsah náhrady škody náklady, které byly v rámci předsmulvných jednání vynaloženy, a zároveň ukládá nahradit škodu i v rozsahu ztráty příležitostí. Není bez zajímavosti, že Evropský zákoník o smlouvách odkazuje při náhradě škody způsobené porušením informační povinnosti právě na ustanovení, které upravuje náhradu škody způsobené

---

²³⁵ HULMÁK, Milan in HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014. s. 62. ISBN 978-80-7400-535-0.

²³⁶ SIMON, Pavel. *Culpa in contrahendo v judikatuře Nejvyššího soudu ČR s přihlédnutím k úpravě v novém občanském zákoníku*. In: *Ingerencia súdov do súkromnoprávných zmlúv: Zásahy súdov do kontraktačného procesu*. Pezinok: Justičná akadémia Slovenskej republiky, 2013. s. 80. ISBN 978-80-970207-5-0.

²³⁷ Podobnou úvahu srov. HRÁDEK, Jiří. *Předsmulvné odpovědnost*. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 3, s. 51. ISSN 1210-6348. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>. Hrádek tvrdí, že variantou řešení náhrady škody při porušení ustanovení § 1728 o. z. by mohlo být převzetí úpravy ustanovení § 1729 odst. 2 o. z.

²³⁸ HRÁDEK, Jiří. *Předsmulvné odpovědnost: Culpa in contrahendo*. Praha: Auditorium, 2009. s. 71. ISBN 978-80-9037-869-8.

nepoctivým ukončením jednání o smlouvě.²³⁹ Jinými slovy řečeno, závěr o užití podobného rozsahu náhrady škody, jaký stanoví ustanovení § 1729 odst. 2 o. z., lze argumentačně podpořit i systematickou Evropského zákoníku o smlouvách.

Jiná situace nastane v případě uzavření platné smlouvy za současného nesdělení okolností týkající se zájmu smlouvu uzavřít. Rozsah náhrady újmy bude v takovém případě ještě více záviset na okolnostech konkrétního případu. Zejména by měla být brána v úvahu újma vyplývající z nemožnosti realizace účelu, za kterým byla smlouva uzavřena a který byl straně porušující obecnou informační povinnost znám. Zde už nelze uvažovat o podobném rozsahu, jaký stanoví ustanovení § 1729 odst. 2 o. z., neboť v tomto případě již nejde o neuzavřenou smlouvu, ale o smlouvu, která byla uzavřena s jiným očekáváním, tj. s neúplnými či nesprávnými informacemi. Jako ideální se jeví způsob řešení, který v daném případě volí rakouské právo. To tuto situaci řeší jak právem poškozeného na zrušení smlouvy v rámci naturální restituce, tak i možností žádat náhradu další škody.²⁴⁰ Podobně německé právo v případě zamlčení či deformace klíčových informací umožňuje v rámci naturální restituce dle ustanovení § 249 odst. 1 BGB i odstoupení od smlouvy.²⁴¹ Stejně tak Principy evropského smluvního práva dávají poškozené straně právo zrušit závazek ze smlouvy. V kontextu občanského zákoníku by měl poškozený mimo právo na náhradu škody způsobené porušením obecné informační povinnosti právo dovolat se neplatnosti smlouvy z důvodu omylu, pokud by byly naplněny příslušné předpoklady, o nichž již bylo pojednáno výše.

5.4.3. Omezení a vyloučení povinnosti k náhradě újmy

Strany se nemusejí nutně spoléhat pouze na zákonnou úpravu odpovědnosti. Mohou proces uzavírání smlouvy včetně rozsahu jejich povinnosti k náhradě škody smluvně

---

²³⁹ Ustanovení článku 7 odst. 2 odkazuje na ustanovení článku 6 odst. 4. To upravuje rozsah náhrady škody pro případy nepoctivého ukončení předmluvních jednání dle ustanovení článku 6 odst. 3 Evropského zákoníku o smlouvách zakotvujícího tutéž skutkovou podstatu předmluvní odpovědnosti jako ustanovení § 1729 odst. 1 o. z.

²⁴⁰ HRÁDEK, Jiří. *Předmluvní odpovědnost: Culpa in contrahendo*. Praha: Auditorium, 2009. s. 66. ISBN 978-80-9037-869-8.

²⁴¹ MATULA, Zbyněk. *Culpa in contrahendo*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. s. 23. ISBN 978-80-7357-719-3.

upravit, avšak s určitými limity.²⁴² I když Buršíková se Škrabalovou upozorňují na to, že by se mohly vyskytnout i názory znemožňující vyloučení předsmulvné odpovědnosti z důvodu porušení veřejného pořádku (viz ustanovení § 1 odst. 2 o. z.),²⁴³ autor této práce má spíše za to, že omezení povinnosti k náhradě škody způsobené porušením obecné informační povinnosti bude v rámci zákonných mezí možné.

Zákonné limity vyloučení a omezení odpovědnosti za újmu stanoví ustanovení § 2898 věty první o. z., které sankcionuje zdánlivostí ta ujednání, která předem vylučují nebo omezují povinnost k náhradě újmy způsobené člověku na jeho přirozených právech, anebo způsobené úmyslně nebo z hrubé nedbalosti. Část věty za středníkem uvedeného ustanovení bude pak zvláště významná ve vztazích se slabšími smluvními stranami, jelikož sankcionuje zdánlivostí ta ujednání, která předem vylučují nebo omezují právo slabší strany na náhradu jakékoliv újmy. Specifickým případem je pak vyloučení či omezení náhrady újmy způsobené spotřebiteli, které je pod sankcí zdánlivosti ve spotřebitelských smlouvách zakázáno ustanovením § 1814 písm. a) o. z.

Při omezení povinnosti k náhradě újmy ve smlouvách uzavíraných adhezním způsobem je nad rámec obecného ustanovení § 2898 o. z. upravujícího limitaci náhrady újmy též nutné dbát úpravy doložek v ustanoveních § 1799 a § 1800 o. z.²⁴⁴ První odstavec druhého z uvedených ustanovení omezuje platnost nečitelné či nesrozumitelné doložky v adhezní smlouvě jen na situace, nepůsobí-li slabší straně újmu nebo byl-li slabší straně prokazatelně dostatečně vysvětlen její význam. Ustanovení § 1800 odst. 2 o. z. je pro omezení či vyloučení náhrady újmy důležitější, protože stanoví neplatnost zvláště nevýhodných doložek. Jelikož se jedná o doložky, které jsou pro slabší stranu bez rozumného důvodu zvláště nevýhodné, v konkrétních případech by ustanovení limitující

---

²⁴² HULMÁK, Milan. Limity předsmulvné odpovědnosti. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 3, s. 53. ISSN 1210-6348. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

²⁴³ BURŠÍKOVÁ, Jana; ŠKRABALOVÁ, Kristina. Úprava předsmulvné odpovědnosti v novém občanském zákoníku. *Rekodifikační novinky*. 2012, č. 10, s. 8.

²⁴⁴ ŠILHÁN, Josef. *Náhrada škody v obchodních vztazích a možnosti její smluvní limitace*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. s. 145. ISBN 978-80-7400-393-6. Nutno podotknout, že význam uvedených ustanovení je ustanovením § 1801 o. z. oslaben ve smlouvách uzavřených mezi podnikateli.

povinnost k náhradě újmy mohla být za tyto doložky považována, což by způsobovalo neplatnost limitace odpovědnosti.

Bez relevance není ani ustanovení § 1799 o. z., které má pro tuto práci dvojitý význam. Za prvé může mít význam při omezení či vyloučení povinnosti k náhradě újmy vyskytujícímu se v podmínkách uvedených mimo text adhezní smlouvy, jelikož doložka obsahující takové omezení či vyloučení je podle uvedeného ustanovení „*platná, byla-li slabší strana s doložkou a jejím významem seznámena nebo prokáže-li se, že význam doložky musela znát.*“ Za druhé jde o specifickou informační povinnost, jelikož ustanovení omezuje platnost doložky mimo jiné na případy, kdy byla strana s doložkou a jejím významem *seznámena*,²⁴⁵ tedy byla před uzavřením smlouvy informována o její právní povaze.

Při respektování shora uvedených ustanovení by mělo být možné povinnost k náhradě újmy ujednáním stran limitovat. Nakonec samo znění ustanovení § 2898 o. z. přímo vychází z toho, že lze tuto povinnost předem vyloučit či omezit; pouze toto vyloučení či omezení spolu s dalšími ustanoveními občanského zákoníku limituje. Z toho důvodu by nemělo dojít ke kolizi s veřejným pořádkem ve smyslu ustanovení § 1 odst. 2 o. z. V praxi by spíše při vyjednávání obchodních smluv mezi podnikateli mohla nastat právní nejistota ohledně pojmu slabší strany,²⁴⁶ kterou občanský zákoník nedefinuje.²⁴⁷

---

²⁴⁵ HULMÁK, Milan in HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář.* Praha: C. H. Beck, 2014. s. 49. ISBN 978-80-7400-535-0.

²⁴⁶ STÄNDER, Kaj; HÜLLE, Tomáš. Jak dosáhnout smluvní limitace náhrady škody u obchodních smluv a v obchodních společnostech. *Právní rozhledy.* 2011, roč. 19, č. 21, s. 779. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

²⁴⁷ Občanský zákoník pouze v ustanovení § 433 odst. 2 stanoví vyvratitelnou právní domněnku, že „*slabší stranou je vždy osoba, která vůči podnikateli v hospodářském styku vystupuje mimo souvislost s vlastním podnikáním*“.

6. Vadné plnění a obecná informační povinnost

6.1. *Otázka vztahu úpravy vadného plnění a obecné informační povinnosti*

Občanský zákoník v rámci úpravy zániku závazků v ustanoveních § 1914 a násl. stanoví požadavky na řádné plnění úplatných smluv, jejichž předmětem je dispozice s věcmi.²⁴⁸ Ustanovení § 1916 odst. 1 o. z. ve svém písm. b) stanoví, že dlužník plní vadně, pokud neupozorní na vady, které předmět plnění má, ač se při takovém předmětu obvykle nevyskytují. Jak již bylo uvedeno výše,²⁴⁹ pod rozsah obecné informační povinnosti by měly spadat okolnosti vážící se k určitým odchylkám od standardu, který lze u předmětu plnění smlouvy běžně očekávat. Je tedy otázkou, zda je povinnost sdělit tuto specifickou faktickou vadu druhé straně zvláštní vůči obecné informační povinnosti, či zda je vztah obou institutů jiný.

Pro pochopení tohoto vztahu je nutné předně vymezit, v jaké fázi se shora uvedená úprava uplatní. Podle ustanovení § 1914 odst. 1 o. z. musí strana plnit tak, aby bylo možné použít předmět plnění podle smlouvy, respektive i podle účelu smlouvy, pokud je stranám znám. Strana je tedy povinna plnit tak, jak stanoví obsah závazku.²⁵⁰ Jelikož ustanovení váže kvalitu plnění na smlouvu, úprava řádného, respektive vadného, plnění se uplatní až od okamžiku, kdy byl mezi stranami smlouvou zřízen závazek.²⁵¹ Naproti tomu obecnou informační povinností jsou strany vázány před uzavřením smlouvy.

---

²⁴⁸ BÁNYAIOVÁ, Alena in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2014. s. 385. ISBN 978-80-7478-638-9.

²⁴⁹ Srov. poznámku pod čarou č. 146.

²⁵⁰ ŠILHÁN, Josef in HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054).* Komentář. Praha: C. H. Beck, 2014. s. 872. ISBN 978-80-7400-535-0.

²⁵¹ Uvedené lze dovést i ze systematiky občanského zákoníku. Vadné plnění je upraveno v rámci splnění jakožto jedné z forem zániku závazků. Z hlediska systematiky by se tak tato úprava měla aplikovat až tehdy, kdy již závazek vznikl, nikoliv ve fázi před jeho vznikem. Zřejmé rozlišení fáze existence závazku a fáze před uzavřením smlouvy je zřetelné též z ustanovení § 1917 o. z. To se totiž týká okamžiku uzavírání smlouvy (tedy fáze těsně před vznikem smlouvy) a hovoří obecně o *nabyvateli* a *zciziteli*. Naproti tomu ustanovení § 1916 odst. 1 o. z. hovoří o *dlužníkovi*, tedy straně závazkového právního

6.2. Dvě možné situace

Jak vyplývá z předchozí podkapitoly, obecná informační povinnost předchází povinnosti upozornit na vady stanovené v rámci úpravy řádného plnění. Pro přesnější stanovení vztahu obou povinností lze rozlišovat dvě situace (obě vycházejí z předpokladu existence vady předmětu plnění):

- 1) již v rámci předšmluvních jednání byl stranám znám konkrétní předmět plnění (který už v oné chvíli měl vadu), který se poté stal předmětem sjednávané smlouvy a který byl dlužníkem plněn (např. koupě ojetého automobilu);
- 2) strany se v rámci předšmluvních jednání dohodly na ne zcela konkrétním předmětu plnění (tj. dohodly se pouze na typu předmětu plnění a jeho vlastnostech), uzavřely smlouvu a dlužník poté plnil poskytnutím konkrétního předmětu plnění, který již měl vadu (např. koupě několika bezpečnostních kamer, z nichž jedna či více kamer budou mít vadu).

V první situaci má strana již během jednání o uzavření smlouvy obecnou informační povinnost sdělit druhé straně, že předmět budoucího plnění má vady. Tak má prodávající povinnost sdělit zájemci o automobil skutečnost, že automobil byl v minulosti při povodních zatopen.²⁵² Po uzavření smlouvy má ale prodávající z pohledu úpravy vadného plnění tutéž povinnost dle ustanovení § 1916 odst. 1 písm. b) o. z. Jinými slovy, povinnost upozornit na tuto konkrétní vadu má po uzavření smlouvy svůj právní základ v úpravě vadného plnění. Straně, které vada takto nebyla sdělena (věřiteli), proto vznikne v těchto případech jak právo domáhat se náhrady újmy z titulu porušení obecné informační povinnosti, tak právo z vadného plnění. Jelikož ustanovení § 1925 o. z. nevyklučuje souběh těchto dvou práv, bude možné se domáhat náhrady

---

poměru. Obdobně jako ustanovení § 1917 o. z. i samo ustanovení § 1916 o. z. ve svém druhém odstavci jmenuje *nabyvatele* a *zcizitele*.

²⁵² Srov. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 7. 2008, sp. zn. 33 Odo 770/2006. Žalovaný žalobkyni při uzavření kupní smlouvy neinformoval o tom, že automobil byl krátce před tím zatopen do výšky 56 cm. Nejvyšší soud České republiky uvedl, že „[o]kolnost, že automobil byl zatopen, má s pravděpodobností hraničící s jistotou za následek vznik řady technických závad a brání tomu, aby byl užíván jako automobil, který nebyl zatopen.“

škody z titulu porušení obecné informační povinnosti, jakož i práva z vadného plnění. Jediným omezením zůstává, že se nelze domáhat z jiného právního důvodu toho, čeho lze dosáhnout uplatněním práva z vadného plnění.

Může však nastat i situace, že strana na základě své obecné informační povinnosti upozorní zájemce na vadu. Po tomto upozornění si zájemce přesto přeje uzavřít smlouvu, jejíž předmět plnění bude mít vadu, o které vědí obě strany. Z toho důvodu se již nebude aplikovat úprava vadného plnění, jelikož předmět plnění bude v souladu se smlouvou a nebude tak vykazovat vady ve smyslu úpravy řádného plnění (viz ustanovení § 1914 odst. 1 o. z.).²⁵³

Druhá situace je odlišná, neboť předmluvní jednání se nevedou ve vztahu ke konkrétnímu předmětu plnění. V naznačeném případě strana jedná s druhou stranou o koupi několika bezpečnostních kamer, ovšem jednání se nevedou o konkrétních kusech kamer, ale pouze o jejich typu. Ani jedna ze stran tudíž před uzavřením smlouvy neměla vědomost o vadě předmětu plnění, a tak tato skutečnost ani nemohla spadat do rozsahu jejich informační povinnosti. Z toho důvodu bude mít strana, která je dlužníkem, povinnost upozornit druhou stranu na vadu předmětu plnění až v rámci závazku ze smlouvy – při poskytnutí konkrétního předmětu plnění druhé straně.

Jak je z porovnání obou situací zřejmé, obecná informační povinnost a úprava vadného plnění se vzájemně doplňují; právo z vadného plnění však není následkem porušení obecné informační povinnosti. Jedná se o dva odlišné instituty, které se uplatní v různých fázích. Na tomto místě je proto třeba částečně nesouhlasit se Šilhánem, který u komentáře k ustanovení § 1916 odst. 1 písm. b) o. z. uvádí, že „[o]dchylka by musela být zmíněna již při uzavírání smlouvy.“²⁵⁴ Odchylka (vada) by měla být druhé straně

---

²⁵³ Podobně uvažuje TICHÝ, Luboš in ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2014. s. 754. ISBN 978-80-7478-638-9. Nutno dodat, že autor svůj závěr dovozuje ve vztahu speciální úpravy informační povinnosti při sjednávání kupní smlouvy (ustanovení § 2084 o. z.) a úpravy vadného plnění u tohoto smluvního typu (§ 2099 a násl. o. z.).

²⁵⁴ ŠILHÁN, Josef in HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054).* Komentář. Praha: C. H. Beck, 2014. s. 882. ISBN 978-80-7400-535-0.

sdělena, ale (jak vyplývá z uvedeného rozboru) nikoliv na základě úpravy vadného plnění, nýbrž na základě obecné informační povinnosti.

Závěr

Výslovným zakotvením předmluvní odpovědnosti bylo tuzemské soukromé právo obohaceno o obecnou informační povinnost uloženou všem stranám jednajícím o uzavření jakékoliv smlouvy. Zákonné stanovení obecné informační povinnosti lze hodnotit spíše kladně, i když lze zároveň souhlasit s Legrandem, že v důsledku není až tak důležité, zda je informační povinnost zakotvena právním předpisem či zda je stanovována (odvozována) a dále rozvíjena v soudní rozhodovací praxi.²⁵⁵ Jak je totiž zřejmé z předchozího textu, zjištění rozsahu obecné informační povinnosti je vždy závislé na konkrétních skutkových a právních okolnostech vztahujících se k individuálnímu jednání o uzavření smlouvy a na postavení vyjednávajících stran. S výslovným zakotvením obecné informační povinnosti už však nebude nutné dovozovat informační povinnost z jiných ustanovení občanského zákoníku či zásad soukromého práva. Soudy se tak budou moci soustředit výhradně na upřesnění rozsahu obecné informační povinnosti a na otázku následků jejího porušení.

Podle Hrádka je zapotřebí případy týkající se předmluvní odpovědnosti řešit z hlediska spravedlnosti stejně jako v jiných státech, kterým tento institut není cizí.²⁵⁶ Autor této práce se však domnívá, že spravedlnost je pojem, jehož obsah může být velmi různorodý. Lze proto konstatovat, že by bylo přínosné, kdyby občanský zákoník sám rozsah obecné informační povinnosti alespoň rámcově omezil, a to např. tak, jak to činí estonský civilní kodex. Stranou zájmu tvůrců občanského zákoníku zůstala i otázka rozsahu náhrady újmy způsobené porušením obecné informační povinnosti. Shora uvedený text však dokazuje, že se jedná o otázku, která není cizí jak jiným právním řádům, tak dokumentům evropského smluvního práva. I zde bude záviset na rozhodovací praxi, jakým směrem se při rozsahu povinnosti nahradit druhé straně újmu vydá.

---

²⁵⁵ LEGRAND, Pierre. Pre-contractual Disclosure and Information: English and French Law Compared. *Oxford Journal of Legal Studies*. 1986, roč. 6, č. 3, s. 343. ISSN 0143-6503.

²⁵⁶ HRÁDEK, Jiří. *Předmluvní odpovědnost: Culpa in contrahendo*. Praha: Auditorium, 2009. s. 188. ISBN 978-80-9037-869-8.

Rozdíly v pojmání toho, co je spravedlivé a co nikoliv, velmi názorně dokazuje již Ciceronův případ uvedený v úvodu této práce. Cicero na uvedený příklad uvádí odlišné názory. Zatímco Diogenés Babylónský byl toho názoru, že „*prodávající má uvést chyby zboží, pokud to nařizuje občanské právo, i jinak má jednat poctivě, ale když už prodává, má právo se snažit, aby prodal co nejvýhodněji*“, jeho žák Antipatros se domníval, že by kupující měl vědět vše, co ví prodávající.²⁵⁷ Jak je vidno, názory na šíři informační povinnosti se liší od nepaměti a lze najít vcelku logické argumenty pro mnoho různých řešení. Cicero si všímá, že na jedné straně stojí čestnost²⁵⁸, zatímco na straně druhé stojí prospěch, ale sám se domnívá, že „*obchodník obilím neměl nic zatajovat Rhodským*“.²⁵⁹ Ke stejnému závěru by pravděpodobně došel Kronman i Schäffer; první jmenovaný proto, že informace o blížícím se zboží nebyla získána proti vynaložení nákladů, a druhý jmenovaný proto, že se nejednalo o informaci, která by byla společensky produktivní, jelikož bylo pouze otázkou krátkého času, než bude všeobecně známa. Až časem bude možné s relativní jistotou říci, zda by se tento názor uplatnil i v kontextu ustanovení § 1728 odst. 2 o. z.

Tato práce vymezila vztah obecné informační povinnosti a úpravy omylu, neúměrného zkrácení a lichvy a povinnosti k náhradě újmy; za určitých předpokladů jde o instituty, které lze pojímat jakožto následky porušení informační povinnosti. Zároveň bylo dokázáno, že povinnost upozornit věřitele na vady zakotvené v rámci úpravy vadného plnění nelze pojímat jakožto následek porušení obecné informační povinnosti, nýbrž jako institut, který stojí vedle této povinnosti.

---

²⁵⁷ Antipatros namítá následující: „*Ty se máš starat o lidi, sloužit lidské společnosti, s tím určením ses narodil a máš přirozený cit, jímž se máš řídit, že tvůj prospěch je prospěchem obecným a obecný prospěch prospěchem tvým – a ty zatajíš těm lidem, jaká hojnost zboží je pro ně na cestě?*“ Srov. CICERO, Marcus Tullius. *O povinnostech*. Praha: Svoboda, 1970. s. 144. ISBN 25-086-70.

²⁵⁸ V kontextu občanského zákoníku by čestnosti odpovídala zásada poctivosti.

²⁵⁹ CICERO, Marcus Tullius. *O povinnostech*. Praha: Svoboda, 1970. s. 146. ISBN 25-086-70.

Seznam citované a použité literatury a dalších zdrojů

Komentáře

HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář.* Praha: C. H. Beck, 2014. 1317 s. ISBN 978-80-7400-535-0.

LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář.* Praha: C. H. Beck, 2014. 2400 s. ISBN 978-80-7400-529-9.

MELZER, Filip; TÉGL, Petr. *Občanský zákoník. Svazek I. § 1 – 117. Velký komentář.* Praha: Leges, 2013. 720 s. ISBN 978-80-87576-73-1.

ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2014. 1700 s. ISBN 978-80-7478-638-9.

ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I.* Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2014. 1736 s. ISBN 978-80-7478-370-8.

Monografie

CICERO, Marcus Tullius. *O povinnostech.* Praha: Svoboda, 1970. 193 s. ISBN 25-086-70.

CIENCALA, René. *Teoretická koncepce předmluvní a smluvní odpovědnosti.* Praha, 2013. 81 s. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta.

HÁSOVÁ, Jiřina. *Právní otázky podnikání v SRN.* Praha: C. H. Beck, 2011. 283 s. ISBN 978-80-7400-411-7.

HRÁDEK, Jiří. *Předmluvní odpovědnost: Culpa in contrahendo.* Praha: Auditorium, 2009. 216 s. ISBN 978-80-9037-869-8.

HULMÁK, Milan. *Uzavírání smluv v civilním právu.* Praha: C. H. Beck, 2008. 218 s. ISBN 978-80-7400-062-1.

MATULA, Zbyněk. *Culpa in contrahendo*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. 95 s. ISBN 978-80-7357-719-3.

ŠILHÁN, Josef. *Náhrada škody v obchodních vztazích a možnosti její smluvní limitace*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 170 s. ISBN 978-80-7400-393-6.

Odborné články

BALARIN, Jan. Poznámky k (absenci) principu dobré víry v návrhu občanského zákoníku. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 1-2, s. 25. ISSN 1210-6348. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

BURŠÍKOVÁ, Jana; ŠKRABALOVÁ, Kristina. Úprava předsmulvní odpovědnosti v novém občanském zákoníku. *Rekodifikační novinky*. 2012, č. 10, s. 6.

DOBEŠ, Petr. K odpovědnosti za škodu v předsmulvním stadiu de lege lata. *Právní rozhledy*. 2009, roč. 17, č. 20, s. 715. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

DOČKAL, Tomáš. Zásada přiměřenosti a její odraz v neúměrném zkrácení a lichvě. *Právní rozhledy*. 2014, roč. 22, č. 9, s. 310. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

GRULICH, Tomáš. Důsledky účelového přerušeni kontrakčního jednání. *Právní rádce*. 2008, č. 5, s. 17. ISSN 1210-4817.

HRÁDEK, Jiří. Předsmulvní odpovědnost. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 3, s. 44. ISSN 1210-6348. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

HULMÁK, Milan. Limity předsmulvní odpovědnosti. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 3, s. 53. ISSN 1210-6348. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

HULMÁK, Milan; VLČEK, Karel. Obecná informační povinnost při sjednávání smlouvy – 1. část. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 17, s. 602. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

JANOUSŤEK, Michal. Lichva jako sporný institut obecné závazkové části nového občanského zákoníku. *Právní rozhledy*. 2014, roč. 22, č. 13-14, s. 467. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

JANOUSŤEK, Michal. Návrat laesio enormis do občanského práva. *Právní rozhledy*. 2014, roč. 22, č. 5, s. 165. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

NOVÝ, Zdeněk. Princip „pocitivity“ dle Draft Common Frame of Reference jako inspirace pro výklad § 6 odst. 1 návrhu občanského zákoníku. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 2, s. 46. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

PIHERA, Vlastimil. Laesio enormis. *Obchodněprávní revue*. 2011, roč. 3, č. 11, s. 319. ISSN 1803-6554. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

SALAČ, Jaroslav. Culpa in contrahendo v českém právu? *Právní rozhledy*. 2002, roč. 10, č. 9, s. 413. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

SIMON, Pavel. Culpa in contrahendo v judikatuře Nejvyššího soudu ČR s přihlédnutím k úpravě v novém občanském zákoníku. In: *Ingerencia súdov do súkromnoprávných zmlúv: Zásahy súdov do kontraktačného procesu*. Pezinok: Justičná akadémia Slovenskej republiky, 2013. s. 65. ISBN 978-80-970207-5-0.

STÄNDER, Kaj; HÜLLE, Tomáš. Jak dosáhnout smluvní limitace náhrady škody u obchodních smluv a v obchodních společnostech. *Právní rozhledy*. 2011, roč. 19, č. 21, s. 779. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

TÉGL, Petr. K úpravě dobré víry v návrhu nového občanského zákoníku. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 1-2, s. 35. ISSN 1210-6348. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

TELEC, Ivo. Pocivost a důvěra, dobrá víra, dobré mravy, veřejná morálka a veřejný pořádek. *Právní rozhledy*. 2011, roč. 19, č. 11, s. 1. ISSN 1210-6410. Zpřístupněno z <https://www.beck-online.cz/>.

TOBEŠ, Zdeněk. Culpa in contrahendo. *Právní rádce*. 2007, č. 1, s. 16. ISSN 1210-4817. Zpřístupněno z <http://pravniradce.ihned.cz/>.

VLČEK, Karel. Přístupy k řešení oboustranného omylu při uzavírání smlouvy. *Právnick*. 2013, č. 11, s. 1113. ISSN 0231-66.

Příspěvky ve sbornících

DOUBRAVOVÁ, Lenka. Předsmuvní odpovědnost v závazkovém právu jako posílení autonomie vůle stran? In: DÁVID, Radovan; NECKÁŘ, Jan; SEHNÁLEK, David (eds.). *COFOLA 2009: the conference proceedings*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. s. 8. ISBN 978-80-210-4821-8.

DVOŘÁK, Jan. Nové jevy v oblasti občanského práva. In: PAUKNEROVÁ, Monika, TOMÁŠEK, Michal et. al. *Nové jevy v právu na počátku 21. století IV. Proměny soukromého práva*. Praha: Karolinum, 2009. 424 s. ISBN 978-80-246-1687-2.

PELIKÁNOVÁ, Irena. Některé otázky smluvního práva ve světle NOZ. In: ZOUFALÝ, Vladimír (ed.). *XXI. Karlovarské právnické dny*. Praha: Leges, 2013. s. 471. ISBN 978-80-87576-56-4.

TÉGL, Petr. Poctivost a důvěra jako jeden ze základních principů evropského smluvního práva. In: PAUKNEROVÁ, Monika; TOMÁŠEK, Michal (eds.). *Nové jevy v právu na počátku 21. století. IV. Proměny soukromého práva*. Praha: Karolinum, 2009, s. 99. ISBN 978-80-246-1687-2.

Zahraniční literatura

BIGWOOD, Rick. Precontractual misrepresentation and the limits of the principle in *With v. O'Flanagan*. *Cambridge Law Journal*. 2005, roč. 64, č. 1, s. 94. ISSN 0008-1973.

CARTWRIGHT, John; HESSELINK, Martijn (eds.). *Precontractual liability in European Private Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008. 509 s. ISBN 978-0-521-51601-3.

- CASTRONOVO, Carlo. Information Duties and Precontractual Good Faith. *European Review of Private Law*. 2009, roč. 17, č. 4, s. 559. ISSN 0928-9801.
- DE GEEST, Gerrit; KOVAC, Mitja. The Formation of Contracts in the Draft Common Frame of Reference. *European Review of Private Law*. 2009, roč. 17, č. 2, s. 113. ISSN 0928-9801.
- GILIKER, Paula. Regulating Contracting Behaviour: The Duty to Disclose in English and French Law. *European Review of Private Law*. 2005, roč. 13, č. 5, s. 621. ISSN 0928-9801.
- GORDLEY, James. Mistake in Contract Formation. *American Journal of Comparative Law*. 2004, roč. 52, č. 2, s. 433. ISSN 0002-919X.
- KESSLER, Friedrich; FINE, Edith. Culpa in Contrahendo, Bargaining in Good Faith, and Freedom of Contract: A Comparative Study. *Harvard Law Review*. 1964, roč. 77, č. 3, s. 401. ISSN 0017-811X.
- KÖTZ, Hein. Precontractual Duties of Disclosure: A Comparative and Economic Perspective. *European Journal of Law and Economics*. 2000, roč. 9, č. 1, s. 5. ISSN 0929-1261.
- KÖTZ, Hein; FLESSNER, Axel. *European Contract Law. Vol. I: Formation, Validity, and Content of Contracts; Contract and Third Parties*. Oxford: Clarendon Press, 1997. 286 s. ISBN 0-19-826498-4.
- KRONMAN, Anthony T. Mistake, Disclosure, Information and the Law of Contracts. *The Journal of Legal Studies*. 1978, roč. 7, č. 1, s. 1. ISSN 0047-2530.
- LEGRAND, Pierre. Pre-contractual Disclosure and Information: English and French Law Compared. *Oxford Journal of Legal Studies*. 1986, roč. 6, č. 3, s. 322. ISSN 0143-6503.
- SEFTON-GREEN, Ruth. *Mistake, Fraud and Duties to Inform in European Contract Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2005. 414 s. ISBN 0521844231.

SHAVELL, Steven. Acquisition and Disclosure of Information Prior to Sale. *The RAND Journal of Economics*. 1994, roč. 25, č. 1, s. 20. ISSN 0741-6261.

SCHÄFER, Hans-Bernd. The Relevance of Law and Economics for the Development of Judge Made Rules: Examples from German Caselaw. *European Economic Review*. 1996, roč. 40, č. 3-5, s. 989. ISSN 0014-2921.

TREITEL, Guenter Heinz. *The law of contract*. 11. vyd. London: Sweet & Maxwell, 2003. 1280 s. ISBN 042178850X.

Internetové zdroje

Důvodová zpráva k NOZ (konsolidovaná verze) [online]. [cit. 25. 1. 2016] Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

<http://obcanskyzakonik.justice.cz/smluvni-pravo/konkretni-zmeny-v-obecne-casti/vyslovna-uprava-predsmluvni-odpovednosti> [cit. 13. 2. 2016]

MUSY, Alberto M. Disclosure of Information in the Precontractual Bargaining: A Comparative Analysis. *The Cardozo Electronic Law Bulletin* [online]. 1995, roč. 1 [cit. 19. 10. 2015]. ISSN 1128-322X. Dostupné z: <http://www.jus.unitn.it/cardozo/review/contract/Musy-1995/musy1.htm>.

MUSY, Alberto M. *The good faith principle in contract law and the precontractual duty to disclose: Comparative analysis of new differences in legal cultures* [online]. 2000 [cit. 12. 2. 2016]. Dostupné z: http://servizi.sme.unito.it/icer_repec/RePEc/icer/wp2000/Musy192000.pdf.

von BAR, Christian; CLIVE, Eric; SCHULTE-NÖLKE, Hans (eds.). *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference* [online]. 2009 [cit. 5. 11. 2015]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/justice/contract/files/european-private-law_en.pdf.

ZUKLÍNOVÁ (HENDRYCHOVÁ), Michaela. Zdánlivé právní jednání. *Právní prostor* [online]. ATLAS consulting spol. s r.o., 2015 [cit. 12. 2. 2016]. ISSN 2336-4114. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/rekodifikace/zdanlive-pravni-jednani>.

Soudní rozhodnutí

Rozhodnutí BG 6. 2. 1979, BGE 105 II 75

Rozhodnutí BGH 17. 10. 1983, NJW 1984, 866

Rozhodnutí *Box v. Midlank Bank Ltd.* [1979] 2 Lloyd's Law Reports 391

Rozhodnutí *Brandling v. Plummer* 2 Drew 427, 430; 61 English Reports 785, 786 (1854)

Rozhodnutí Cour de Cassation, Chambre civile 1, 24. 11. 1976, 74-12.352

Rozhodnutí Cour de Cassation, Chambre civile 3, 7. 5. 1974, 73-10.181

Rozhodnutí *Jones v. Bright*, 5 Bing 533, 130 English Reports 1167, 1171 (1829)

Rozhodnutí *Leitch Gold Mines, Ltd. v. Texas Gulf Sulphur*, 1 Ontario Reports 469, 492-493 (1969)

Rozhodnutí *Walford v. Miles* [1992] 2 AC 128, 138

Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 20. 11. 1923, Rv II 346/23

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 11. 10. 2006, sp. zn. 29 Odo 1166/2004

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15. 3. 2012, sp. zn. 25 Cdo 823/2011

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 19. 12. 2002, sp. zn. 30 Cdo 1251/2002

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21. 8. 2000, sp. zn. 22 Cdo 2506/99

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. 25 Cdo 618/2001

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 32 Cdo 1868/2009

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 7. 2008, sp. zn. 33 Odo 770/2006

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 7. 12. 2010, sp. zn. 23 Cdo 3725/2009

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 9. 1997, sp. zn. 5 Cmo 347/96

Shrnutí

Informační povinnost při jednání o uzavření smlouvy

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, přinesl do soukromého práva mnohé změny. Nový civilní kodex v rámci úpravy předsmluvní odpovědnosti mimo jiné výslovně v ustanovení § 1728 odst. 2 zakotvil tzv. obecnou informační povinnost, tedy povinnost stran sdělit si před uzavřením kterékoliv smlouvy určité okolnosti.

Práce je vedena snahou o vymezení pojmu a rozsahu obecné informační povinnosti, a to za pomoci srovnání přístupů jiných států k této povinnosti a využití dosavadní soudní (české i zahraniční) rozhodovací praxe. V některých otázkách je přihlédnuto i k dokumentům evropského smluvního práva, ze kterého bylo při tvorbě úpravy závazkového práva v platném a účinném občanském zákoníku čerpáno. I při využití mnohých pramenů nebylo však možné rozsah obecné informační povinnosti jednoznačně stanovit. Vzhledem k tomu, že právní úprava nestanoví výslovné a zřetelné meze této povinnosti, hlavním zdrojem poznání skutečného rozsahu této povinnosti bude soudní rozhodovací praxe, která by měla zaujmout konzistentní postoj ke složité a s ekonomickou analýzou práva neoddělitelně svázané otázce informační povinnosti.

Práce neopomíjí ani další instituty související s obecnou informační povinností. Autor této práce dospívá k závěru, že v určitých případech může být následkem nesplnění obecné informační povinnosti vznik práva z neúměrného zkrácení či neplatnost smlouvy z důvodu lichvy. Stejně tak přichází v některých případech do úvahy i aplikace úpravy omylu vyvolaného lstí jakožto následku porušení obecné informační povinnosti. Práce se věnuje taktéž povinnosti k náhradě újmy způsobené porušením dotčené povinnosti, zejména otázky rozsahu náhrady újmy a otázky možnosti omezení či vyloučení povinnosti k náhradě újmy. V závěrečné kapitole autor práce dochází k závěru, že právní úprava vadného plnění aplikující se v případě, že dlužník není upozorněn na vady, které předmět plnění má, nemůže být pojímána jakožto následek porušení obecné informační povinnosti.

Information duty in pre-contractual negotiations

Act no. 89/2012 Sb., the Civil Code, has brought many changes into the private law. The new Civil Code within the frame of pre-contractual liability among other things explicitly embedded in the provision of Section 1728 Subsection 2 the so called general information duty, i. e. a duty of the contracting parties to notify each other of certain circumstances prior to the conclusion of the contract.

The paper aspires to define the term and the scope of general information duty with the help of the comparison of approaches toward this duty in other states and with the help of existing judicial (both Czech and foreign) decision making. In certain aspects, documents of European Contract Law were also taken into account owing to the fact that the European Contract Law was used in the process of drafting the valid and effective Civil Code. Even though many sources were used while writing the paper, the scope of general information duty could not be definitely determined. With respect to the fact that no explicit and distinct limits of this duty are set, the main source of knowledge will be judicial decision making which should take a consistent attitude toward a complex issue of general information duty which is inseparably related to the Economic Analysis of Law.

The paper also focuses on other institutes connected with general information duty. The author of the paper draws the conclusion that in certain cases the failure to comply with general information duty might be accompanied with the creation of the right under Section 1793 of the Civil Code (Lesion) or it may cause the invalidity of the contract on the grounds of usury. The application of the provisions regulating the error as a result of trickery should also in certain cases be considered as a legal consequence of the failure to comply with general information duty. Moreover, the paper deals with the duty to provide compensation for damage caused by the failure to comply with general information duty, namely it concentrates on the extent of compensation for damage and on the possibility to exclude or limit the duty to provide such compensation. In the last chapter of the paper the author draws a conclusion that provisions regulating defective performance applied when the debtor is not notified of the defects of the subject of the

performance cannot be considered as a consequence of the failure to comply with general information duty.

Klíčová slova

Klíčová slova: informační povinnost, předsmuvní odpovědnost, smluvní právo

Keywords: information duty, pre-contractual liability, law of contracts